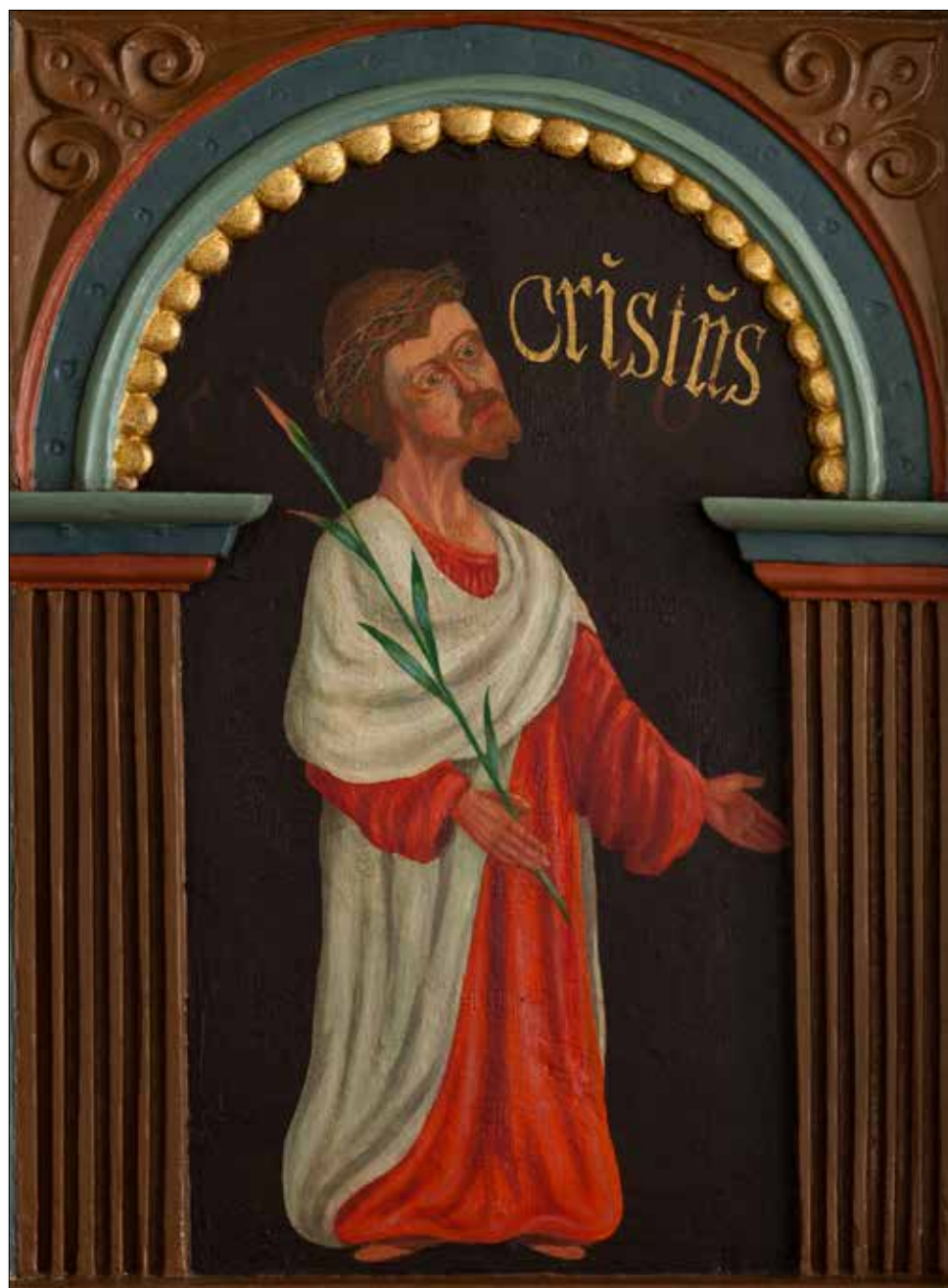

Aalborg Stiftsbog 2013

Aalborg Stiftsbog 2013

Aalborg Stiftsbog 2013

Udgivet af Aalborg Stifts Landemode

Aalborg Stiftsbog 2013
56. årgang
Udgivet af Aalborg Stifts Landemode

Redaktionsudvalg:
Biskop Henning Toft Bro
Domprovst Niels Christian Kobbelgaard
Provst Lars-Erich Stephansen
Sognepræst Christian Roar Pedersen

Redigeret af:
Sognepræst Niels Christian Scheel Lassen (redaktør)
Sognepræst Niels Clemmensen (redaktionssekretær)

Layout: Christian Hebell Paulsen
Tryk: Østhimmerlands Folkeblad, Kongerslev

ISSN 0107-5055

Ved henvendelse til redaktionen vil alle copyrightspørgsmål blive behandlet efter gældende regler.

Forside:

Dronning Margrethe på besøg i Skagen kirke. Foto: Christian Roar Pedersen.

Side 2:

Kristus. Felt på prædikestol fra o. 1590 i Blidstrup kirke. Billedet er udført af E. Bayer i 1902 ovenpå et billede fra 1700-tallet. En ældre tekst kan anes under indskriften. Foto: Niels Clemmensen.

Bagside:

Konfirmation i Nørresundby kirke. Foto: Christian Roar Pedersen.

Indholdsfortegnelse

Forord	7
Prædiken ved Aalborg Stifts Landemode, <i>af provst Mette Moesgaard Jørgensen</i>	8
Landemodeberetning 2013, <i>af biskop Henning Toft Bro</i>	14
Å reise seg etter en rystelse, <i>af domkirkeprest og Stortingsprest Per Arne Dahl, Oslo</i>	20
Er der et liv under og efter forandringer? <i>af provst Mette Moesgaard Jørgensen</i>	30
Aalborg Budolfi provsti	38
Aalborg Nordre provsti	42
Aalborg Vestre provsti	46
Aalborg Østre provsti	50
Brønderslev provsti	54
Frederikshavn provsti	58
Hjørring Nordre og Søndre provstier	62
Hadsund provsti	68
Jammerbugt provsti	72
Rebild provsti	76
Sydthy provsti	80
Thisted provsti	82
Morsø provsti	88
Med fjorden for øje <i>af biskop Henning Toft Bro</i>	92

Forord

Aalborg Stift var vært for Danske kirkedage i 2013. Rigtig mange menigheder sluttede op om den store åbningsgudstjeneste, Kristi Himmelfartsdag, den 9. maj i Gigantium i Aalborg. Stiftsmenighedsrådsmødet, som finder sted efter menighedsrådsvalg, var en del af Danske kirkedages program. Der var velbesøgte gudstjenester om formiddagen og spændende workshops og foredrag resten af dagen.

Vi har i redaktionen valgt et af de foredrag ud, nemlig den norske præst Per Arne Dals foredrag ”Å reise seg etter rystelse”. Vi har bedt ham at redigere foredraget til en artikel. Det er der blevet en meget givende artikel ud af. I denne beretter han om erfaringer og oplevelser i forbindelsen med massakren i Norge den 22.7 2011. Han fortæller om, hvordan hævn og bitterhed ikke sejrede. Han fortæller om gribende samtaler og medmenneskelighed, når noget så grusomt er sket. Samtidig sætter han massakren ind i en teologisk sammenhæng og finder paralleller i historien, bl.a. hvordan kunstneren Chagall, der var jøde, overvandt sin vrede mod Nazityskland efter holocaust ved i sin høje alderdom at lave glasmosaik til St. Stephanikirken i Mainz i Tyskland. ”Han vendte ryggen til mørket og bidrog til at andre mennesker kunne vende sig mod lyset og fremtiden”. Håbet får det afgørende ord i artiklen.

Provst Mette Moesgaard Jørgensen, Morsø provsti, beretter i artiklen ”Er der et liv under og efter forandringer?” om de meget omfattende forandringer, der har fundet sted i sognene i Morsø provsti. Provstiet har 33 kirker og 18.000 medlem-

mer og har skullet spare to præstestillinger væk. Det er lykkedes ved sammenlægninger med andre sogne. Man har også tænkt ud over præstebesparelsen og bl.a. rationaliseret blandt kirkefunktionærerne. Det har tydeligvis været en stor og krævende mundfuld for menighedsråd, ansatte og præster. Et interview med en af de involverede i processen, Holger Dam, formand i Lødderup-Elsø menighedsråd, afspejler på engang den hårde forandringsproces, men giver også samtidig udtryk for en lys fremtid for kirkelivet efter processen. I andre provstier kommer der givetvis til lignende forandringer i sognestrukturen også derfor er artiklen god.

Provsterne er blevet opfordret til at gengive øjebliksbilleder af menigheds- og sognelivet. Tanken er den, at artiklerne sigter efter at vise det liv, der finder sted i sognene: mangfoldigheden og glæden ved at være en del af kirken. Det er der kommet mange fine artikler ud af: lige fra morsomme anekdoter fra fodboldpræsten til pinlige episoder på vendsysselske kirkegårde.

Sluttelig men ikke mindst er det værd at læse biskop Henning Tofts Bros landemodeakt og provst Mette Moesgaard Jørgensens landemodeprædiken. God læselyst!

Sognepræst Niels Lassen, redaktør.

Prædiken ved Aalborg Stifts landemodegudstjeneste

Provst Mette Moesgaard Jørgensen

27. september, Domkirken

Læsninger: 5.Mos. 6,4-9 og Lk.19,41-48

Salmer: 332 – 677 / 486 – 292 – 356

”Kom Gud Helligånd, opluk og oplys vort hjerte, at det hører dit ord. Amen!”

”Vidste blot også du på denne dag, hvad der tjener til din fred”. Det er ikke længe siden, det var prædiketeksten – og jeg prædikede over den, også i år. Alligevel har jeg valgt teksten i dag – fordi den lidt knudrede sætning, som Jesus siger til Jerusalem, har fået en særlig betydning for mig, siden jeg blev indsat som præst i Fredens sogn i Herning. Ordene stod nemlig på prædikestolen - valgt af kirkens første præst som en påmindelse om, at fred kan forstås på mindst to måder.

At kirken hedder Fredens kirke skyldes nemlig, at en kirkekomite holdt møde for at bestemme, om der skulle bygges en ny kirke i den østlige del af byen – men medens komiteen holdt møde indløb budskabet om, at tyskerne havde overgivet sig; det var den 4.maj 1945. Mødet blev hurtigt ophævet, så man kunne komme ud på gaden for at fejre freden – men først førte man det glade budskab til protokols sammen med en beslutning om, at når der blev penge til at opføre en kirke, så skulle den hedde Fredens kirke. Kirken blev indviet i 1963 – så det tog nogle år. Men siden den dag, i 50 år, har det gode budskab lydt hver søndag i Fredens kirke – sådan som det lyder i enhver kirke om søndagen; evangeliets glade budskab om Guds kærlighed til verden – om den fred og forsoning han gav os ved sin søn Jesus Kristus. Derfor er enhver kirke – også vores domkirke i Aalborg Stift, Budolfi kirke – en

Fredens kirke. Fordi det er enhver kirkes budskab og opgave at prædike fred og forsoning over hele jorden.

Men vi skal selvfølgelig lægge mærke til, at da Jesus siger sætningen, da er der ikke den samme fred og glæde, som da 2.verdenskrig ophørte. Det er ikke et triumferende budskab Jesus råbte ud over byen Jerusalem.

Nej, han græder, da han taler om Jerusalem og dens uvidende indbyggere. Stille, fyldt med smerte og sorg – endda med afmagt – falder ordene, da han Palmesøndag står og ser på byen. ”Vidste blot også du på denne dag, hvad der tjener til din fred.” Uden sammenligning i øvrigt(!) så har jeg tit tænkt på ordene, når jeg har talt med mennesker, som er trætte af den overfladiskhed, der i mange år har kendetegnet danskerne. De søger det autentiske – meningen med livet. Og har man først fået øjnene op for det, så ser man, at deres søgen driver dem i retningen af stenalderkost, at gå i hjemmestrikede Sara-Lund-sweatre og drømme om at lægge sit liv fuldstændigt om: kvitte det stressende, fragmenterede liv spændt ud mellem arbejde, indkøb og børneinstitutioner, for at leve et liv som Bonderøven. De færreste går linen så langt ud.

Men måske er det mest ægte i hele denne her ”naturaligheds-bølge” alligevel vores længsel efter det ægte? Længslen efter det gode liv har altid været en del

af vores liv, sådan er vi skabt, og for tiden giver længslen sig udtryk i en drøm om det enkle og op-rigtige.

Men danskerne er jo lykkelige! Endda verdens lyk-keligste folk, kan vi læse os til – selvom nærmere undersøgelser har modificeret udsagnet. Hvordan kan det hænge sammen med vores længsel efter at finde det ægte og autentiske i vores liv sammen?

Analytikere mener, det hænger sammen med vo-res velfærdssamfund – nok længes vi efter noget, men vi har det jo grundlæggende godt, og er rime-lig sikre på, at svigter indtægterne eller helbredet, så tager de andre/staten over.

Og her er det så, jeg må vende tilbage til Jesu ord; ”Vidste blot også du på denne dag, hvad der tjener til din fred”: Der er nemlig forskel på fred og lykke. Lykke oplever langt de fleste af os kun i glimt – og de fleste af os erkender det som et grundvilkår, at sådan er livet. Lykke er en flygtig tilstand, som hverdagens krav hurtigt kan skubbe i baggrunden. Fred der imod, kan være den dybe, grundlæggende følelse, af at tingene giver mening – at livet har mening og mål, som er uafhængig af mit humør og min dagsform. Den norske præst og forfatter Per Arne Dahl siger i et interview; ”danskerne har ikke behov for mere lykke, men mere mening”.

Og den mening, vil jeg hævde, kan man finde i samhørigheden med Gud og ens medmenneske – dét er Guds fred. Det er egentlig så enkelt. Du kan finde din mening og fred i din tro på, at Gud vil dig – og vil dig det godt. Som han vil, at dit medmenneske skal have det godt. Derfor er det vigtigste, at vi får mere fred, fremfor mere lyk-ke. For danskerne skal have mere mening med livet. ”Mit hjerte er uroligt indtil det finder hvile hos Gud” skrev Augustin i sine bekendelser helt tilbage i ca. år 400. Også han var klar over sin længsel. Og klar over at Gud og menneske hører sammen. Han brugte en stor del af sin ungdom på at lede efter mening og sandhed i den klassiske græske filosofi, men måtte indse at han først for

alvor fandt ro og fandt sig selv, da han blev kristen. Vor længsel efter det autentiske ser jeg som en længsel efter mening med livet. En længsel efter fred. Evangeliets påstand – og tilbud – er, at vort hjerte kan finde begge dele ved at finde hvile hos Gud.

Jesu sagde sine berømte ord om fred, efter han var blevet tiljuble af menneskemængden, da han på et æsel red fra Oliebjerget ned mod byen. Da havde indbyggerne hyldet ham som en konge og befrier, men han vidste nok, at der ikke var langt fra deres begejstring til deres had – det had, der senere ville forlange ham korsfæstet.

Og nu græder han over byen og dens folk. For byen har glemt, at Guds fred er et begreb, der siger noget om forholdet mellem Gud og mennesker; for israelitterne burde det betyde, at man lytter til Gud og følger Hans bud.

Det er Guds fred, Jesus søgte efter den dag i Jerusa-lem – sådan som han havde gjort det hver dag i sit liv. Den manglende fred og israelitternes ændrede forhold til Gud, var jo netop årsagen til, at Jesus nu befandt sig som menneske blandt mennesker.

I begyndelsen af Johannesevangeliet, fortælles det ”Han kom til sit eget, og hans egne tog ikke imod ham.” Han, der var med ved skabelsen, var til før alle tider, blev menneske og blev medlem af Guds udvalgte folk; det folk, der havde fået forjættelser-ne og loven. ”Han kom til sit eget”, for at fortælle og åbne Guds rige for dem på ny – åbne det på vid gab. ”Men hans egne tog ikke imod Ham.” NU var det folkets besøgstid – nu var det mere livsvig-tigt end nogensinde før, for Gud var kommet til sit eget. Men folket, byen – menneskene – var ikke opmærksomme på den dybere årsag til Jesu kom-me til Jerusalem. De så ikke bag deres egne tanker og forventninger om en stærk konge og befrier.

Den dag, da ”han kom nærmere og så byen”, da græd Jesus. For han så dens overfladiskhed, deres jagt efter lykke, og vidste, hvad den ville føre til de nærmeste dage, og han græd over deres egenrådig-

Provst Mette Moesgaard
Jørgensen på prædike-
stolen i Budolfi kirke.
Foto: Christian Roar
Pedersen.

hed og stædighed. ”Vidste blot også du på denne dag, hvad der tjener til din fred. Men nu er det skjult for dine øjne. For der skal komme dage over dig, da dine fjender.... Skal jævne dig med jorden, og dine børn sammen med dig.”

Jøder fra hele verden valfarter, den dag i dag, til Jerusalem og den mur, der er tilbage efter ødelæggelsen. Kristne og muslimske arabere har sorg i ansigt og hjerte over deres skæbne. Der er stadig ufred i Jerusalem og resten af Israel – dér og så forfærdelig mange andre steder i verden.

Men evangeliets ord om Jesu gråd, gør teksten relevant for os. I dag er det os, som er Guds udvalgte folk – udvalgte til lydighed – fordi vi er vundet til Gud af Jesus selv. ”Hør Israel! ”Lød det – Hør alle kristne, hør Danskere, lyder det i dag. Herren vor Gud, Herren er én. Derfor skal du elske Herren din Gud af hele dit hjerte og af hele din sjæl og af hele

din styrke.”

Ved vi, hvad der tjener til vor fred – og lever vi efter det? Kender vi vor besøgelsestid, vi lykkelige folk?

Egentlig er spørgsmålet vel ikke til at svare på – for svaret er jo både et ja og et nej. Vi har mange bud på, hvad der giver os lykke og såmænd også fred. Som kristne kender vi, modsat jøderne dengang, fortsættelsen til beretningen fra den dag i Jerusalem – vi kender både til deres fornægtelse af ham – da de sagde; ”Lad os i fred” og korsfæstede ham. DE var på en måde undskyldt. Men vi kender ikke bare til hans død, vi kender også til hans opstandelse – og til Guds ords videre vej i verden ved Helligåndens kraft. Alt dette er vi døbt på og har hørt om og prøver som regel også at leve efter det – i al fald på det.

Men vi er som folk kommet væk fra det personlige

forhold til Gud. Troen på Gud er blevet abstrakt, noget vi kan forholde os til eller lade være.

Som danskere er kristentro blevet et kulturelt gode – på lige med velfærdsstaten. Vi har selv svaret på alting. Og forholder vi os til Gud, er det som én man kan handle med. Vi er ikke meget for at bede om nåde og barmhjertighed. Vi vil hellere møde Gud på lige fod og tale med ham som mand til mand/ kvinde. Faktisk på samme måde som jøderne prøvede det, når de med deres ofre ville styre Guds vilje – hvis man blot brugte ofrene på den rigtige måde, så kunne man gøre Gud mildere stemt, mente de. Eller få ham til at handle efter DERES hoved. De var overbeviste om, at de vidste hvem, og hvordan, Gud var. Men de kendte ikke Jesus som Kristus, den levende Guds søn.

Vi danskere er måske verdens lykkeligste folk – men vore hjerter længes efter mening og fred. Derfor skal vi minde hinanden om, at Gud stadig rækker ud til os – som han gjorde dengang. At Gud tilbyder os sin fred – i troen på Ham kan vi ikke bare finde hvile men også finde mening, mål og autenticitet.

Livets Gud tvinger aldrig – men mærker længslen. Har vi så overhovedet nogen undskyldning?

Nej, overfor Gud må vi erkende at bortforklaringer og undskyldninger ikke gælder. Gud er ikke en en veg Gud, som græder fordi han ikke ved, hvad han skal stille op. Lige efter han græder over sit folk, går Jesus ind og viser sin magt og harme, ved at smide kræmmerne ud af templet. Det er altså ikke en svag Gud, vi har med at gøre.

Det er ikke derfor, at Jesus græder. Han græder i smerte – og måske også i afmagt, men hvis det er i afmagt, så er det en afmagt, der tvinger. For netop ved at give sig ind under folks dom, ved at betale med sit eget liv, tvinger Gud døden i knæ og vinder over al verdens onde magter.

Det var i Jerusalem Guds frelsesplan blev tvunget igennem – til trods for modstanden. Byen gik til grunde, men fredsfyrsten vandt over døden. Så

den grædende Gud var alligevel den stærkeste. Freden blev oprettet indefra.

Efter Jesu gråd over byen og efter at have fordrevet kræmmerne fra tempelpladsen, så gik Jesus – næsten overraskende – i gang med at undervise. Sådan oplever vi også Guds viljestyrke. For selvom Jesus havde afsagt en dom over byen, og selvom han efter sin senere handlinger ikke kunne forvente at blive vel modtaget – så ville han prædike evangeliet. Han ville give dem endnu en chance for at tage imod budskabet om Guds nåde og barmhjertighed. Og i de få sætninger ligger også vores frelse – vores lykke OG vores fred. Jesus forkyndte til det sidste sin himmelske Fars kærlighed – selvom den kærlighed blev trodset. Og han prædiker stadig. Når vi kommer her til hans hus, når vi knæler ved alterbordet, - da lyder nådens ord stadig til os. Hans kærlighed hører aldrig op. Den skaber freden, som vi søger efter – den fred som vi ikke ved egen magt kan skabe.

”Vidste blot også du på denne dag, hvad der tjener til din fred!” Det gør den treenige Gud, som viste sin magt i afmagten.

Lov og tak og evig ære være dig vor Gud, Fader, Søn og Helligånd, du som var, er og bliver, én sand, treenig Gud, højlovet fra første begyndelse nu og i al evighed. Amen.

Himmelske Far.

Tak for det liv, du har givet os at leve. Tak for sprøde efterårsdage, for jordens grøde, for himmelens blå uendelighed og havets svimlende dyb. Tak for de mennesker, der giver vort liv mening og glæde og mod til at være til.

Lad os mærke dit nærvær, når vi græder over livets smerte og uretfærdighed.

Vi beder dig for de utallige lidende mennesker verden over.

Vær med os alle, forskellige som vi er og dog hver og én skabt i dit billede.

Hjælp folk med magt og ansvar. At de vil forvalte

*Landemodegudstjeneste i Budolfi Kirke.
Foto: Christian Roar Pedersen.*

►
*Gudstjeneste i Budolfi kirke på flagdagen for Danmarks udsendte den 5. september 2013.
Foto: Christian Roar Pedersen.*

dette i visdom og klogskab til alles bedste.
Vi beder dig for alle, der er ramt af ulykke, ensomhed og sygdom: trøst de bedrøvede og bange og tænd lys for dem, der sidder i mørket.
Herre, vær nær hos den, der har mistet og derfor sidder med savn og sorg.
Sæt dig ved vor side, når vi skal dø, og forvis os om, at hverken liv eller død kan skille os fra dig.
Amen.
Vor Herre Jesu Kristi nåde, Guds Kærlighed og Helligåndens fællesskab være med os alle!

Landemodeberetning 2013

Biskop Henning Toft Bro

For en del år siden sad jeg på mit kontor og forbedte søndagens gudstjeneste. Telefonen ringede. Det var fra det lokale plejehjem. De spurgte om jeg snart kom og holdt gudstjeneste sammen med dem. Tiden var løbet fra mig. Jeg havde glemt aftalen.

Hurtigt kom jeg af sted med en prædiken under armen. Da jeg dukkede op var der almindelig munterhed over, at provsten kunne glemme en aftale. De fortalte, at de havde brugt ventetiden med at synge salmer. For at sikre mig, at de ikke havde sunget de salmer jeg havde med, spurgte jeg hvad de havde sunget.

Menighedens ældste, en vis og glad kvinde på 92 år sagde med et glimt i øjet: Vi har bl.a. sunget: Klokken slår tiden går....

Episoden randt mig i hu, da jeg begyndte på årets Landemodeberetning. Det slog mig: er der virkelig gået et år siden sidst. Og, ja, det er der. Og hvilket år?

De seneste tolv måneder har budt på mange udfordringer i både Aalborg stift og i folkekirken i det hele taget.

Jeg vil begynde herhjemme så at sige.

GUDSTJENESTER

Jeg har forrettet og deltaget i mange gudstjenester rundt omkring i Aalborg stift. Det er en stor glæde på denne måde at være en del af det folkekirkelige større fællesskab i stiftet. Det er med til at fastholde mig i med et luthersk udtryk: det almindelige præstedømme. Sagt på en anden måde: biskoppen er først og sidst præst. Dermed fastholdes vi som biskopper i, at bispeembedet ikke er en institution

med en funktion, der kun findes i handling.

Alle gudstjenester kunne med rette omtales. Jeg vil nøjes med to: Først på året fejrer vi gudstjeneste for det vi kalder ”det officielle Aalborg”. Det var min forgænger biskop Søren Lodberg Hvas der indførte traditionen i forbindelse med kommunalreformen i 2007. Gudstjenesten er en offentlig gudstjeneste. Den er med til at markere det tætte forhold mellem stat og kirke og kirkens mulighed for at være en røst ind i danskernes dagligdag, som det leves her hos os.

Ligeledes fejrer vi gudstjeneste i Domkirken på Flagdagen for Danmarks udsendte. Igen en meningsfyldt og bevægende gudstjeneste, hvor vi gennem musik, sang og forkyndelse kan være med til at vise støtte og omsorg både for vore udsendte soldater og dem der blandt os har mistet en kær afdød i den forbindelse.

Disse gudstjenester er med til at understrege en nærværende folkekirke, der sammen med det lange seje træk rundt omkring i sognene også er til stede og nærværende i det folkelige liv, vi er en levende del af.

REKRUTTERING AF PRÆSTER

Siden sidste Landemode har vi haft 28 ansættelser, 24 konstitueringer og 7 ordinationer i Aalborg stift.

Når jeg nævner det er det ikke for tallets skyld, men for at sige at Aalborg stift er et stift i bevægelse, et stift på vej. For at trække nye ansøgere til stiftet har vi igen i år afholdt en studiedag for teologistuderende fra pastoralseminariet i Aarhus. Vi har et fortrinligt samarbejde om det arrangement. Tilbagemeldingerne fra de studerende og fra pa-

►
*Biskop Henning Toft Bro
aflægger landemodebe-
retning. Foto: Christian
Roar Pedersen.*

storalseminariet er positive og erfaringen er, at flere og flere begynder at rette blikket mod Aalborg stift med henblik på ansættelse. I den forbindelse vil jeg også gerne takke for og rose de menighedsråd og præster, der gør et utrætteligt arbejde for at gøre opmærksom på ledige embeder i form af foledere om kirke- og folkeliv i sognene, som sendes til relevante uddannelsessteder.

KIRKEDAGE 2013

I dagene den 9. – 12. maj 2013 afholdt vi Danske Kirkedage i Aalborg stift.

Det blev et tilløbsstykke uden lige. Et omfattende program, gode foredragsholdere, besøg af internationale kirkeledere samt både ordinære og eksperimenterende gudstjenester. Ikke mindst åbningsgudstjenesten i Gigantium var med til at skabe en overvældende interesse for kirkedagene. Det er Danske Kirkers Råd, der hvert tredje år afholder Danske Kirkedage og sagt kort er kirkedagene et økumenisk, altså fælleskirkeligt arrangement, hvor vi kan mødes på trods af forskelle, men dog alle med det ene sigte at prædike Kristus som verdens Frelser.

Ildsjæle, frivillige så vel som ansatte, investerede enorme kræfter i kirkedagene og der skal lyde en stor tak for det engagement, som blev lagt for dagen både fra frikirker og fra Folkekirken i Aalborg stift. Kirkedage 2013 blev for mange en øjenåbner for, hvad kirken også kan, og var med til at sætte kirken i centrum under kirkedagene. Jeg er overbevist om, at det også var på en positiv måde, der vil sætte sine spor i årene frem.

ÅBENT HUS

Som et led i debatten om åbenhed og gennemsigtighed i forvaltningen af Folkekirken har vi, som noget nyt, afholdt to "Åbent Hus" arrangementer på Thulebakken. Målt efter interesse og deltagelse blev det en overvældende succes. Stiftets dygtige medarbejdere deltog med deres viden og kompe-

tencer. De deltagende præster og menighedsrådsmedlemmer fik en bred indsigt i stiftsmedarbejdernes dagligdag. Der blev sat ansigt på dem, som man ellers kun taler med i telefonen. I huset var vi meget glade for både fremmøde og spørgelyst, fordi det kan være med til at nedbryde fordomme og barrierer fordi vi ikke kender hinanden. Eller sagt på en anden måde: uanset hvor vi sidder i det folkekirkelige system i Aalborg stift, er vi medarbejdere, vi vil samvirket. Og vi vil med disse arrangementer være med til at understrege dette samvirke, vi står i i forsøg på at skabe gode rammer og vilkår for menighedernes liv og vækst.

Efter denne tur rundt i stiftet vil jeg rette blikket mod Folkekirken situation i dag.

STRUKTURDEBAT

Jeg har været præst siden 1985. Årene har budt på udvikling og afvikling. Nytænkning og konsolidering. Sådan har det altid været. Sådan er det stadigvæk, men de seneste år som provst og biskop har for mig været anskuelsesundervisning i den store omvæltningsproces Folkekirken er inde i. Meget hilser jeg velkommen, jeg mener, en nærværende kirke tæt på det folk, som lægger navn til kirken, må nødvendigvis tage bestik af tiden og turde være med til at afstikke kursen for fremtidens folkekirke.

Det, som har optaget mange de seneste måneder, er den altid pågående strukturdebat, der blev skudt i gang med, ja hold nu fast: "Debatoplæg fra Udvalget om en mere sammenhængende og moderne styringsstruktur for Folkekirken". Intet mindre.

I min Landemodeberetning i 2011 sagde jeg bl.a.:

1. At tiden er inde til en debat om en kirkeforfatning
2. At jeg bifalder at der etableres et kirkeråd, hvor der tages forpligtende økonomiske beslutninger.
3. At jeg står af, hvis et kirkeråd også skal forholde sig til eksempelvis CO2 udledning og atomkraft.

Dette sidste argument skal ses i sammenhæng med, at Folkekirken er folkets kirke. Hvis vi begynder at politisere Folkekirken, er vi ikke længere folkets kirke, hvor evangeliet forkyndes rent og purt. Det forventes, at vi gør det, men hvis vi politiserer, vil vi miste troværdighed i det folk, vi er kirke med, og kirken vil stå i fare for at blive marginaliseret. Det er det modsatte, vi har brug for: altså en kirke der prædiker evangeliet om syndernes forladelse uanset, hvordan vi stiller os politisk.

Det mener jeg stadigvæk, og det vil også fremgå af det høringssvar jeg afgiver inden udgangen af oktober. Af det vil det også fremgå, at jeg hælder mod et folkekirkeråd, et organ der består af læge og gejstlige medlemmer, der bl.a. skal have indflydelse på beslutningsprocesserne vedrørende økonomi

Pladsen tillader ikke at gå i detaljer her. Detaljerne vil fremgå af mit høringssvar, som jeg indsender inden udgangen af oktober måned.

Jeg vil her gerne opfordre alle med interesse for Folkekirken til at give deres mening til kende. Vi har brug for, at det ikke kun er kirkens ledere og de kirkelige organisationer, der udtaler sig. Vi har om noget brug for at høre den stemme fra jer, der har fingrene nede i den folkekirkelige muld. Det vil sige jer, menighedsråd og præster, der om nogen ved, hvad der er godt for fremtidens Folkekirke. Det har vi fordi de spor vi udlægger i disse måneder og år, vil få afgørende betydning for Folkekirken i de næste mange generationer. For der vil ske forandringer. Og denne forandringsproces skal vi deltage i.

ÅRMÅLSANSÆTTELSE AF BISKOPPER

Op til sommerferien i år udsendte kirkeministeren et lovforslag om åremålsansættelse af biskopper.

Jeg har gennem årene givet udtryk for, at det var betimeligt at se på en evt. åremålsansættelse af biskopper. Men jeg må sige, at jeg mildt sagt er forbløffet over ministerens forslag. I forslaget lægges

der op til at en biskop ansættes for 10 år uden mulighed for at genopstille i det stift, man har virket. Alene det udgør for mig at se et demokratisk problem og jeg spørger, hvorfor skal en biskop fratages en demokratisk rettighed som alle andre med mulighed for at stille op til et bispevalg har?

Det er et af problemerne. Et andet og vigtigere er: hvorfor ligger der i udkast til lovforslaget, at en biskop kun skal være biskop i ti år? I ministerens forslag henvises der til at 10 år er den maksimale embedsperiode for både Folketingets ombudsmand og rigsrevisor.

Til det vil jeg sige: Hverken Folketingets ombudsmand eller rigsrevisor er folkevalgt til deres embeder. Det er den til enhver tid siddende biskop. Biskoppen er valgt på et folkeligt mandat med menighedsråd og præster, som vælger denne. Sammenligningen i ministerens oplæg er ganske enkelt ude af trit med virkeligheden. Det er sammenligne æbler og pærer. Det handler alene om politik og i min optik: en svækkelse af bispeembedet til en funktionærstilling. Bare man dog ville melde det ud. Og jeg tænker: hvornår kommer turen til præste- og provsteembedet. Skal disse embeder også gøres til funktionærstillinger? Jeg håber det ikke! Det er vigtigt for mig at understrege, at det ikke handler om min eller mine kollegers indsats som biskop. For mig handler det om det lutherske syn på bispeembedet.

I skriftet: "Den kristne adel af tyske nation" skriver Luther: "Enhver som er krøbet ud af dåben er præst, biskop og pave" Det er for Luther udtryk for det vi kalder "det almindelige præstedømme", at alle døbte er lige meget præst. Det gælder naturligvis også for biskoppen. Som biskop er vi først og sidst præster med de funktioner, der er tilknyttet. Hvis bispeembedet i fremtiden skal bestrides af en person, der "kommer og går" udvandes embedet til et funktionærembede der fyldes ud af en administrator. Det vil svække bispeembedet. Det vil svække det biskoppelige tilsyn. Det vil føre til

Kirkeminister Manu Sareen. Foto: Christian Roar Pedersen.

en verdsliggørelse af bispeembedet, der vil gøre op med 500 års luthersk syn på, hvad bispeembedet er. Den udvikling ønsker jeg ikke. Ikke af personlige grunde, men af respekt for luthersk forståelse af bispeembedet!

KIRKELUKNINGER

Igen er spørgsmålet om kirkelukninger brudt ud i lys lue. Det er især sket på baggrund af kirkelukningerne i København. Det vil jeg ikke forholde mig til. Men jeg vil gerne sige, at den udvikling der nu er i gang også kommer til at røre os. Det vil være naivt at tro andet.

Forleden havde jeg et møde med folk fra Nationalmuseet. En af deltagerne fortalte, at der siden middelalderen er nedlagt flere end 400 kirker i Danmark. Kirkelukninger har altid været en del af kirkens virkelighed. Det vi trænger til er klar lovgivning på området. Altså hvem *kan* og i givet fald *skal* lukke en kirke. Jeg har før givet udtryk for, at det må ske i et tæt samvirke mellem menighedsråd, provsti, biskop og minister. Det mener jeg stadigvæk, og indtil videre vil jeg tro på og arbejde for, at vi sammen kan finde holdbare løsninger

for Aalborg stift. Sagt på en anden måde: jeg arbejder ikke for nedlæggelse af kirker, jeg vil med jer arbejde benhårdt på at udvikle. Ikke afvikle. Og så vil jeg sige klart og umisforståeligt: den bedste måde at undgå kirkelukninger på er at søge kirken og være en aktiv, levende og deltagende medarbejder på kirkens liv og vækst.

Afslutningsvis skal der lyde en stor tak til Stiftsrådet og formand Ejnar Haugaard Thomsen for et godt og tillidsfuldt samarbejde og kirkelivet i Aalborg stift og til for et rigtigt godt samarbejde med både vid og udsyn.

Der skal også lyde en stor tak til stiftskontorchef Jørgen Lüttau Larsen for aldrig svigtende engagement, gode råd og loyalitet på en både personlig og professionel måde

Der skal også lyde en stor tak til stiftets ansatte som med deres kompetencer og indsigt udøver en stor og engageret indsats for det kirkelige liv i Aalborg stift. Tak også for et fordomsfrit og ikke sjældent muntert samarbejde i hverdagen på stiftet.

Som det vil være mange bekendt, er der sket ændringer i Stiftsamtmændens organisering på landsplan. Det betyder at jeg i dag vil byde velkommen til Stiftsamtmænd, Torben Sørensen i vores midte. Torben Sørensen er udnævnt til Stiftsamtmænd i Aalborg stift. Tillykke med denne udnævnelse og igen: Velkommen til samarbejdet. Jeg håber, og tror, du vil befinde dig godt her. Det gør vi andre.

I den forbindelse vil jeg også rette en stor tak til den afgående Stiftsamtmænd Leif Sondrup for et engageret samarbejde i Aalborg stiftsoverblik og en aldrig svigtende interesse for kirkelivet i stiftet. Tak til provster, præster, menighedsråd, provstiudvalg, stiftsråd og alle kirkens ansatte, som yder et stort og levende indsats for at folkekirken i Aalborg stift kan være med til at skabe liv og vækst, nærvær og glæde i mødet med folkekirken.

►
Mottoet for Danske Kirkedage 2013 i Aalborg var: *Menneske, hvor er du?* Foto: Christian Roar Pedersen.

Å reise seg etter en rystelse

Et glimt av foredraget på danske kirkedager med noen kompletterende ettertanker

Domkirke- og stortingsprest Per Arne Dahl

1. Kan du ikke heller skrive om lykke?

Kan du ikke skrive om harmoni, om uforstyrret idyll og om det gode livet? Kan du ikke skrive noe positivt som vi kan bli glade av?

Med ujevne mellomrom får jeg slike henvendelser fra mennesker. Men den som vil være ærlig om livet, kan ikke skrive om lykke som det eneste målet og om det gode liv som en menneskerett og et selvsagt krav. Søren Kierkegaard sier: «Når lykken blir et mål i seg selv, opphører den å være lykke!» Livet er motsetningsfylt fra begynnelse til slutt, slik vi på brutalt vis ble minnet på den sommeren 2011 i Norge. Fredag den 22. juli ble altfor mange menneskers liv forvandlet fra paradisi til uvirkelighet, slik livet i seg selv har skummelt tynne vegger mellom glede og sorg, mellom godt og usigelig vondt. Ja, hver eneste dag blir vi minnet på dette gjennom hverdagens små og store rystelser. Det går ikke an å leve uten å lide, og vi har ikke kontrollen over vårt livs dager noen av oss.

Dette livet er motsetningsfullt, og det er farlig å leve. Det er sorgfullt når drømmer knuses og virkeligheten innhenter oss. Som prest er det derfor krevende å møte mennesker når sorgene er så store, slitasjen over å tåle livets prøvelser så belastende, og det nesten ikke er mulig å finne noe å håpe på.

I skrivende stund er det ett spørsmål som særlig forfølger meg: Er det noe å håpe på etter 11/9-2001 og 22/7-2011 og alle de andre dagene da kvinner og menn ble offer for en ond og brå død eller krig og ødeleggelse? Det er dette spørsmålet jeg ønsker å forsøke å belyse med noen glimt fra foredraget

på danske kirkedager og en smule tilbakeskuende ettertanke.

For det første er denne motsetningsfylte virkeligheten en utfordring til oss alle om å leve når vi lever, elske når vi kan elske, og takke når vi har noe å takke for. Det å satse på et liv der fremme, er et risikabelt prosjekt. Det er i dag vi kan se med vennlighet på den ektefellen vi innimellom er lei av. Det er i dag vi kan overraske våre barn eller lete etter livs-mulighetene. *For det andre* har hverken presten eller den kristne tro noe svar på det motsetningsfylte. Det finnes lidelser som er komplett uforståelige. Det finnes sorger som andre påfører oss og sorger som skyldes vår egen uforstand. Den kristne tro er derfor opptatt av at spenninger, motsetninger og «uforståelige hvorfor» er en del av selve livet. Livet går ikke i hop. Og *for det tredje*: Gud, som noen ganger viser seg og gir oss håndtrykk, synes også skjult og virker urettferdig for mange. Da Jesus kom, var det ikke for å love oss fravær av lidelse, men nærvær i lidelse. Også for Jesus var livet motsetningsfylt. Han gledet seg over naturen, barna og bryllupsfesten i Kana, men opplevde stor sorg ved Lasarus' grav. Den lange veien til Jerusalem handlet om disiplenes drømmer som gikk i stykker. De hadde jo håpet å være i hoffet rundt en jordisk konge og sole seg litt i den glansen, men den gang ei. Kongekronen ble erstattet med torne-kronen, og Jesus endte med å rope: «Min Gud, min Gud, hvorfor har du forlatt meg?»

Et rop H.C.Andersen, profetisk videreformidlet midt inn norsk virkelighet sommeren 2011-

Per Arne Dahl på talerstolen ved Danske Kirkedage. Foto: Christian Roar Pedersen.

Det er tungt,
forbandet tungt at dø,
mens hjertet
stadigt er
ungt”.

H.C.Andersen

Da vi åpnet Domkirken lørdag 23.juli om morgenen strømmet mennesker inn. Barn, ungdom, voksne og gamle av ulike nasjoner og med forskjellig tro. I løpet av dagen hadde mer enn 10 000 mennesker tent sine lys, og svært mange lagt ned sine blomster-hilsener på utsiden av kirken. Jeg har aldri sett så mange gråte i kirken. Jeg har aldri hørt så mange viske fram til hverandre sitt sinne, sin protest og sine savn.

Og der var vi, sammen, for å dele fortvilelsen og rope ut våre hvorfor-spørsmål. Midt på dagen satte jeg meg noen minutter alene i sideskipet i kirken, og fant fram den teksten i den bønneboken jeg alltid leser på de onde og vonde dagene, skrevet av Svein Ellingsen. En bønn, av en mann som vet hva det vil si å miste et kjært barn:

Midt i alt det meningsløse
som vi møter her på jorden,
blir vårt hjertes skrik til bønn.
Gud, vi roper: Om du finnes,
finn oss, redd oss når vi synker
i vårt eget tomhets-mørke.

Samme lørdag dro Oslos ordfører, Fabian Stang fra sitt feriested, hjem til Oslo, og ble en første veivi-

ser for vår nasjons reaksjonsmåte på dette groteske som hadde skjedd. På sin enkle og troverdige måte talte han fra hjertet med en klarhet og presisjon som var bemerkelsesverdig, så tidlig i det aldeles uforståelige. Og han talte om det som skulle bli vår nasjons adelsmerke i denne tragiske tiden. At vi ikke skulle besvare ondskapen med hevn og bitter voldsbruk, men med kjærlighetens gjenskapersvar. Og ordføreren var også konkret i sin tale til folket: "Sammen skal vi ta tilbake Oslo sentrum og på nytt fylle byen med liv. Ellers har de onde kreftene vunnet." Fabian Stang, vår Statsminister og representanter fra vårt Kongehus sa alle i kor så presist og rent at vi trodde på det at det er bedre å tenne lys enn å forbanne mørket! Vi fyller ikke byen og landet vårt med hat og hevn, men med lys, blomster og verdighet.

Og jeg tenkte på hva som i 2000 år har vært kirkens budskap i onde og gode dager, i fredstid og krigstid. Kirken har hele tiden fastholdt at vi ikke er lovet fravær av fortvilelse, men at vi er lovet nærvær av Han som har vist oss at kjærlighetens makt er sterkere enn både ondskapens makt og dødens makt. Han som Paulus skriver om i sitt 8. kapittel til menigheten i Rom: "Ingen ting skal kunne skille oss fra Guds kjærlighet i Kristus Jesus, vår Herre". I dette perspektivet kan det paradoksale skje: at døden og det onde vekker til live og forløser godhet og engasjement. "De døde får vi ikke tilbake", sa vår Statsminister, med fortvilelse i stemmen og sorgtung som aldri før. Men livene våre kan vekkes til live, de gode og samlende verdier kan vekkes til live, og en nasjon kan bli seg bevisst hva som er viktig, ja avgjørende, så vi endog kan oppleve at vi kan høste nye frukter av de dodes liv og engasjement.

En kvinne kom bort til meg med et tårefylt ansikt og ønsket å gi meg et lite ikon til å gjemme i hånden. "Kan ikke du, som prest her, plassere dette på et egnet sted i kirken eller aller helst gi det til en som virkelig trenger det?" sa hun. Jeg takket,

ruslet videre med det vesle ikonet i hånden, og oppdaget at det stod tre ord på det: "Gi ikke opp!" Noen minutter senere møtte jeg blikket til en tydelig sorgtynt kvinne. Jeg spurte om det var noe jeg kunne hjelpe henne med. Hun var så redd for datteren sin, så inderlig redd for henne. Og hva var mer naturlig enn å gi henne det vesle ikonet, fortelle henne hva jeg hadde fått noen minutter tidligere, for så å lese for henne: "Gi ikke opp!" Hun tok imot, trykket det inn i hånda si, og gav meg et takknemlig blikk.

2. Hva skal vi gjøre med lidelsen?

Etter 11. september 2001, de siste årenes terror og lidelse over hele verden, borgerkrigen i Syria og sommeren 2011 i Norge bør vi med fornyet styrke også spørre hva vi skal gjøre med lidelsen? Det er avgjørende for vår livsforståelse at vi slipper lidelsen innpå oss, slik Sørlandsdikteren Gabriel Scott gjør det i sin roman *Jernbyrden*. Derfor bruker jeg Scotts bok som et eksempel på hvordan kvinner og menn kjemper sammen og med sin Gud for å komme videre, tross alt.

Den historiske romanen "Jernbyrden" utgitt i tidsrommet 1915-1920 på til sammen nesten 700 sider, skildrer den krevende tiden i Norge fra 1770 til 1813 med nødsår, tusenvisvis av barn som døde av sult og sott, og med kolossale belastninger for folk og land. Vi møter i Scotts roman to generasjoners gleder, men mest deres kamp og deres sorger. I *Jernbyrdens* avsluttende del skildres tapet av de fem små barna og foreldrenes fortvilede sorg og savn. Det står at "Enok den våren var så tung at han sådde kornet med knyttede never og med frost i sinnet." Og borte i benken satt bestefar Jan og tidde med stenansikt og med aske i håret, og tok imot lidelsen med lukket sind. Ja, i hele denne tiden satt Jan i benken og hjalp stilltiende til med å lide..."

Er det da ikke håp? Er ikke Gud kjærlighet likevel? "Gud er kjærlighet står det i Bibelen. Enok satt og

husket på akkurat det og talte til Gud i såre ord. Hvordan kunde Gud å holde ut å sitte der oppe i fryd og gammen og se det som skjedde ved skoene sin? Hvordan kunde Han holde ut å ikke komme til hjelp, når Han satt med all makt og kunne bruke den som han ville? Herre, du prøver menneskene hardt, men vet du hvor hardt du prøver oss? Vet du hvor tungt dine slag faller? Om du viste litt mildhet og skånsel – ville du tape noe på det? Å, nei, da skulle vi ære deg dobbelt, tjene deg mer trofast og elske deg varmere! Du har talt så ofte om barmhjertighet, Herre, og gitt oss så mange kjærlighetsbud. *Men hvorfor holder du ikke bude-
ne selv?* Hvorfor kommer du ikke til oss, Herre, og tar os i favn i all vår fortvilelse og trøster oss i vår elendighet? Hvorfor skjuler du deg, når du er til? Hvilken far skjuler sig for sitt barn...?”

Gabriel Scott må ha hatt et nært kjennskap til Klagesangene i Det gamle testamentet og til Jobs bok. Det er bøker, salmer og sanger som skildrer menneskenes tap og fortvilelse. Det er skrifter som inviterer mennesker til ærlighet overfor Gud og mennesker. I et av de første kapitlene i Klagesangene er det som leseren utfordres til den samme skånselsløse ærligheten som Enok viste i møte med Gud: “Rop av hjertet til Herren, klag din nød, du Sions datter! La tårene strømme som bekker både dag og natt!” (Klagesangene 2,18) Og i Jobs bok er han vår representant og Enoks forbilde. Job opplever sin lidelse som en grov urettferdighet. Samtidig erfarer han vennenes råd som enkle, ufølsomme og upassende. Hvem innbiller de seg at de er som oppfordrer han, som ligger på bakken, til å reise seg av egen kraft! I sin kamp med Gud går det opp for Job at veien å gå ikke er passiv underkastelse eller resignert tro. Jobs trøst er at Gud er stor nok til å tåle alt av lidelse og klage i verden. Derfor tok han sjansen, slik Enok gjorde det, og sa det som det var: “Hvorfor er min lidelse uten ende og mitt sår ulegelig? Det vil ikke gro. Du er blitt som en sveikefull bekk for meg, som vann en

ikke kan stole på”. Det er derfor Søren Kierkegaard i sitt livs tyngste tider kunne gi sin hyllest til Job, slik vi også refererte det i begynnelsen av dette kapitlet. Han konkluderte sin takk til Job slik: “Du svek ikke menneskene da alt brast. Da ble du alle lidendes munn, alle sønderknustes rop og alle engsteliges skrik. Tal du Job. Gjenta alt du sa som en brølende løve!”

Kierkegaard har oppdaget hvilket forbilde Job er for kvinner og menn, til alle tider. Han er en stemme for de stemmeløse. Han viser en befriende oppreisthet, også i de tyngste dagene. Han tar ikke på seg skylda, men ansvarliggjør både Gud og mennesker. Han legger ikke bånd på sin munn, men roper fram sin ramsalte ærlighet. En kreven-
de og langvarig prosess som også bidrar til at han skimter håpet, slik også Enok gjorde det. Om enn noe klarere for Job enn for Enok: “Jeg vet at min gjenløser lever; og som den siste skal han stå fram på jorden. Når det ikke er noe igjen av min hud, og mitt kjøtt er tæret bort, da skal jeg skue Gud. Å, jeg fortæres av lengsel!” (Job 19,25-27)

Som Job, skulle Enok komme til å miste alt. Barna var døde og Jan og Lydia sovnet inn i løpet av noen mørke dager. Kan vi, over hode, snakke om håp i slike tider? Blir det ikke for enkelt å love håp når så mye er tapt?

3. Går det an å reise seg etter en rystelse?

Det går ikke an å leve uten å rystes. Rystelser opplever vi alle. Det kan være de store rystelsene som rammer mange, men det kan også være de alminnelige dagers sorger, fortvilelser og tap, som dikteren Hans Børli skildret i et avskjedsintervju med avisen Glåmdølen: “Det går ikke an å leve autentisk uten sorgpåtagelse. Jeg veit dette høres litt hengeleppa ut, men jeg sier det lell fordi det er sant”.

Hans Børli slet med sine depresjoner, sin angst og sin mindreverdsfølelse, slik mange blir satt ut av eksistensielle rystelser som kronisk sykdom, angst,

depresjon, samlivskrise, tap av arbeid og verd eller alvorlig sykdom.

Jeg har fundert mye på hvorfor Hans Børli nådde så langt med sine dikt, og er kommet til at det var av to grunner: *For det første* var det hans mål hele veien å finne små nok ord til store nok følelser. Og er det et landskap hvor dette er påkrevet er det i sorgens landskap. Der trenger vi ikke flere ord, men mer nærvær. *For det andre* var Børli dikt å betrakte som kjærlighetsbrev til alminnelige kvinner og menn som opplevde sine rystelser og tappert forsøkte å reise seg fra disse. Børli sa en gang i et sommerbrev til sin kone: "Bare den har rett til å skrive kjærlighetsbrev som gjør det med en fjærpenn som har fjærene fra en såret fugl". Han var en såret fugl som nettopp derfor var i stand til å formidle gjenkjennelse og godhet.

Vi har ikke kontroll over livet, men rammes av skjelv eller etterskjelv på ulikt vis, slik den japanske forfatteren Haruki Murakami sier det i boken "Etter skjelvet" som han skrev etter det forrige store jordskjelvet i Kobe i 1995: "Det er noe merkelig med jordskjelv. Vi tar det for gitt at jorden under oss er fast og urokkelig. Vi snakker til og med om å ha fast grunn under fjellene. Men så plutselig en dag skjønner vi at det ikke er slik likevel". Murakamis ønske er å gi oss alle et håp om at det går an å reise seg etter en rystelse. At noe nytt, tross alt, kan settes i gang. Ja, at rystelsene kan bli en kime til nye handlinger. Derfor sier han: "Vi fortjener en håpsinjeksjon som kan gi mot og kraft til å reise oss etter et skjelv – om det handler om sorg, tap av arbeid, tap av venner, tap av verdighet eller krenkelser med tap av liv"

Ja, en håpsinjeksjon av en annen verden, slik den unge jøden skrev på murene rundt Warszawas ghetto rett etter 2. verdenskrig fordi han ikke orket å bli ødelagt av bitterhet og kunne ikke tenke seg et liv uten noe som var større enn seg selv:

"Jeg tror på solen, også når den ikke skinner. Jeg tror på kjærligheten også når jeg ikke føler den. Jeg

tror på Gud, også når jeg ikke ser ham".

Men ikke alle makter å formulere slike ord. Det bryter på dypt vann for mange, og det er ikke lett å bevare sin barnetro når barn henrettes av en mann på ville veier. Ungdom skytes, kolleger blir offer for bomber og felleskap rammes av sår og savn som forandrer alt. Svein Ellingsen fanger inn denne fortvilelsen i sin bønn:

"Men om jeg i den tyngste natt må føle
at selve troens grunn blir knust til skår,
la noe i mitt vesens dyp ha visshet
om at et Faderhjerter alltid slår.
Guds hjerte! Slå for meg og alle de svake,
og vis i mørket at din makt består".

For en tid siden var jeg sammen med tidligere utenriksminister Torvald Stoltenberg på et håpsseminar i Mosjøen, og Torvald vant alles hjerter. Han fortalte om sitt siste oppdrag som utenriksminister i Norge. Under avslutningen av det offisielle besøket hos Vaclav Havel i Tsjekkia, var det tillyst en stor pressekonferanse, og en norsk journalist henvendte seg til presidenten Havel med spørsmålet: "Er De optimist?" Og Havel svarte: "Jeg er ikke optimist, fordi jeg tror ikke at alt er godt. Men jeg er heller ikke pessimist, fordi jeg tror ikke at alt er dårlig. Jeg er snarere håpefull fordi jeg har den tro at ethvert menneske og en menneskehet fortjener en fremtid". Og for Havel er dette håpet mye mer enn optimisme. I sin bok "Fjernforhør" sier han like fram: "Håp er simpelthen ikke optimisme. Det er ikke en overbevisning om at noe vil gå godt, men en visshet om at noe gir mening – uten hensyn til hvordan det går. Jeg tror altså at det dybeste og viktigste er håp, det eneste som er i stand til å holde oss over vannet og tilskynde oss til gode gjerninger er det håp vi henter så å si annetstedsfra".

Hva dette annetsteds fra er, sier ikke Havel noe om, men hans poeng er åpenbart at håpets kilde

◀
*Spørgelysten var stor
etter Per Arne Dahls
foredrag. Foto: Christian
Roar Pedersen.*

må være utenfor oss selv. Og uansett livssyn handler dette om å forankre håpet i noe mye mer slisterkert enn våre egne følelser eller personlighetstyper. Kirkens håpskilde er den evige Gud. Og kirken har aldri sagt: Så lenge det er liv, er det håp. Kirkens budskap har alltid vært: "Så lenge det er håp er det liv, tross alt!"

4. Kirken skal være det stedet der håpet overlever og gir sin kraft til sårmerkede kvinner og menn.

For det første: Kirken rommer et håp. Den har hvelvet en bue over våre liv fra livets begynnelse til livets slutt. Ved livets begynnelse heller vi tre håndfuller vann over barnets hode slik vi ved livets slutt legger tre skuffer jord på kistelokket med det ved begge anledningene leses det samme håpsord fra første Peters brev: "Lovet være Gud og vår Herre Jesu kristi far. Han som i sin rike miskunn har født oss på ny til et levende håp ved Jesu Kristi oppstandelse fra de døde". Kirkens oppgave er å holde dette budskapet levende og eksistensielt for flest mulig.

For det andre: Jesus Kristus er vårt håp. Han møtte Marta og Maria som var knust etter å ha mistet broren sin Lasarus. Og disiplene og de andre sa det samme som utrolig mange har ropt til Gud i sinne og fortvilelse denne sommeren: "Hadde du bare vært der, Gud, så hadde dette ikke skjedd!" Da sa Jesus: "Jeg er her, jeg kom for å være med dere og for dere. Jeg er oppstandelsen og livet! Den som tror på meg skal leve om han enn dør". Det er derfor vi i trosbekjennelsen sier: "Jeg tror på syndenes forlatelse, legemets oppstandelse og det evige liv." Jesus er dødens overvinner.

For det tredje: Vi er Guds håp. Og det så erfarte vi sommeren 2011. Hvordan døden kan vekke til live en kraft som er større enn all verdens ondskap gjennom mennesker. Det er som om Gud sier til oss: "Dere er mitt håp slik jeg er deres håp, et levende håp, ja et håp som ikke kan dø så lenge Jesus

lever og vi lever et bevisst liv".

På Allehelgensdag for noen år siden holdt overlege Gordon Johnsen sin siste tale i Olavskirken på Modum Bad. Han talte om det levende håp, og sa: «Så lenge Kristus lever, kan håpet aldri dø! Derfor må vi håpe for hverandre!» Ordene var troverdige fordi kolleger og hundrevis av pasienter hadde møtt en mann som likte dårlig å snakke om «dårlig prognose». Hans visjon var at ingen fortid er så belastet at ikke fremtiden kan bli annerledes. Hans arbeid og formidling utspilte seg i det gode spennet mellom tilbakeblikket, øyeblikket og fremblikket. Han gjentok ofte følgende i sine forelesninger: «Det vi får bevisstgjort, kan vi ofte gjøre noe med. Det vi ikke får bevisstgjort, gjør alltid noe med oss.» Håpet er livets horisont, slik teologen Emil Brunner sier det: «Hva oksygen er for lungene, er håpet for meningen med livet.»

5. Å trøste er å komme

Det er en av de setninger jeg husker best fra et av barna våre da hun var lei seg og forventet å bli møtt av sine foreldre. Den setningen jeg husker best fra teologistudiet er et sitat fra profeten Jesaja, også kalt "trøsteprofen": «Trøst, trøst mitt folk» Bakgrunnen for hans trøstebudskap var et fortvilet og slitent folk som sørget over å være bortført til Babylon, på den andre siden av ørkenen. De beskriver selv sin sorg slik, i Salme 137 i Det gamle testamentet:

"Ved Babylons elver
der satt vi og gråt
når vi tenkte på Sion."

Det var i denne situasjonen profeten Jesaja ble sendt av Gud for å tale trøstens ord til dem. Og det er dette trøstebudskapet jeg altså husker best fra forelesningene til professor Sæbø på Menighetsfakultetet. Han leste disse linjene med innlevelse og gav dem sin utleggelse i flere uker:

“Trøst, ja trøst mitt folk!
Tal vennlig til Jerusalem
Og rop til henne
at hennes strid er endt”.

Det er bemerkelsesverdig at det er lite å finne om trøst i den litteraturen som omhandler sorg, sjelsorg og sorgarbeid. Det kan virke som om ordet er for stort, og at vi er avventende til å bruke det fordi det lover mer enn vi tror vi kan holde. Hvem kan trøste i sorgtunge tider? Hvem kan trøste når foreldre mister barn og barn mister hverandre? Er ikke budskapet om å trøste, det motsatte av hva Hans Børli gav som sin melding på en av de foregående sider: “Diktning handler om å finne små nok ord til store nok følelser”.

Vi sliter kanskje med ordet trøst fordi det å trøste gir assosiasjoner om rette ord til rette tid, og det våger vi ikke. Da snakker vi heller om nærvær og medlidelse. Kanskje setter Jesaja oss på sporet av noe viktig likevel. Hans oppfordring om å trøste etterfølges av anmodningen om å tale vennlig til folk; altså vise godhet. Og hvis vi samtidig låner assistanse fra den mannen som har skrevet en hel bok om trøst, Søren Kierkegaard, gir han oss et ytterligere perspektiv: “Å trøste er å skaffe mennesket muligheter”. Det samme som profeten Jesaja skriver om i sine påfølgende kapitler. Å trøste handler om å vise vennlighet og godhet og å mobilisere den kreativitet som skal til for å kunne foreslå konkrete veivalg som kan gi håp om forsoning og fremtid.

En av de som ved sine salmer har trøstet flest mennesker i vårt land er Svein Ellingsen fra Saltrød ved Arendal. Han vet selv hva sorg er, etter å ha mistet et kjært barn, men har heller ikke tapt troen på nærværets kraft og troen på at det å trøste har en betydelig verdi. I sin bok: “I lyset fra Guds fremtid” gir han oss en fortelling som virkelig er til trøst og ettertanke. Han forteller om Chagall-vinduene i St. Stephan-kirken i byen Mainz i Tysk-

land. Den jødiske kunstneren Chagall hadde det jødiske folks lidelseshistorie fra andre verdenskrig som sitt personlige bakteppe. Men Chagall var like opptatt av å ikke besvare ondskap med hevn og bitterhet som vi har vært det i vårt lille land, etter 22. juli. Derfor bestemte han seg for at hans siste store arbeid som kunstner skulle være å utsmykke den kirken som var bombet i stykker, i hjertet av Tyskland, under krigen. Selv ville Chagall bidra til å vende ryggen til mørket, og dermed også bidra til at andre mennesker kunne vende seg mot lyset og fremtiden.

Han var 89 år da han tok fatt på denne store oppgaven, og da han avsluttet disse fantastiske glassmaleriene i 1981 var han 94 år gammel. Og alle bildene har en varm blå grunnstemning som gjør at mennesker som kommer til kirken føler seg omgitt av både nærvær og kjærlighet. Snakk om å trøste gjennom billedkunsten. Gjennom Chagalls enestående bilder er denne kirken blitt en forsoningskirke uten like. Det at en jødisk kunstner ville lage sitt siste store verk i en tysk kirke er et vitnesbyrd om forsoning og om tro på kjærlighetens endringskraft. Chagall var nemlig overbevist om at menneskets ondskap ikke skal kunne tilintetgjøre kjærligheten og ikke hindre Gud i å nå sitt gode mål med skaperverket. Chagall fikk leve 98 år før han lukket sine øyne, og han gav sin trøstetale til etterslektene: “Vi bør alltid berike livet med farger av håp og kjærlighet”.

Ikke rart at Gud kalles “Trøstens Gud”, men heller ikke rart at mennesker som opplever uforståelige lidelser blir forvirret fordi de merker lite til hans trøst. Likevel sa Hippokrates, den greske legen som utformet den første legeeden: “Helbrede kan vi noen ganger. Lindre kan vi ofte. Trøste kan vi alltid.”

Å trøste handler derfor om å se den som lider, ta på alvor det en ser, og sørge for at den vi står overfor har et reisefølge videre. I dette perspektivet blir alt vi har opplevd, på godt og vondt, en bagasje

Per Arne Dahl. PR-foto.

som vi kan ha nytte av i møte med mennesker som trenger trøst. Vår opplevelse av sår gjør oss mer oppmerksomme for andres sår, egen sorg gjør oss mer vare for andres sorg og egne krenkelser gjør oss mer våkne for å vise respekt for andres traumer.

Mange av oss har begynt der, men de fleste av oss har erfart at det går an å utvikle seg som menne-

ske, også på dette grunnlaget. Og det viktigste av alt er en fornyet vilje til å trøste, erkjenne egen sårbarhet og å ta imot trøst. Egentlig handler dette om å være menneske og medmenneske. Ja, å vise en ærefrykt for livet, slik Albert Schweitzer lærte oss å sette ord på det. Og vi kan alle forsøke å realisere det prosjektet som teksten på hans gravstøtte utfordrer oss til, slik vi tidligere har referert i boken: "Søk og se om det ikke er et eller annet sted i verden der du kan investere din medmenneskelighet". Det er å trøste. Og vi trenger alle, fra tid til annen, å bli trøstet, slik vår datter Mari uttrykte det som lita jente etter at hun forgivevis hadde bedt sine foreldre om oppmerksomhet: "Å trøste er å komme, det mamma!" Akkurat det har Gud forstått, slik han ble menneske og kom.

Og den trøsteprofeten som vi har latt komme til orde tidligere, la vi også avslutte med sin bekreftelse til alle som trenger trøst:

Jeg skal trøste
alle som sørger,
og gi de sørgende i Sion
hodepynt istedenfor aske,
gledesolje for sørgedrakt
og lovsang istedenfor motløshet.

(Jes 61,2-3)

Sognepræst Inge Thomsen, Hjallerup, ved Danske Kirkedages afslutningsgudstjeneste. Foto: Christian Roar Pedersen.

Er der et liv under og efter forandringer?

Provst Mette Moesgaard Jørgensen

At der skal spares på alting, det ved vi efter de sidste års kriseudmeldinger. Det mærker vi også i Morsø provsti, hvor faldende befolkningstal og vigende skatteudskrivningsgrundlag strammer den økonomiske skrue. Det betyder, at man skal tænke over, hvordan man prioriterer sognets ligningsmidler – hvordan man vægter udgifterne i forhold til sognets bygninger – og i forhold til sognets kirkelige liv.

Dermed adskiller den kirkelige husholdning sig ikke meget fra den private.

Enhver, der har været gennem denne øvelse, ved, at det kan være tungt. Man ender nemt med udelukkende at tale om alt det, man ikke kan – de begrænsninger, det medfører for sogn, præst og menighed. Mismodet breder sig.

Så galt var det ikke i Morsø provsti, da provstiudvalget i efteråret 2011 besluttede sig for at indgå i et samarbejde med Landsforeningen af Menighedsråd. Tværtimod – provstiudvalget ønskede at begynde en proces med udgangspunkt i dialog mellem sognene og pastoraterne. Dette skete ud fra et ønske om at fokusere mere på muligheder og udvikling fremfor begrænsninger og afvikling i det kirkelige liv på Mors – og dermed skabe gode vilkår for liv og vækst også i fremtiden.

Der blev nedsat en sparringsgruppe med repræsentanter for menighedsråd, ansatte og provstiudvalg som sammen med to proceskonsulenter fra Landsforeningen af Menighedsråd skulle følge forløbet, samle ideer og forslag til visioner og siden følge op, så de forskellige udvalgt blev klædt på til at kunne fortsætte selv. Så processen kunne fortsætte i provstiet – også når konsulenterne var rejst hjem.

Godt samarbejde og fællesskab

Menighedsråd, ansatte og præster tog godt i mod processen, og det blev hurtigt tydeligt, at samarbejdet allerede var en del af det eksisterende arbejde i sogne og pastorater – og der var ønske om at udbygge det, samtidig med, at flere slog på behovet for at sognenes selvstændighed blev bevaret. Flere gav udtryk for en frygt for at de store sogne ville sluge de mindre.

Samtalerne og arbejdet i de nedsatte udvalg fortsatte i 2012 og 2013.

Men så meldte der sig en ny udfordring; der skulle også drøftes og tages stilling til en beslutning om en større omstrukturering på baggrund af, at provstiet i løbet af et par år fik at vide, at to ledige præsteembeder ikke ville blive genbesat.

Baggrund

På landsplan blev der for nogle år siden besluttet, at de faste præstestillinger skulle fordeles anderledes. Demografien i Danmark er tydelig og ubønhørlig – folk flytter fra landområderne til byen. Yderområderne affolkes, og dermed flyttes de økonomiske ressourcer også. Nu var tiden kommet til kirken; de befolkningstætte områder manglede præster, og fordelingen af antallet af sognebørn pr. præst var forholdsmeæssig uholdbar og usolidarisk. Da Biskop Henning Toft Bro trådte til, arvede han opgaven og skulle finde 7 præstestillinger, som kunne afgives til andre stifter inden 2015. Samtidig betød den demografiske udvikling i Aalborg Stift også, at stillinger skulle flyttes internt – fra land til by. Her var der dog ikke en fast deadline på.

Galtrup kirke. Foto: Niels Clemmensen.

Nedlæggelse af 1. stilling

Da præsten i Solbjerg-Dragestrup-Skallerup holdt, bestemte biskoppen, at stillingen ikke skulle genopslås. De tre sogne med godt 900 indbyggere, havde da under 750 medlemmer af Folkekirken. En stor del af de 150 ikke-medlemmer er medlemmer af Morsø Frimenighed.

Nabopræsterne havde passet de tre sogne i en længere vakance, og sammen med menighedsrådene blev de indbudt til en drøftelse af fremtiden. Biskoppen foreslog et fælles pastorat med 16 sogne og tre præster – det var der dog ikke opbakning til. For menighedsråd og præster var det vigtig at vide, hvordan man hørte sammen. Efter en høringsperiode blev det besluttet, at de tre sogne blev delt – og de tre nabopastorater fik hver tillagt et nyt sogn.

Da beslutningen var truffet var det en lettelse – men samtidig en erkendelse af at; nu begyndte et stort arbejde med at få integreret et sogn i et eksisterende pastorat. Hvordan ville det være at lære en anden præst at kende? Kunne man finde sammen i de nye sammenhænge – ville de ældre krydse sognegrænsen og deltage i ældreeftermiddage? Nu kan vi se, at bekymringerne ikke ”gik i opfyldelse”. Det var bestemt ikke altid let, men præster, menighedsråd og ansatte har gjort et stort stykke arbejde for at få de nye pastorater til at lykkes. Sognepræsterne Peter A. Noer og Peter Østerby-Jørgensen kommer begge ind på dette i deres artikler senere i årets Stiftsbog.

Afgivelse af endnu en stilling

Sommeren 2012 blev endnu et embede ledigt – og biskoppen besluttede, at heller ikke dette embede skulle genbesættes.

Menighedsråd og ansatte havde selvfølgelig håbet, det ikke blev sådan. Men de accepterede biskoppens beslutning. Når man talte om det – også i andre pastorater – var det udbredte ønske, at det her blev den sidste strukturændring. At ”biskoppen gjorde sig færdig” på Mors.

Det blev så anledning til, at biskop, provst og Provstiudvalg så på provstiet som helhed. Kunne man sætte sognene sammen på en anden måde, så arbejdsbyrderne blev mere ligeligt fordelt mellem præsterne? Kunne man trække nye streger på det kirkelige landkort, så man både tog hensyn til de eksisterende fællesskaber og samtidig åbnede for nye?

Præster og menighedsråd fik forelagt et forslag til ny struktur, der inddrog hele provstiet – dog undtagen de 16 sogne, der tidligere var blevet til 3 pastorater.

Ændring af pastorater

Efter høringer, møder og samtaler trådte en omfattende strukturændring i kraft 1.april 2013. Det er nok den største ændring, nogensinde, i et provsti. Og der er ingen tvivl om, at det har fyldt og stadig fylder meget i præsters, ansattes og menighedsråds bevidsthed. For reelt kom det til at betyde, at sognene i alt måtte afgive 2½ sogneprestestillinger over 2 år – og det har for mange betydet en stor ændring i dagligdagen.

Der findes vel næppe mange arbejdspladser i Danmark, hvor der i samme grad er en sammenhæng mellem livsforståelse – livstydning - og arbejde. Det gælder også for det frivillige arbejde, som menighedsrådene yder. Derfor skabte strukturændringerne stor uro; de velkendte og trykke rammer forandredes – man skulle pludselig agere i nye sammenhænge. Det gjaldt for menighedsråd og præster – men måske i særdeleshed for de ansatte, hvor menighedsrådene øgede fokuseringen på kirkegårdenes økonomi samt geografisk fleksibilitet var - og er - en kilde til bekymring. Menighedsrådenes økonomi er naturligvis presset; Morsø provsti har 33 kirker (heraf 31 middelalderkirker) og 33 kirkegårde til godt 18.000 medlemmer. De fleste kirker er velbesøgte, men med flere sogne pr. præst sænkes gudstjenestefrekvensen. Samtidig falder antallet af kirkelige handlinger og flere grav-

Pult, prædikestol, Mollerup kirke. Foto: Niels Clemmensen.

steder må sløjfes. Alt dette afspejles naturligvis i ansættelsernes omfang. En kendsgerning, det har været meget svært at leve med. Vi har set kaosteorien udfolde sig på Mors i det forløbne år: Den kendsgerning, at en stilling ikke skal genbesættes, skabte reel frygt i et andet pastorat, hos graveren eller organisten for at miste sit arbejde. Og nogle er blevet skåret kraftigt i ansættelserne – vikarer er sparet væk, fordi gravere nu afløser hinanden. Og organister er blevet tilbudt ændrede stillinger i større pastorater med ændrede arbejdstider.

Det har ikke været lette år – det har givet nogle medarbejdere og menighedsrådsmedlemmer skrammer på sjælen.

For selvom man ved, det er nødvendigt at vise rettidigt omhu – selvom man ved, det er med formålet at skaffe ressourcer til forkyndelse, børnearbejde, vedligehold af kirker og sognegårde – selvom man ved, kirken på Mors er en del af et større fællesskab af kirker i hele landet, som man også skal

være solidariske med. Selvom man ved det med hjernen, så har det været svært at få hjertet med.

De nye pastorater

12 pastorater blev reduceret til 9 – heraf 1 fællespastorat med nu 1½ præst (Sydvestmors pastorat, som består af 6 sogne). Den halve præst er Benedicte Tønsberg, der fremover også skal fungere som 50 % Stiftspræst for åndeligt søgende. Det har været vigtigt for menighed og provsti, at beholde Benedicte som sognepræst, selvom hun fremover også skal fungere i den øvrige del af Stiftet. Der er stor stolthed over det arbejde Benedicte gør - og strukturændringen betyder, at det nu er tydeligt for sogne og sognepræst, at arbejdet blandt åndeligt søgende har værdi og kræver tid. Sidste år arrangerede Benedicte Tønsberg en pilgrimsvandring rundt om Mors. Den blev gentaget i år med så stor succes, at det forventes at blive en fast, årlig begivenhed.

De 6 sogne i det nye pastorat har arbejdet sammen i flere år, og strukturændringen formaliserede dette.

Bodil Nørager har fået ændret sin stilling, så hun er provstiets diakonipræst med 25 %. Foruden at have det lokale – og altid fyldte – arresthus som sit arbejdssted samt det lokale værested ”Perlen”, som KFUMs Sociale Arbejde driver, vil hun også afholde inspirationskurser for præster og menighedsråd.

Både Benedicte og Bodil supplerer dermed deres arbejde i sognene med disse arbejdsområder, som de brænder for, og som er så vigtige for Folkekirken fremtid – også i Morsø provsti.

Den nye struktur betyder naturligvis, at både præst og menighed har skullet tage en grundig snak om, hvordan man gerne vil være kirke i sognet – og hvordan man bedst gør brug af de ressourcer, der nu er til rådighed. Både præster og menighedsråd samt ansatte vil stadig gerne have tid og mulighed for at lave de mange andre former for gudstjenester og kirkeligt arbejde, der også er interesse for. Og så skal der jo også være tid til alt det usynlige arbejde, som en præst laver f.eks. husbesøg, kirkebogsføring, samtaler og prædikenskrivning. Næsten alle pastorater har fået lagt et nyt sogn til. – Ja, sognepræsten i Lødderup-Elsø, Jørn A. Pedersen har fået to sogne mere; Ljøslev-Ørding, men også givet afkald på næsten halvdelen af Lødderup sogn, som var vokset sammen med Nykøbing Mors sogn.

Peder Hald Jensen har fået bistandspligt i Nykøbing Mors sogn på 25 % og Astrid Glargaard er blevet tilknyttet gymnasiet som gymnasiepræst med 5 %.

Endelig har det nye pastorat Vejerslev, Øster Assels-Blidstrup og Vester Assels fået fast præst, efter i nogle år at have haft en stiftsvikar som sogne-

præst. Det er for øvrigt den tidligere vikar, Trine Gjørtz, som nu kan kalde sig sognepræst (kbk) i embedet og flytte til Vejerslev, når præsteboligen er istandsat.

2012 og 2013 har altså været præget af forandringer – og de mange præster og sogne har sagt ”Goddag og velkommen!” til hinanden ved festlige indsættelsesgudstjenester.

Alle håber, at der nu bliver arbejdsro i de nye pastorater, så præster, menighedsråd og ansatte igen kan få overskud til at arbejde med at være kirke for sognets beboere. Der er liv, uro og bekymring under forandringerne – men der er bestemt også et liv efter forandringerne. Det kan vi i Morsø provsti sige med sikkerhed. Det er mange udfordringer, når arbejdsliv og det vante sogneliv bliver forandret. Men formålet – at forkynde evangeliet om Jesus Kristus til frelse for enhver som tror – det er uforandret.

Dialog og samarbejde

De sidste års samtaler om Dialog og samarbejde mellem menighedsråd, præster og ansatte fortsætter. Der er nedsat flere arbejdsgrupper, som beskæftiger sig med praktiske og åndelige emner. Der har været holdt stormøde for de nye menighedsråd, hvor arbejdet er blevet introduceret og nye medlemmer efterlyst til arbejdsgrupper. I efteråret afholdes tre temadage for alle præster, hvor konsulenter for Landsforeningen kommer med oplæg. Her er formålet at fastholde arbejdsglæden under de nye strukturer.

”Pligt til at bruge sin viden.”

En af dem, som har oplevet forandringerne i provstiet, er Holger Dam, formand i Lødderup-Elsø menighedsråd.

Mange års engagement i Indre Mission gjorde det naturligt for Holger Dam at engagere sig i det kirkelige arbejde. ”Har man en viden har man også pligt til at bruge den.” Han har nu været medlem

Præsteindsættelse 30. juni 2013. Sognepræst Trine Gjørtz og provst Mette Moesgaard Jørgensen. Foto: Bo Lehm.

af Lødderup menighedsråd i alt i 21 år. I dag er der fælles menighedsråd med Elso – og siden 1. april 2013 har de to sogne været i pastorat med Ljørslev-Ørding. Måske den mest vidtrækkende af strukturændringerne i provstiet.

Det har dog ikke taget modet fra Holger Dam: ”Det har været et hårdt år med mange møder, hvor der også er blevet talt med store ord. Men det er helt rørende, så positivt det har været at holde fælles møde med de to nye sogne i pastoratet, nu biskoppens beslutning er endelig truffet”.

Ifølge Holger er der to områder, som man især vil fokusere på i det nye pastorat; at skabe ordentlige stillinger med gode arbejdsforhold – samt arbejde for, at den gode forkyndelse i kirken bliver udbredt og synlig for alle i sognet.

Først og fremmest vil man arbejde på at skabe en bevidsthed om at være fælles om præsten – og dermed også at være én menighed med flere kirker. Man er i de fire menighedsråd enige om at følge præsten om søndagen, også selvom det betyder, man skal gå til gudstjeneste i nabosognet. Den bevidsthed skal helst bredes til alle i sognene – og til andre kirkelige arrangementer. Alle fire kirker prioriteres lige højt nu. Og for Holger Dam er det vigtigt at understrege, at pastoratet består af fire ligeværdige sogne – at det er grundenhederne i pastoratet, som han gerne ser bevaret så længe som muligt. Dermed ikke sagt, at denne prioritering ikke kan diskuteres i fremtiden. Økonomien – men også medlemmernes brug og engagement i de enkelte sogne, kan måske betyde en ændret prioritering.

Økonomien fylder meget i menighedsrådenes arbejde. Sognene i Morsø provsti har også mærket, at befolkningstallet er nedadgående, og dermed er også indtægterne fra kirkeskatten faldet. En nedgang i antallet af tjenester og kirkelige handlinger har også direkte konsekvenser for de ansatte.

Derfor satser de tre menighedsråd på samarbejde sognene imellem, så f.eks. organisten er fælles for alle fire sogne, og graverne afløser hinanden i ferier og fritid. Dermed kan man bevare stillingerne i så høje normeringer som muligt.

”Menighedsrådene har et stort ansvar som arbejdsgiver”, siger Holger Dam. Det ligger ham tydeligvis på sinde, at det ansvar bliver taget alvorligt. Derfor mener Holger, at menighedsrådene bør overveje, om fremtidige ansættelser skal ligge i provstiet. For at kunne få flest muligt fuldtidsstillinger, ved at fokusere på geografisk fleksibilitet – og for at frigøre menighedsrådene for en del af det daglige ”bøvl”, der følger med arbejdsgiveransvaret.

Den første tid i det nye pastorat er megen tid gået med det praktiske, stillingsopmålinger, arbejde med elektronisk opdatering af kirkegårdens gravsteder. Rydning af ubrugte gravsteder har betydet, at kirkegården er blevet lys og venlig. Et arbejde, Holger Dam har været engageret i de sidste år. Det kan være tungt, men for Holger har det også været anledning til mange gode samtaler med ansatte og andre menighedsrådsmedlemmer om, hvordan man gerne vil være kirke i sognet/pastoratet.

rekte adspurgt om, hvordan pastoratet og arbejdet ser ud om 10 år, så svarer Holger: ”Jeg håber, vi kan have et fælles menighedsråd med alle fire sogne. Det vil begrænse antallet af møder og bl.a. gøre det nemmere for præsten. Men det vil også betyde, vi kan have et bedre overblik over økonomien. Jeg tror også, vi hurtigt bliver enige om, at arrangementer er fælles, så vi ikke kommer til at overlappe hinandens sognearbejde. Så kunne vi engagere folk i kirkeligt arbejde ved at inddrage dem som frivillige i udvalg med bestemte arbejdsområder. Det vil nok gøre det mere overskueligt for den enkelte frivillige.”

Holger Dam, formand for Lødderup-Elso menighedsråd. Foto: privat.

Så Holger Dam ser optimistisk på fremtiden: ”Jeg tror, det bliver et godt pastorat – et harmonisk pastorat, fordi vi alle vil være kirke og ikke bare have en kirke. Så må vi bare finde ud af, hvordan den kirke rent praktisk skal være”. Di-

Aalborg Budolfi provsti

Domprovst Niels Christian Kobbegaard

Kirkedage – Kierkegaard – Korshær

Under temaet ”Menneske, hvor er du?” afholdtes Danske Kirkedage i Aalborg i Kristi Himmelfartsdagene 9.-12.maj 2013; - en økumenisk kirkefejring i et samarbejde med Folkekirken, den katolske kirke og frikirker i Aalborg og med Aalborg Kongres og Kultur Center som det fysiske omdrejningspunkt. Vægtige hovedforedrag, et væld af workshops, gudstjenester, musikalske og kunstneriske indslag samt festligt samvær gjorde kirkedagene til den væsentligste økumeniske begivenhed i Danmark i 2013. Aalborg Stifts Menighedsrådsstævne indgik lørdag den 11.maj i Kirkedagenes program - en lidt anderledes måde at afholde menighedsrådsstævne på, men ikke desto mindre særdeles meningsfuldt og med mange positive tilbagemeldinger fra deltagende menighedsrådsmedlemmer. Det blev ivrigt drøftet, hvad det vil sige at være menneske, kirke og samfund i dag. Det blev kirkedage med indblik og gode udsyn. En stor tak skal lyde til Aalborg Stifts biskop Henning Toft Bro for initiativ og værtskab.

I 2013 festligholdes Søren Aaby Kierkegaard over det ganske land - på kirkedagene i workshops, men så sandlig også i Budolfi provstis menigheder året igennem. Årsag: en af de mest markante personligheder i dansk åndsliv - en person, der har sat sig spor verden over - kunne være blevet 200 år. Det er godt at gribe sådanne lejligheder for derved at sætte fornyet og endnu stærkere fokus på hans uomgængelige forfatterskab.

Kirkens Korshær hører måske ikke normalt hjemme i en Stiftsårbog. Men 2013 blev i almindelighed et markant år for Kirkens Korshær på landsplan og i særdeleshed i Budolfi provsti og i Aalborg by. På

landsplan kunne KK fejre 100 års jubilæum, og i Aalborg kan Kirkens Korshær nu, i kraft af to fornemme donationer, erhverve en centralt beliggende ejendom i Søndergade, så KK i Aalborg nu får et fælleshus, der kan samle mange af korshærens aktiviteter. Tillykke til Kirkens Korshær, som er med til at minde enhver folkekirkelig menighed om vigtigheden af det kirkeligt funderede diakonale arbejde.

Styrkelse af den kirkelige undervisning

Fra den 1.juli 2013 er sognepræst i Hans Egede pastorat Benny Vindelev med en kvote på 50 % blevet ansat til at være projektleder for provstiets nye satsning på det kirkelige undervisningsområde. Efter en særdeles positiv høring blandt provstiets præster og efter et budgetsamråd kunne rammerne skabes for projektet. Stillingen som projektkoordinator blev opslået, og Benny Vindelev fik stillingen. Han har gennem hele sit arbejdsliv haft en særlig interesse for den kirkelige undervisning og er særdeles kvalificeret til opgaven. En styregruppe bestående af både præster og læge menighedsrådsmedlemmer er projektlederens sparringsgruppe. Foreløbig kører projektet som et forsøg i 1 år og evalueres løbende. Der er afsat 500.000 kr. til projektet. Udgangspunktet for tiltaget er at netop konfirmand- og minikonfirmandundervisningen skal prioriteres højt. at kirken i fremtiden udfordres stærkt af både skole og samfund, som nødvendiggør et forbilledligt samarbejde mellem kirke og skole, hvor kirken må og skal udvikle nye undervisningsformer og -udtryk. at arbejdet med nye former og metoder skal ske

*Domprovst Anders Gadegaard takker for at have fået overrakt kirkedagsstafetten. København er vært for Danske Kirkedage i 2016.
Foto: Christian Roar Pedersen.*

PERSONALIA

Cand.teol. Christian Bjørn Krüger er ansat som overenskomstansat sognepræst i Vejgaard pastorat fra den 1. juli 2013 til og med den 31. august 2015.

Til stillingen er knyttet en forpligtelse, kvote 25 % af beskæftigelse, til bistand for Aalborg Budolfi Provsti i Aalborg Stift.

Cand.teol. Anne Regitze Nieling er udnævnt til overenskomstansat sognepræst i Hans Egedes pastorat med en kvote 50 i perioden 1. juli 2013 til og med 30. juni 2014.

Sognepræst i Hans Egedes pastorat Benny Overvad Vindelev er i samme periode frikøbt med en kvote 50 fra sognearbejdet for at stå for Budolfi Provstis projekt vedrørende udvikling af den kirkelige undervisning i provstiet.

både af hensyn til konfirmanderne (der kan oplever bedre undervisning) og af hensyn til præsterne (det kan få styrket arbejdsglæden ved undervisningen)

at vel er den kirkelige undervisning primært præsters og sognemedhjælperes arbejdsområde, men den bør have alle menighedsråds bevilgning. Det er en af de største udfordringer og opgaver, vi står med som kirke.

Styregruppen udarbejder et kommissorium på baggrund af Benny Vindelevs research blandt de kirkelige undervisere, særligt præsterne i provstiet. Derefter fremsættes en handleplan, der gerne skulle give undervisere, konfirmander og hele undervisningsområdet et løft.

Projektet har købt domænenavnet

Konfirm.dk - som bliver projektets informationsplatform.

FORMÅLET med Budolfi provstis nye undervisningsprojekt er

- At konfirmanderne (og minikonfirmander) i deres møde med Folkekirken får gode oplevelser af sammenhængen mellem tro, livserfaring og kirke.
- At konfirmanderne oplever, at kirken er et godt læringssted
- At styrke undervisernes (præster og sognemedhjælper) kompetencer og samarbejdsrelationer på tværs af sogne.

Ovenstående er dét øjebliksbillede, der i skrivende stund, kan males. Når stiftsårbogen udkommer, vil projektet ganske givet være godt i gang.

Styrkelse af arbejdet blandt unge, især studerende

Studerterpræstearbejdet er en væsentlig del af folkekirkens arbejde i Budolfi provsti – af den simple grund, at mange af provstiets sogne er fyldt af studenterungdom. I dette arbejde spiller **studerterpræst Christen Staghøj Sinding** en central rolle.

Christen blev venligst ”udlånt” til at være den store tovholder som sekretær for Danske Kirkedage, men er nu vendt tilbage til studenterpræstearbejdet med fuld styrke. Om arbejdet med unge i alderen 18-30 i Budolfi provsti fortæller Christen:

Det er jo en gammelkendt sandhed, at vi i Folkekirken i vidt omfang ’konfirmerer de unge ud af kirken’ som det er blevet udtrykt. Nogle vil måske mene, at det ikke kan være anderledes: at unge aldrig i nævneværdig grad har interesseret sig for kirken, og at de – uanset hvad vi gør – heller aldrig vil komme til det: vi må bare vente på, at de af sig selv kommer tilbage til kirken, når de skal giftes og have deres børn døbt. Mener man derimod som jeg, at vi i Folkekirken også har noget relevant, vedkommende og vigtigt at bidrage med i forhold til de unge er det én af kirkens allerstørste aktuelle udfordringer også at være de unges kirke.

I flere af midtby-sognene i Aalborg Budolfi provsti er over 50% af indbyggerne unge i aldersgruppen 18-30 år. Alene fra 2011 til 2012 var der en befolknings-tilvækst i Budolfi provsti på over 2.000 – hvilket primært skyldes unge tilflyttere – og andelen af unge vokser hele tiden ikke mindst i takt med at antallet af studerende på især universitetet hvert eneste år stiger. Antallet af studerende på universitetet vil frem til 2017 stige støt iflg. universitetets prognoser. Siden jeg startede som studenterpræst i Aalborg for godt 15 år siden er studentertallet således vokset med omkring 70%, så der i dag er i nærheden af 30.000 studerende på en videregående uddannelse i Aalborg.

Det store antal unge og behovet for relevante kirkelige tilbud til dem er baggrunden for, at vi i Aalborg Budolfi provsti også har valgt at gøre arbejdet i forhold til de 18-30 årige til et særligt indsatsområde. Målgruppen vil især være de unge, der endnu ikke har stiftet familie En arbejdsgruppe i provstiet har i løbet af 2013 overvejet, hvordan arbejdet bedst gribes an. Fra 2014 er det håbet, at der i kraft af omprioriteringer mellem de fire Aal-

Stjernen på Aalborg Klosterkirkes "Stjernerød" udført af billedkunstneren Dorte Dahlin. Stjernen er fremstillet som en dobbeltstjerne og bygger på astronomernes viden om planeterne Jupiters og Saturns særlige stilling i år 7 f.Kr. Foto: Niels Clemmensen.

borg provstier i en fireårig periode kan afsættes et årligt beløb på provstiets budget på 1 million kroner, som kan finansiere både en ekstra studenterpræstestilling og skaffe midler til aktiviteter for og med de unge.

Initiativet kan forhåbentlig bidrage til, at de unge vil opleve, at kirken har noget relevant og vedkommende at tilbyde dem når og hvor de har brug for det.

Forkyndelse – undervisning - diakoni

Den tyske teologiprofessor Jürgen Moltmann siger: "Kirken har ikke nogen mission i verden, men Guds mission har en kirke". Derfor forkynder vi Guds ord. Derfor driver vi diakonal virksomhed. Derfor underviser vi nye generationer i, hvad kristendom er. I Budolfi provsti vil vi gerne prioritere alle tre områder som udtryk for, at kirken er til for andre end kirken selv, nemlig for verden. Udsynet skal også med, så vi ikke lukker vinduet i og derved lukker os om vores egen kirkelighed (selv om der såmænd er rigeligt at forholde sig til for tiden).

Væsentlige hændelser i Budolfi provsti:

Hans Egedes kirkes 40 års jubilæum, festligholdt den 7. april 2013.

Aalborg Klosterkirke fik 2. december 2012 ny kirkedør i apsis ud mod Latinergyden

- "Stjernerøden" udført af kunstneren Dorte Dahlin.

Større renoverings- og udvidelsesarbejder igangsat ved Vesterkær kirke, Margrethekirken og Hans Egedes kirke.

Aalborg Nordre provsti

Provst Ole Rysgaard Madsen

Inspiration udefra

Beretningen fra Aalborg Nordre provsti er denne gang 3 kig ud i den store verden, hvor præster her fra provstiet i det forløbne år har hentet inspiration og fornyet energi.

Først fortæller sognepræst Sophie Nordentoft om et ophold på Madagaskar i efteråret 2012. I årene 2000-2006 var hun udsendt som missionær for Danmission hertil. I et par måneder påtog hun sig så at vende tilbage for at undervise to præster den lutherske kirkes teologiske fakultet SALT:

Kirke for en 25-øre?

Jeg kommer jo fra en solidt funderet ”gammel” luthersk teologisk tradition til en ung luthersk kirke. I den forstand kom jeg i fodsporene på de missionærer, som fra ca. 1870 har grundlagt den lutherske kirke i Madagaskar. Mit interessefelt har

i mange år været, hvad man kalder en kontekstuel teologi og kristendom, dvs. en kristendom, der er integreret i den kultur, den forkyndes ind i, men uden at man giver køb på det helt grundlæggende i troen, naturligvis.

Sådan en ”integreret kristendom” fik jeg et herligt eksempel på, da jeg en søndag besøgte en af mine præsteelevers kirke, langt ude på landet, 3 timers kørsel, og 2 timers vandretur. Helt herude ventede en lille menighed fra de omliggende landsbyer. Der var fuldt hus, men bænke havde de ikke haft råd til i kirken, så folk sad som de gør derhjemme – på stråmætter på gulvet. Kun ”de fine”, dvs. præsten og hans gæst, fik en stol ved alteret.

Under min stol opdagede jeg en kalkun, der lå med benene bundet. Under salmer og prædiken gav den nogle sjove kvæk fra sig. Det var menighedens gave til mig. Ikke at de har noget at give af,

*Sophie Nordentoft
med menigheden foran
kirken Foto: privat.*

men de gør som den fattige enke i evangeliet, hende der giver det lidt, hun har. Det er en stor gave at få. Sammen med et enestående menighedsfællesskab, hvor folk kom "mand af hus" for at synge, takke og bede sammen.

Jeg fik de lokale præsters og deres familiers fortrolighed, venskab, deres munterhed trods vanskelige kår, og de gav mig deres tid og ikke mindst deres tålmodighed, da jeg lige skulle have sproget frisket op efter 7 års fravær.

Jeg kom hjem med en glæde over, at det kan lade sig gøre at være kirke for det, der svarer til en 25-øre pr. mand om måneden. Uden at præsten sulter. Uden at menigheden kives. Men i høj grad så det er evangeliet, der bliver det bærende og glæden slår én i møde. Det er jo et paradoks for os, der er hjemmehørende i Folkekirken, hvor vi er vant til, at økonomien fylder rigtig meget. Ikke at jeg ønsker mig en fattig folkekirke, men det giver mig bare en vished om, at det ikke er økonomien i Folkekirken, vi skal frygte for. Man kan godt holde kirke for en 25-øre, når det skal være. Det er engagementet, vi skal satse på. Det er den evangeliske glæde, de udstråler i min lille menighed på Madagaskar, vi skal give opmærksomhed.

Folkekirke i forandring – i Norge

Tre præster forestod i juni 2013 en studietur til Oslo med henblik på at indsamle erfaringer om de seneste års ændringer i den norske folkekirke: Niels Grymer, samt her fra provstiet Helle Rosenkvist og Lisbeth Solmunde Michelsen. De rejste til Oslo med deltagere fra otte forskellige sogne i Aalborg Stift. Deltagerne boede på Skt. Katarinahjemmet, dominikanersøstrenes gæstehjem, mens alle foredragene blev holdt i Kirkens Hus, hvor 13 foreninger og råd har til huse. Det at foreningerne deler hus og faciliteter oplevede deltagerne som inspirerende og praktisk.

Lisbeth Solmunde Michelsen fortæller på vegne af studiegruppen:

Ændring i forholdet mellem stat og kirke

I 2012 vedtog Stortinget en ændret grundlov. Herefter er Norge ikke længere en konfessionel luthersk stat. Statens værdigrundlag forbliver dog "vor kristne og vor humanistiske arv".

Det har betydet, at kirken i højere grad er blevet herre i eget hus, men man har ikke været så radikal som i Sverige. Målet for den norske kirke har været, at kirken selv bestemmer over lære og liturgi, skelner mellem kirkens indre og ydre anliggender, vælger sine ledere, fastsætter valgordninger og organisationsstruktur.

Grundlovsændringen har medført, at Norge nu er en sekulær stat med aktivt støttende tros- og livssynssynspolitik. Samtidig må den norske kirke se sig selv som et trossamfund blandt mange trossamfund.

Reform af trosoplæring i den norske kirke

Tidligere var skolens kristendomsundervisning en del af kirkens dåbsoplæring, men med skolens ændrede rolle i et pluralistisk samfund, hvor skolen skal undervise i alle religioner (vedtaget 1977) blev det hjemmenes og trossamfundenes opgave at sørge for trosoplæring.

I 2003 vedtog Stortinget, at alle børn har ret til åndelig udvikling. Stortinget bevilligede 4,6 milliarder til at udvikle og gennemføre en plan for trosoplæring. 500 menigheder deltog. Trosoplæringen er organiseret således, at den døbte får et tilbud om 315 timers trosoplæring i løbet af atten år. Hvert år bliver ca. 40.000 døbt. Det giver kontakt til 80.000 forældre og 160.000 faddere.

Formålet med trosoplæringen er at bidrage til en systematisk oplæring som vækker og styrker den kristne tro. 80 % af sognene har indtil videre deltaget i projektet. Det har givet nyt liv og fællesskab i mange menigheder.

PERSONALIA

Helle Rosenkvist er med virkning fra 1. december 2012 ansat som sognepræst i Lindholm pastorat. Helle Rosenkvist kommer fra en stilling som sognepræst i Skalborg pastorat.

Mette Krogholm Pedersen er med virkning fra 15. januar 2013 ansat som sognepræst kb.f. i Horsens-Hammer pastorat. Mette Krogholm Pedersen kommer fra en stilling som sognepræst i Hirtshals pastorat.

3 nordjyske præster til afslutningsgudstjeneste med 100.000 andre i Hamburger Stadtpark. Foto: privat.

Ny norsk salmebog 2013

Arbejdet med at samle, redigere og udgive en ny norsk salmebog begyndte i 2004.

I 2008 forelå et forslag til salmebog. Derpå fulgte en høring.

En ny salmebogsprojektgruppe blev nedsat i 2010. Denne gruppe arbejdede meget åben og lagde løbende alt ud på nettet. Dens teologiske rettesnor for salmevalg var:

”Salmerne som vælges, skal ha en teologisk dimension i teksten, dvs. at teksten skal relatere sig til Faderen, Sønnen og / eller Den hellige Ånd, eller sige noget om forholdet mellem Gud og mennesker eller Gud og det øvrige skaberværk”.

Den nye salmebog blev vedtaget af Kirkemødet 2012 og tages i brug 1. Søndag i Advent 2013.

Gudstjenestereform

Det, der satte arbejdet med en gudstjenestereform i gang, var en udtalelse fra ”Ungdommens Kirkemøde”, som påstod at mange unge voksne følte sig fremmede overfor gudstjenesten i den norske kirke.

De senere år har man derfor lavet mange ændringer i gudstjenestens form i de lokale menigheder.

Dette medførte et behov for at skabe orden i forvirringen af vildtvoksende gudstjenesteformer.

Det nye er en øget frihed for menighederne til at præge det lokale gudstjenesteliv. Mulighederne er store for variation inden for en fælles grundstruktur.

Man kan vælge liturgisk musik inden for forskellige genrer. Der er tre tekstrækker. Der lægges vægt på det sanselig, kropslige og på stilhed i gudstjenesten.

Nøgleordene er: Involvering, at vi fejrer gudstjeneste sammen. Fleksibilitet, at gudstjenestens form kan tilpasses forskellige ønsker og kontekst, at gudstjenesten får et lokalt præg.

Eftertanke

Det er imponerende så målrettet og systematisk, man har været og er i den norske kirke med hensyn til at reformere og formulere nye gudstjenester, ritualer, liturgier, salmer, melodier, samt en systematisk trosopklæring.

Det skaber respekt og gør indtryk at møde en kirke, et folk, der prioriterer og bruger så mange ressourcer til nyskabelse af gudstjenestelivet og en trosopklæring, der vækker og styrker børnenes kristne tro.

Den danske Folkekirke har noget at lære af Norge og nordmænd.

Tyske Kirkedage

1. – 5. maj 2013 deltog provsten og to præster fra provstiet i det suverænt største kirkestævne i Nordeuropa – Tyske Kirkedage. Vi deltog i hver vores arrangementer, men mødtes hver aften for at spise sammen og ”evaluere” dagens forløb med hinanden. Kirkedagene for de evangeliske kirker i Tyskland finder sted hvert andet år og er et forum, hvor man også som kirkeligt interesseret dansker kan få inspiration, opleve såvel gode foredrag, interessante debatter, gudstjenester og fællesskab, sang og musik og medrivende events.

Foredrag og bibelarbejde

Det blev for mit vedkommende bl.a. til et par indholdsmættede foredrag til personlig inspiration. Først den nu pensionerede biskop fra Berlin, Wolfgang Huber, der har haft en central placering i tysk kirkeliv og samfundsdebat de senere år. Meget karakteristisk forklarede han først lignelsen om enken og den uretfærdige dommer fra Lukasevangeliet kapitel 18 i dens egen samtid / sammenhæng, men i sidste del af bibelforedraget steg intensiteten adskillige grader, da Huber overførte sine iagttagelser på vores egen tid – særligt konkrete forhold i det tyske samfund. Det var helt tydeligt at Huber følte sig på hjemmebane, da det kom til denne teologiske og etiske perspektivering af teksten – og at det var det, folk var kommet for at høre.

Når det bliver helt konkret

Om lørdagen hørte jeg et bibelforedrag af generalsekretæren for de lutherske kirker i Mellemøsten. Det er mindretalskirker, der kun har en lille del af befolkningen som medlemmer. F.eks. i Syrien, hvor de kristne er en forfulgt minoritet, og hvor de seneste måneders uro har betydet, at mange har været nødt til at flygte.

Vi hører jo meget om situationen i Syrien. Men de kristne og deres svære situation hører vi ikke om. Det er tankevækkende – det burde da egentlig vedkomme os.

Foredraget tog udgangspunkt i teksten, hvor Jesus mætter flere tusind mennesker med 5 brød og 2 små fisk. Den kristne kirke i Syrien har begrænsede ressourcer. Men debedriver nødhjælp, hvor de deler mad og andre basale fornødenheder ud inde i landet. Man fristes til at udbryde et ”hvad er så lidt til små mange”. Men de klør på.

Alligevel: Den kvindelige generalsekretær udtrykte en let, men forståelig skuffelse. For hvor er alle de rige vestlige kirkesamfund henne i den her forbindelse. Det ville ikke være til nogen fare for os i ord såvel som i handling at åbne mund og penge-

pung i hjælp og solidaritet med forfulgte kristne i Syrien, **men det sker ikke** – i alt fald ikke endnu.

Ungdommens Kirkedage

På Tyske Kirkedage deltager et stort antal unge. Her kan vi måske lære noget i en dansk sammenhæng.

Der var bl.a. en såkaldt Taize-gudstjeneste. En gudstjenesteform opkaldt efter den franske by Taize, der med sin bøn-, sang- og musiktradition taler til moderne, søgende mennesker, især yngre mennesker.

Jeg og en kollega ville gerne se, hvad det er der er så attraktivt for unge mennesker ved denne type gudstjeneste, og kom forventningsfulde til døren et kvarter før start.

Men ak, den store messehal med plads til 6000 var for længst fyldt, og udenfor stod en kæmpekø og ventede på muligheden for at komme ind. Og heller ikke senere havde vi heldet med os.

Kristendommen kan altså få tag i unge mennesker, når den kan give dem et svar på deres søgen efter fællesskab og livsindhold. Her kom de unge sammen med vennerne og stod gerne ved deres åndelige interesse.

Hvad får dem til at komme? Den opskrift vil vi da også gerne kunne bruge!

Det er svært at sige helt præcis. Vi kunne med lige så god ret spørge: Hvad er det, der får folk til at komme til vores gudstjeneste juleaften og ved konfirmation i så stort tal, at man kan risikere at få en ståplads. Mens der til andre tider er rigtig god plads.

Svaret er svært at give. For hvad kommer folk efter den ene dag, men ikke den anden?

De mange indtryk fra kirkedagene er først nu ved at fæstne sig. Det var meget inspirerende. Og det er ikke sidste gang, vi har været med!

Aalborg Vestre provsti

Øjebliksbilleder fra Nørholm sogn gennem 40 år

Af sognepræst Ib Skotte Henriksen

Det landfaste Øsamfund!

"Ved du godt, at du kommer til et øsamfund?" sagde domprovst Roesen til mig i en samtale i oktober 1975 efter min indsættelse. Jeg havde godt nok set på kortet, at Nørholm sogn havde Limfjorden på næsten 2 "bagsider" af sig, men jeg, der selv kommer fra en rigtig ø, Bornholm, kunne ikke se, hvordan denne del af Himmerland, ret landfast med det øvrige Jylland, kunne karakteriseres som et Øsamfund!

Men på mange måder, i overført forstand, havde Roesen ret. Nørholm skilte sig kraftigt ud fra alt det jeg kendte til i Århus og omegn, hvor jeg lige havde færdiggjort studier og pastoralseminariet, og mindede faktisk om noget jeg stadig kendte fra netop min fødeø. Her bare et par eksempler.

Bolig hos enken

Da jeg første gang satte mine ben i sognet, efter det var besluttet at den gamle præstegård skulle rives ned, skulle jeg og min daværende kone, - der

først var ved at afslutte sin pædagog-uddannelse, og derfor kun delvis weekendmæssig kunne bo i Nørholm, - have noget midlertidigt at bo i. Førstelærer, kirkesanger og menighedsrådsformand Kristensen tog os ned til en gård med et stort stuehus midt i selv landsbyen, hvor manden netop var død. "Her har vi tænkt I kan bo sammen med enken i det halve års tid det vil tage at bygge den nye præstegård, for her er plads nok, og hun er rigtig god til at lave mad. Så kan præsten også få noget at leve af, mens du (henvendt til min kone) studerer færdig i Århus ikke?"

Jeg tror ikke, det er en procedure, der har været kutyme mange steder i landet ved en præsteansættelse, og helt sikkert heller ikke, hvad der fulgte. For da vi, efter at have hilst på den flinke smilende enke, med en vis skepsis accepterede forslaget, forespurgte Kristensen, om vi kunne få et sæt nøgler til huset. Vi fik følgende svar: "Vi låser aldrig husene her og det gælder for øvrigt også vores biler, for der er ingen der stjæler her". (Det skal tilføjes at samme lærer Kristensen med undren havde set os låse vores bil, før vi gik ind). Så vidste vi, at om vi ikke var kommet til et decideret Øsamfund, så var vi landet et meget andet sted, end det vi kendte til.

Konfirmander der bukker og nejrer

En anden oplevelse, som var lige så chokerende anderledes, fik jeg ved min første gudstjeneste i kirken. Her sad, i begge sider, årets konfirmandhold, i deres stiveste puds, og da jeg kom ind, sprang de som på kommando op og stod ret lig en kgl. livgarde, der møder kongen, og så bukkede og nejede samtlige ca. 8 elever for mig!!! Jeg tabte et øjeblik både mund og mæle, mens lærer Kristensen fik fortalt mig, at her er de unge mennesker

*Nørholm kirke. Foto:
Niels Clemmensen.*

ordentligt opdraget! For en sygemeldt præst, havde jeg året før haft et par store konfirmandhold i Århus og brugt en masse tid på at få de unge mennesker ned fra gardiner og borde når jeg ankom til klasselokalet, så mine tapre forsøg på at få en slags undervisning op at stå, kunne foregå.

Livets og dødens fester

Vi blev inviteret til et hav af fester de første mange år, da det gamle landsbysamfund stadig bestod.

For resten var næsten alle i familie med hinanden. En anden tilflytter fra dengang fortalte mig fornylig, at dengang bestod byen af 3-4 store familier og så nogle få tilflyttere. Men de forstod at feste og hele landsbyen var inviteret med hver gang. Det betød f.eks. et år hvor 7 af de 8 konfirmationsfester foregik i Nørholm forsamlingshus - rækkefølgen blev fastsat ved lodtrækning 7 weekender i træk. Det betød så, (konfirmationen var dengang altid sidste søndag i april) at den sidste fest blev holdt langt hen i juni måned. Selvom det fortsat var meget festlige sammenkomster, hvor alle var til 7 konfirmationsfester i træk, så vakte det mig efterhånden en hulens besvær at finde på noget nyt at sige, for præsten skulle altid, som den første holde tale, og genbrug var ikke muligt dengang, heller ikke ved såvel bryllup, som begravelse, når ALLE var med hver gang.

Der husker jeg også en særpræget oplevelse ved min første begravelse af en ældre mand. Da jeg, efter at have skiftet hjemme i præstegården trådte ind i forsamlingshuset, troede jeg først, at jeg var gået forkert. For det var en højlydt festlig stemning med latter og råb, der mødte mig, og den dæmpedes kun en smule, da jeg trådte indenfor. Den stille gravøl stemning, jeg ellers var vandt til, fandtes ikke her. For ikke bare livets fester skulle fejres her. Nej, også dødens skulle fejres her ved en masse festlige fortællinger om den afdøde, som alle jo kendte og en masse var mere eller mindre i familie med.

Fodboldpræsten

En sidste fortælling som jeg husker, og jeg selv p.t. indirekte huskes for, har noget med FODBOLD at gøre. I den nævnte gård, hvor vi boede midlertidigt, foregik også konfirmandundervisningen. Nogle gange i frikvartererne mellem timerne spillede jeg så fodbold med holdet. Derved røg et par ruder i de tomme staldbygninger, og senere blev jeg, som altid havde spillet fodbold, ungdomstræner for et drengehold, og blev lynhurtigt tituleret som FODBOLDPRÆSTEN (der var dengang en landskendt bog og senere film som netop hed fodboldpræsten). Men allerede før det i foråret 1976 blev til træning og kampe på fodboldbanen, kom jeg en vinterdag gående i snevejr op ad bygaden, da en stor for mig ukendt mand, kom op på siden af mig og gav et ret så kraftigt skulderklap og sagde: "Dig kan jeg godt lide". Da jeg lignede et omvandrede spørgsmålstegn, tilføjede han: "Jo, for du spiller og vil træne med vore drenge!!" Ikke bare kendte alle til hinandens gøren og laden. Alle vidste også alt om præstens gøren og laden, så det gjaldt om også at passe på, hvad du sagde til nogen, hvis du ikke ville have det videre ud i by og omegn!

Nogle gange blev en fjer også til de berømte "tyve" høns, som i eventyret. Engang en sommer-lørdag, var der en fodboldkamp på stadion, som jeg selv var med i. Jeg havde et bryllup i kirken ca 1 time efter kampen, men dommeren var på grund af et biluheld forsinket, og kampen sluttede derfor først ca. en halv time før brylluppet. Jeg nøjedes derfor med en lynhurtig "klatvask" efter kampen og strøg op til kirken i fodboldtøj med præstekufferten i hånden, for at skifte i tårnrummet.

Uheldigvis var der allerede kommet gæster i kirkeskibet, som så mig i fodboldmunderingen. De påstod så hårdnakket bagefter, at jeg havde viet parret med fodboldstøvler på. Hvad der selvfølgelig er en god historie. Også så god en historie, at lige meget, hvor jeg kommer rundt i det Himmer-

PERSONALIA

Sognepræst i Farstrup-Lundby-Store Ajstrup pastorat siden 2010, Gina Maria Vium Andersen, er fratrådt sit embede d. 1.8. 2013, idet hun har fået embede for den danske menighed i Ilulissat (Jakobshavn, Grønland)

Sognepræst i Nørholm siden 1975, samt præst for studentermenigheden, Ib Skotte Henriksen er gået på pension fra 1.10.2013

landske og fortæller, at jeg er præst i Nørholm, så siger folk til mig: ”Åh, så er det dig, der gifter folk med fodboldstøvler på!!!” jeg har nu vænnet mig til selv at sætte trumf på ved at tilføje: ”Ved I ikke, at jeg også giftede dem med fodboldtøjet på?!?”

Renovering af Ejdrup Kirke 2010 – 2013

Kim Samuelsen, fmd. Ejdrup kirke

Sidst i 2007 formede der sig i menighedsrådet et konkret ønske om at igangsætte en omfattende renovering af Ejdrup Kirke. Sidste gang kirken var gennem en omfattende renovering var i 1936. Pæner, bænke og pulpitur menes at være fra denne renovering. Efter valget til menighedsråd i 2008 tog det nyvalgte menighedsråd konkrete skridt til at planlægge, ansøge om lov til og midler til at gennemføre den omfattende renovering. Tegltaget stod for en tiltrængt udskiftning. Samtidig ønskede menighedsrådet at skifte til el-opvarmning af kirken i stedet for kalorifere opvarmning via oliefyret i kælderen under kirken. Hermed kunne skorstenen over kirkeskibet også sløjfes. Indvendig trængte kirken til kalkning og trappen op til pulpituret var angrebet af råd. Den gamle farvesætning af kirkens inventar faldt ikke længere i menighedsrådets smag. Man enedes om at finde en kunstner, som skulle komme med forslag til en ”roligere” farvesætning af inventaret. Alterbordet i træ fra begyndelsen af 1900-tallet faldt heller ikke i rådets smag; man ønskede et alterbord i granit eller teglsten. Oven i disse ønsker kom et akut problem med klokkestolen: den var blevet ustabil og var begyndt at slå ind i tårnmuren under ringningen. Af sikkerhedsmæssige grunde blev ringning straks indstillet. Vi fik en fritstående klokke opstillet på kirkegården, så de kirkelige handlinger fortsat kunne ledsages af ringning, ligesom vi stadig kunne sørge for solens op- og nedgang. Firmaet Thubalka stod for en meget fin restaurering

af klokkestablen, hvor store dele af det oprindelige egetræ blev genanvendt.

Menighedsrådet kontaktede i første omgang en række håndværkere, som gav et samlet overslag på udvendig og indvendig renovering af kirken på i alt ca. 3,2 mill. kr. Projektet blev principgodkendt af biskoppen. Som arkitekt valgte vi Søren Kibsgaard, Skørping. Søren Kibsgaard foreslog, at vi besøgte en række nyrestaureerede kirker i Himmerland, hvor forskellige kunstnere havde stået for den kunstneriske udsmykning og farvesætning. I november 2009 var vi på en sådan studietur, hvorefter et enigt råd valgte at bede billedhuggeren Erik Heide, Mors, om at stå for den kunstneriske del af renoveringen. Erik Heide er bl.a. kendt for sin enkle form- og farvesætning; netop det, som vi ønskede at nå frem til med renoveringen.

Processen med planlægning, og ikke mindst endelig godkendelse, af et så omfattende projekt tager meget lang tid og kræver tålmodighed fra alle involverede parter, ikke mindst menighedsrådet. Provstiudvalget syntes, at 3,2 mill. kr. var et meget stort beløb at bruge på en lille landsbykirke. Kompromiset blev, at vi til den udvendige renovering fik bevilget 1,39 mill. kr. som et étårig lån i stiftsmidlerne med tilbagebetaling over ét år. Herved blev provstiets budget ikke belastet over en normal tilbagebetalingsperiode på 5-10 år. Til den indvendige renovering blev der bevilget 1,85 mill. kr. som et normalt lån i stiftsmidlerne.

I 2010 blev tegltaget udskiftet. Arbejdet gik planmæssigt, dvs. uden særlige overraskelser undervejs. Under arbejdet blev det konstateret, at kirkens loft var velisoleret. Vi havde ellers regnet med, at der skulle foretages ekstra isolering af loftet, således at elregningen ikke fremover skulle belastes unødigt af varmetab. Det var menighedsrådets ønske, at der blev lagt et undertag op under teglbelægningen, men dette var Nationalmuseum og Kgl. Bygningsinspektør imod. Dette blev det andet kompromis under renoveringen.

Anden del -den indvendige- af renoveringen var sværere at få endelig godkendt. Det var specielt ønsket om en ny alterskranke, som mødte modstand hos myndighederne. Med et nyt alterbord ønskede vi, at dette blev mere synligt for kirkegængerne. Det viste sig imidlertid, at balustrene i den gamle alterskranke var fra sidst i 1700-tallet. Med denne alder af balustrene blev vi pålagt at genbruge dem. Vi forsøgte at stå fast på vores synspunkt, men måtte bøje os, hvis vi ville videre i arbejdet.

Erik Heide lavede en tro kopi af kirkens kor, så vi kunne se, hvordan hans forslag til alterskranke og knæfald ville se ud. Erik Heide fremlagde desuden et forslag til nyt alterbillede: et relief med en Kristusfigur. Det oprindelige alterbillede er fra ca. år 1600. I menighedsrådet var der dels en respekt for dette gamle alterbillede, dels et ønske om at give alteret et mere enkelt udtryk, således som det var planen med resten af kirkerummet. Erik Heides forslag til et bronzerelief blev straks godt modtaget af menighedsrådet. Planen var derefter at montere det nye relief uden på alterbilledet, som således alligevel blev bevaret, men blot gemt væk under relieffet. Relieffet har ingen titel men kunne kaldes: "Han er midt iblandt os". Det er i hvert fald en bemærkning, der faldt under arbejdet med renoveringen. Erik Heide har ikke ønsket at give relieffet en titel eller at fortælle om sine tanker med relieffet. Det må være op til kirkegængerne selv at få deres egne oplevelser med værket.

Det var selvsagt nødvendigt at lukke kirken under renoveringen; alt inventar undtagen prædikestol blev fjernet fra kirken, som stod tom fra primo september 2012 til søndag d. 31. marts 2013. Altartavlen og det store krucifiks fra før reformationen kom under konservatorens kyndige afrensning og restaurering. Gulvet forrest i kirkeskibet blev brudt igennem ned til oliefyrskælderen og fyldt op og et nyt gulv støbt. Under afskrabning af gamle kalklag bag panelerne fremkom der rester af kalkmalerier – noget vi havde frygtet kunne ske. Vi

undgik dog at skulle stoppe renoveringsarbejdet, idet Nationalmuseets ekspert hurtigt kunne konstatere, at disse rester af kalkmalerier ikke havde historisk værdi og derfor kunne kalkes over igen.

Det nye alterbord bestående af 1,5ton granit fra Nordskåne som sokkel og 1,3ton granit fra Larvik som bordplade blev "fikst" transporteret ind på sin kommende plads i koret. Der var blevet lagt et nyt teglstensgulv i kor, skib, tårnrum og våbenhus. Bænkene blev atter monteret; dog uden den forreste vinkelbænk til venstre i skibet. Dette giver mere plads omkring døbefonden. Af de tiloversblevne bænke kunne der under pulpituret laves en 2-personers bænk, som er placeret ved siden af den nye trappe op til pulpituret. Vi kalder nu bænken for "kærrestebænken".

Vi kunne overholde den fastsatte tidsplan for renoveringen. Det var også vigtigt af den grund, at biskop Henning Toft Bro venligst havde givet tilsagn om at deltage ved genindvielsen af kirken påske-søndag d. 31. marts 2013. Det blev en meget festlig genindvielse med kirken fyldt til bristepunktet af sognets beboere. Vi var især spændte på modtagelsen af den nye farvesætning af kirken samt af det nye relief i altartavlen. Det er en udbredt opfattelse i sognet, at renoveringen er lykkedes rigtig godt. Nogle få sognebørn skal dog nok bruge nogen tid på at vænne sig til "deres nye kirke". Det har været menighedsrådets mål at forny kirkens indvendige udseende i tidens ånd med skyldig respekt for kirkens alder og historie.

Ved genindvielsen af kirken fik vi af håndværkerne, kunstner, konservator og arkitekt overrakt et beløb til erhvervelse af en kirkebøsse. Den er nu indkøbt og bærer inskriptionen: "Ejdrup Kirke 2013".

Fra Augustinus Fonden har vi med glæde modtaget 100.000 kr. til den kunstneriske udsmykning af kirken.

Aalborg Østre provsti

Provst Peter Anton Krogsøe

Procession i forbindelse med Peter Krogsøes indsættelse i Skalborg kirke i 1972. Privatfoto.

PRÆST I SKALBORG I 41 ÅR

Biskop Erik Jensen

Møde med biskoppen i trafiklarmen på fortovet ved Østerport Station, København. Indstilling fra menighedsrådet, senere prøveprædiken. Bispeeksamen. Ordination med efterfølgende frokost i bispegården for den nærmeste familie, ved hvilken lejlighed der blevet serveret en pilsner (Urban), der som biskoppen sagde, ”er den eneste, der mig bekendt er tyndere end vand”. Endelig indsættelse ved provsten, og 41 års tjeneste som præst i Skalborg havde taget sin begyndelse.

Blandt de nævnte begivenheder i sensommeren

1972, der alle står klart i erindringen, vil jeg knytte et par bemærkninger til en enkelt, den såkaldte bispeeksamen, som enhver, der ønsker at blive præst, skal igennem forud for ordinationen. Den blev for mig et uforglemmeligt møde med et varmt og åbent menneske og en betydelig præst.

Biskop Erik Jensen måtte på det tidspunkt tåle en voldsom kritik for sit i nogles øjne alt for ubekymrede, ja ligefrem letfærdige dåbssyn. Han var tydeligt berørt af de til tider direkte harske angreb ikke blot på hans person, men på den tro som var den faste grund i hans liv. Flere gange i dagens løb vendte han tilbage til sagen for, om dog ikke min medordnand og jeg kunne hjælpe ham til at forstå, hvordan

nogle kunne se anderledes på det, der for ham ikke bare var en teologisk mening, men et spørgsmål om liv og død: Troen på Guds ubetingede barmhjertighed, som Han møder os med i barnedåben. Med sin sårbarhed, som han ikke var bange for at vise, og sin varme menneskelighed gjorde Erik Jensen et udsletteligt indtryk. Ved sit kompromisløse dåbssyn kom han til på afgørende måde at præge min forståelse af evangeliet. Mødet med ham ved bispeeksamen blev for mig en anskueliggørelse af den fundamentale forskel på at arbejde som præst og være præst, som han var det.

Vores præst

Det kan af nogle præster opleves som en byrde, at præsten for mange mennesker er kirken og omvendt; men det er nu engang et uomgængeligt vilkår, og langt mere end en belastning er det en gave, der må skønnes på. Værdien af tillidsfuldt at blive lukket ind i et menneskeligt fællesskab uden først at have gjort sig fortjent til det kan ikke sættes højt nok. Ved en ophedet debat om grænserne for det lokale skoledistrikt bidrog jeg med nogle overvejelser om, hvad de foreslåede ændringer kunne betyde for det kirkelige og folkelige liv i sognet. Da den ansvarlige rådmand efterfølgende mente at kunne score nogle billige point ved at gøre sig morsom på min bekostning, fik han omgående den fyldte sportshal imod sig. Som en oprørt forælder sagde: "Sådan taler man ikke til vores præst". Trods ung og uerfaren og for de fleste et fuldstændig ubeskrevet blad var jeg accepteret ikke blot som "præsten", men lukket ind i fællesskabet, "vores præst".

Hvad fællesskabet formår

Et godt udtryk for, hvad det lokale fællesskab formår, er ombygningen af Skalborg Varmecentral til hjemsted for FDF/FPF (sådan hed det dengang). Mere end 100 forældre, ledere og andre arbejdede gennem måneder på at skabe en god ramme om fritidslivet for sognets børn og unge. Som formand

for kredsen – og præst (!) – måtte jeg naturligvis også yde mit bidrag. Jeg blev dog klar over, at de ansvarlige for projektet syntes at mene, at mine kompetencer lå på andre områder end det håndværksmæssige. Da jeg mødte på byggepladsen, fik jeg til opgave til brug for en rørgennemføring at banke hul i betondækket mellem de to etager i huset. Da den ansvarlige bygningskyndige efter en times tid spurgte til, hvordan det gik, så han noget betænkelig ud. Hullet, der trods ihærdig indsats fortsat kun var få centimeter dybt, skulle rettelig have været ca. en halv meter fra det sted, jeg havde fået udpeget.

Delagtig i menighedens daglige liv

Det kan nok være at en præst i mange sammenhænge ligesom jeg på byggepladsen ikke har så meget at bidrage med, men skal forkyndelsen få kød og blod må præsten tage del i sin menigheds daglige liv i stort og småt. Jeg er enig med en tysk biskop, jeg mødte for nogle år siden i Fulda. Han fortalte, at synoden og han havde besluttet, at evangelieforkyndelsen, kirkens primære opgave, skulle styrkes. Derfor ville man ansætte flere præster, dog under den klare forudsætning, at præsterne bosatte sig i deres menigheder og ikke forblev eksempelvis i storbyen eller den by, hvor de havde fået deres uddannelse. De måtte forstå, at det at være præst er nok et arbejde, men også uløseligt forbundet dermed en livsform. En præst har naturligvis som alle andre ret til at forvente, at der er klart definerede rimelige krav til og rammer for den arbejdsindsats, der skal ydes; men det går ganske enkelt ikke an at gøre som den kollega, der sagde, at når han mødte folk i supermarkedet om mandagen, talte han ikke med dem, for det var hans fridag.

Skole- og fagpolitik

Mit engagement i den lokale skoledebat førte siden til 16 års medlemskab af skolenævn, - bestyrelse,

PERSONALIA

Afsked med pension

Sognepræst Hanne Pahuus med udgangen af oktober 2012

Provst Peter A. Krogsøe med udgangen af oktober 2013

Ansættelser

Sognepræst Christian Krüger fra 1/12-2012 til 31/5-2013 i Skalborg

Sognepræst Anette Melbye Madsen fra 1/1-2013 i Storvorde/Sejflod og Skalborg

Sognepræst Lise Overgaard Therkildsen fra 1/2-2013 i Mou

og -kommission foruden en række kommunale udvalg. Sammen med mine forældrevalgte kolleger oplevede jeg blandt andet at blive mere eller mindre direkte årsag til, at skolekommissionerne blev afskaffet. En langvarig strid om skolelukninger mellem byrådsflertallet og et i kraft af forældrerepræsentanterne alternativt flertal i skolekommissionen måtte til sidst afgøres af amtsrådet, som var ankeinstans. Dermed var skolekommissionens dage talte, for det kan selvfølgelig ikke accepteres, at et organ uden økonomisk ansvar kan forhindre et byråd med det overordnede ansvar for økonomien i at træffe nødvendige beslutninger.

På grund af mine erfaringer med skolepolitik, mente nogle kolleger, at jeg måtte kunne gøre en indsats i præsternes faglige organisation, Den danske Præsteforening. Det blev til mere end ni år som medlem af hovedbestyrelsen, heraf de godt otte som formand. Fra den begivenhedsrige tid mindes jeg blandt meget andet et møde med daværende kirkeminister Margrethe Vestager og ministeriets ledende embedsmænd. Et af emnerne, der var til forhandling, var den centrale personregistrering, som folkekirken jo har ansvar for. Under drøftelserne sagde en kollega så pludselig ganske frejdigt, at for præster havde denne opgave jo intet at betyde. Det var jo en sag, kordegnen eller sekretæren tog sig af. Han beskæftigede sig i hvert fald aldrig dermed. Til det svarede ministeren prompte med et verbalt rap over fingrene: "Den tilbagelænede holdning kan jeg nu ikke anbefale".

Den vigtigste opgave: Forkyndelse af evangeliet

Ministerens reaktion var forståelig. Præstetjenesten indeholder en række praktiske opgaver, som naturligvis skal varetages omhyggeligt og ansvarsbevidst. Præsten skal dog passe på ikke at drukne i dem eller – værre – bruge dem som flugt fra det, der først og fremmest forventes og kræves. Med

de uanede muligheder i moderne databehandling er der en stor fare for at bureaukratiet vinder overhånd; men hver gang man stilles over for et nyt lokkende påfund, bør man sige til sig selv, at blot fordi man "kan", er det ikke sikkert, at man "skal". Den altoverskyggende opgaver for præsten er og bliver en teologisk solidt funderet, livsnær forkyndelse af evangeliet ved gudstjenester og kirkelige handlinger, i undervisning og sjælesorg.

Dokkedal dagene

Af sognepræst Lise Overgaard Therkildsen, Mou sogn

Som ny præst er der mange opgaver at sætte sig ind i, men der er også opgaver, som vi bliver sat i – som fødte medlemmer af diverse udvalg. En uge efter min indsættelse blev jeg indkaldt til møde i et af disse udvalg. Uden at have en anelse om, hvad det gik ud på, troppede jeg op og blev efterfølgende en del af et fantastisk initiativ, der med tiden kom til at hedde Dokkedal Dagene – Musik langs Kysten. I udvalget sad min menighedsrådsformand Kay-Ole Larsen, menighedsrådsmedlem Pia Ryom – og nårh ja, mig (præsten). Derudover sad der to ildsjæle, to stærke kvinder der hver især beskæftiger sig meget med musik; Anne Nordtorp Kann, der i flere år har haft succes med at arrangere Sild, salt og kartoffelfestival og Frokostjazz i Mulbjergene, samt Bodil Bach der sammen med sin mand ejer Vildmosekoncerter.

Efter flere måneder med møder, networking, reklamering osv. kunne vi 2.-4. august 2013 for første gang med stor glæde (og en vis nervøsitet) byde alle interesserede velkommen til premieren på Dokkedal Dagene – Musik langs Kysten! Arrangementet blev skudt i gang fredag aften med en operakonzert i Dokkedal Kirke. Her var det tidligere kirkesanger i Mou sogn, Margrethe Smedegaard (sopran) der, sammen med Thomas Rewes (baryton) og Peter Emil Ryom (organist/pianist), begejstrede og imponerede den fyldte kirke med uddrag

*Opera i Dokkedal Kirke.
Privatfoto.*

fra flere kendte operaer. Der blev bl.a. fremført arier og duetter fra Mozarts "Trylleføljeten" og "Figaros bryllup", samt "Rusalkas sang til månen" fra Dvóraks opera "Rusalka" og mange andre. Midt i koncerten lå en pause, hvor tilskuerne kunne nyde et koldt glas brusevand og kransekage i den lune aftenluft mellem træerne, der omgiver kirken. Lørdagen bød på Frokostjazz i Mulbjergene. Et arrangement, hvis succes til dels afhang af vejret, da det jo, som navnet antyder, foregik i det fri. Men vejret var perfekt og udsigten ud over havet og det smukke landskab tiltrak et rekordhøjt besøgstal med 300 gæster! Med campingstole og picnickurve kunne alle sidde og nyde naturen til lyden af All-time Jazz Band – et band med et kæmpe repertoire, med udgangspunkt i New Orleans jazz, men som, uden at ryste på hånden, tog afstikkere til swing, blues og evergreens.

Så blev det søndag – præstens dag – eller i hvert fald formiddag! Dagen begyndte med en velbesøgt højmesse i Dokkedal Kirke efterfulgt af en

orgelkoncert ved organist Peter Emil Ryom. Også denne koncert fyldte stort set kirkens pladser og i sammenspil med fuglenes sang gennem den åbne kirkedør lød værker af Georg Böhm, Johann Kuhnau, Lefébure-Wély samt organistens egne improvisationer. Hele koncertrækken blev smukt rundet af med en udsolgt barokkoncert ved Vildmosekonserter søndag eftermiddag. Trio Corelli, der har udgivet tre CD'er, som alle har været "Ugens CD" på DR's P2, forkælede de mange fremmødte med værker af bl.a. G. F. Händel, J. Mattheson og A. Corelli. En fantastisk oplevelse, hvor den begejstrede stemning virkelig trængte igennem i pausen, hvor der (igen) var mulighed for at dele indtryk og oplevelser over et glas kølig vin.

Alt i alt tre succesfulde dage med udsolgte koncerter, ubeskrivelige oplevelser og skøn stemning! Blot én af gaverne ved at virke som sognepræst blandt engagerede sognebørn og uslukkkelige ildsjæle. Det må vist blive en OM'er til næste år!

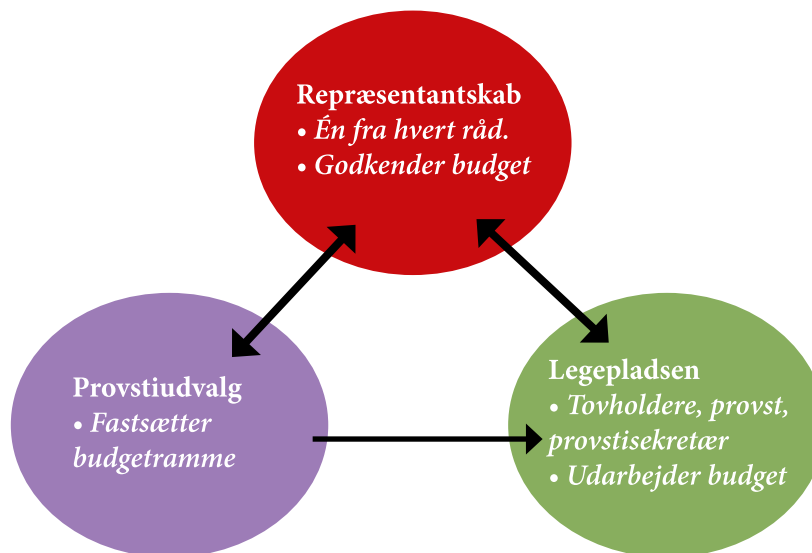
Brønderslev provsti

Provst Yvonne Nielsen Alstrup

Visionsprojektet

Menighedsrådene besluttede i april 2013, at vedtage Visionsprojektet for provstiet. Det har som formål at skabe mulighed for samarbejde og nytænkning på tværs af sognegrænser med henblik på at få mere kirke for pengene...

Det betød en ny struktur med et repræsentantskab som ledelse for projektet og med 7 undergrupper, der arbejder med hver deres område. En tovholder fra hver af disse grupper mødes i Legepladsen og koordinerer tiltagene og udarbejder forslag til budget for projektet.

Visionsgrupperne arbejder med

- Gudstjenestefornyelse
- Kommunikation
- Kirkegårdsdrift
- Diakoni

- Undervisning / børn og unge, herunder skolekirkearbejdet med egen bestyrelse
- Drift af kirkebygningerne
- Fastholdelse af menighedsrådsmedlemmer og frivillige.

STRUKTUR	HVEM	OPGAVE	FORM
<i>Provstiudvalg</i>	Valgte repræsentanter for 4 år	Fastlægger budgetrammen	Møde hver måned
<i>Repræsentantskab</i>	Valgt af eget menighedsråd for et år ad gangen.	Drøftelse af projektets overordnede retning. Godkendelse af budgetramme.	Møde to gange årligt evt. i forbindelse med Budgetsamråd.
<i>Legepladsen</i>	En tovholder valgt af egen visionsgruppe for et år ad gangen. Provst og provstisekretær.	Konkretiserer hvilken retning projektet skal have. Udarbejder budget - prioriterer projekter. Skal legitimerer beslutninger overfor Repræsentantskabet. Evaluerer.	Møde efter behov.
<i>Visionsgrupper</i>	Fri adgang.	Planlægge og udføre initiativer evt. i samarbejde med undergrupper. Vælger tovholdere en gang årligt med mulighed for genvalg. Ansøger legepladsen om økonomiske midler.	Møde efter behov.

Visionsgruppen for kommunikation har fået udarbejdet et logo for provstiet. Sloganet er KIRKER PÅ

TVÆRS.

Det henviser umiddelbart til provstiets geografi, som er på tværs af Vendsyssel.

Men det kan også fortælle, at vi skal nå hinanden i provstiet. Provstiet skal være med til at bygge bro imellem sognene. At vi kender hinanden på tværs. Vi skal være nysgerrige på hinanden.

Kirkegårdsdrift – Også en vision værd

En hel dag i april mødtes ansatte på kirkegårdene plus menighedsråd for at drøfte mulige scenarier for den fremtidige kirkegårdsdrift.

Hvilke fordele og ulemper er der ved at fastholde nuværende struktur i forhold til fordele og ulemper ved en anden stuktur med mere fælles ledelse og administration af de 20 kirkegårde?

PERSONALIA

Steen Rughave tiltrådte stillingen som sognepræst i Brønderslev-Serritslev pastorat den 1. december 2012

Hanne Puk Hamann Dahl tiltrådte stillingen som sognepræst i Dronninglund-Dorf pastorat den 1. februar 2013.

Judith Nielsen Legarth fratrådte den 31. maj 2013 stillingen som overenskomstansat sognepræst i Hjallerup sogn.

Nogen skal turde gå forrest, - vi kender alligevel ikke vejen

En kommentar fra formanden for det nye repræsentantskab, Hanne Larsen

Når jeg kikker tilbage på min tid som menighedsrådsmedlem og formand har meget forandret sig. Der er en bedre økonomi end før sammenlægningen af kommunerne og dermed provstierne.

Vi skal ikke kun tænke på at holde bygningerne i orden, men vi skal også investere i kirkens liv. Derfor synes jeg, det er godt, vi i provstiet har sat visioner op for en bedre kirke og at måden er, at vi gør det sammen. Det er inspirerende at møde hinanden i et arbejdsfællesskab på tværs af sogne. Vi har meget at give hinanden samtidig med, at det er vigtigt, at alle tager højde for, hvor man selv bor og bruge mødet til at få hjælp af hinanden til netop at være kirke lokalt. Vi bliver aktive deltagere for hinanden!

Ansatte og frivillige skal tænke skævt

Vi skal netop ikke mene, at vi i hvert enkelt menighedsråd skal kunne finde på alt selv, vi kan gøre det bedre sammen. Så selvom sognene er forskellige kan vi i samarbejdet se nye muligheder og så få det tilpasset lokalt. Diakoni er ikke det samme i Brønderslev som i Klokkeholm. Men den overordnede tænkning er ens.

Der er opgaver, vi gør bedre i et samlet fællesskab. Det kunne være det, at være kirke for unge. Der skal mere til end det, som det enkelte sogn kan. Hvad med en ungdomsgudstjeneste hver måned i provstiet, - en gudstjeneste plus fællesskab om spisning /se film/ musik/ snakke sammen. At der skabes et netværk unge imellem om det at være med i kirken. Det er ikke for dem gudstjeneste søndag kl. 10.00 med kaffe og småkager, som opleves som et givende fællesskab.

Visionsprojektet skal ikke kun foregå i lukkede arbejdsgrupper. Vi skal være på udgik hele tiden. Vi

skal være gode til at inviterer indenfor.

Vi skal bruge hinanden bedre og dermed befri andre for opgaver. Det vil være inspirerende hvis præsterne kunne arbejde tættere sammen, - de kunne bruge hinanden bedre. Det ville være spændende med 2 - 3 præster ved 5 kirker. Vi kunne tænke anderledes ved at der indimellem er søndagslukket i en kirke og med henvisning til nabosognet. Menigheden har godt af at høre andre præster og være menighed på tværs.

Menighedsrådene kan samarbejde om drift af kirkegårde med en overordnet plan. Der behøver ikke være ansatte hver dag alle steder, bare udgangspunktet er, at det er de samme, der arbejder på kirkegården med deres erfaring og viden.

Mod til at sende retur

Det nye repræsentantskab skal bruge tid til at tænke i økonomi, men det handler også om at tænke i ledelse. Ledelse for de personer, der nu er ansat i provstiet; skole-kirkekonsulent og kommunikationsmedarbejder og ledelse for de fælles visioner, der er i provstiet. Jeg håber, at repræsentantskabet ikke bare godkender hvad som helst. Der skal være mod til at sende retur til arbejdsgrupperne. Repræsentantskabet skal fastholde et kvalitetskrav til gavn og glæde i provstiet. Det er den dialog, vi skal turde tage og give plads til.

Vi skal være tydelige med, at sognene ikke mister indflydelse. De skal lokalt få glæde af det, der sker. Det gælder om, at vi får vist, at der er noget for alle og det er derfor spændende med skole-kirkekonsulent og en mulig diakonipræst, dér vil vi ramme på nye måder.

Om 1 - 1½ år

I kort form:

- Vi skal opleve mere kirke i de enkelte sogne og mere kirkeligt fællesskab. Vi skal få spredt kirken ud, så den fylder mere - også ud over gudstjenesterne.

- Vi skal have gang i skole-kirketjenesten.
- Der skal foregå en forbedret kommunikation med hjemmeside og en synlig og god orientering ud til alle, internt og eksternt.
- Diakonien skal være mere synlig.
- Der skal være sket et bedre fællesskab med nabosogne og imellem alle sogne i provstiet. Der skal være en oplevelse af, at der er bedre muligheder...

Sten på vejen?!

Vi har alle en konservativ holdning til tingene. Men vi må bryde tanken om at "vi plejer". I stedet skal vi tænke "det lyder spændende, må vi være med!"

For nogen er det en større udfordring end for andre. Det er derfor vigtigt, at det vi gør opleves som noget, der virker. Det skal være muligt, at se det! Det kræver handling og ikke bare være noget vi snakker om.

Vi skal tænke "det går nok" og nogen skal turde gå forrest. Nogen skal turde for os alle sammen.

Vi skal have en stolthed i at gå foran.

Hanne Larsen har været formand for menighedsrådet i Hellevad i 9 år og siddet i menighedsrådet i 17 år. I juni 2013 blev hun valgt som formand for det nye repræsentantskab, der skal være ledelse for det

visionsprojektet i provstiet, som menighedsrådene vedtog i april. Projektets formål er at skabe mulighed for samarbejde og nytænkning på tværs af sognegrænser med henblik på at få mere kirke for pengene.

Hvis Gud var en lyd...

Alle provstiets præster tog en dag ud af kalenderen den 20. juni og mødtes i Kirkeladen i Stenum. De ønskede at få inspiration til nye måder at gøre konfirmandundervisningen spændende og ved-

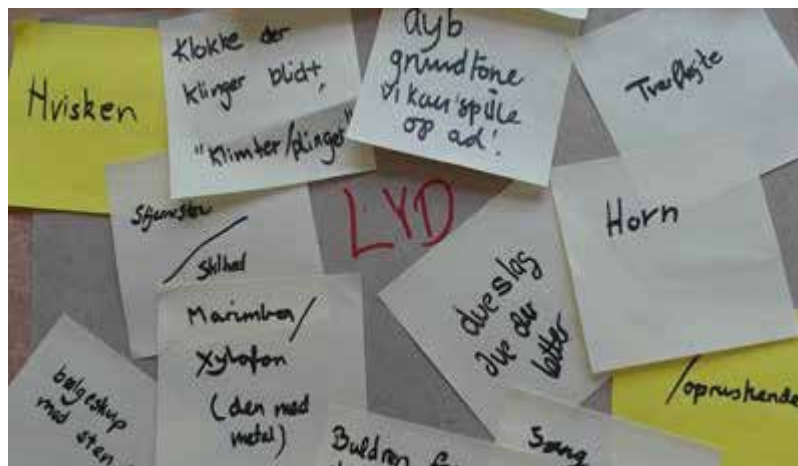
kommende. Suzette Munksgaard fra CUR (Center For ungdomsstudier) var blevet inviteret til at lede workshoppen "10 religionspædagogiske bud og skud", der altså blandt andet involverede, at præsterne skulle give et bud på, hvilken tast, smag, lyd og farve Gud ville være.

Sognepræst fra Jerslev, Helleum og Mylund Ann Sofi Lægsgaard Andersen var tovholder for workshoppen, som hun var meget tilfreds med: "Kurset var rigtig godt, lærerigt og udfordrende. Vekslede mellem praksis og teori. Forsøgte på forskellige måder at inddrage kirkerummet i undervisningen."

De nye konfirmander kan således glæde sig til at blive undervist af præster, der for eksempel mener at Gud:

- smager af "jordbær fra haven med max smag", "chokolade med chili" og "rosévin"
- er farven "blå", "grøn", "lys" og "hvid"
- lyder som "bølgeskulp med sten i", "buldren fra stenen, der væltes fra Kristi grav" og "stjernestøv"
- er keyboard-tasten "Delete", "Escape", "@" eller kombinationen "Ctrl + Alt + Del"

*Hvis Gud var en lyd.
Foto: Brønderslev
provsti.*

Frederikshavn provsti

Provst Jens Jacob Jensen

Gudstjenestelokale i arresten

Det er en fængslende historie om, hvad engagement og positivt samarbejde kan føre til. Der er tremmer for vinduerne, men det nye andagtsrum i Frederikshavn arrest er en åbning til frihed! Den sidste onsdag i maj blev andagtsrummet indviet. Det er det tidligere dommerkontor i arresten, der nu er indrettet som et 'multi-rum' med flere formål – men hovedformålet er, at det skal være andagtsrum for de indsatte. En tre-fløjet altertavle og et vægalterbord præger den ene væg. I loftet hænger en af de gamle lysekroner fra Fladstrand kirke. Som 'indflytningsgave' fik man bl.a. et sæt alterlysestager, som ikke længere er i brug i Håndbækkirken. Forud for indvielsen har der været et frugtbart og engageret samarbejde mellem bl.a. arresthuspræst Helge Morre Pedersen og arrestforvarer Preben Thaarup.

Indvielse af multi-lokale / gudstjenesterum i Frederikshavn arrest.

Foto: privat.

Lokale netværk og sammenhængskraft

Frederikshavn provsti er et stort og langstrakt provsti. Ved strukturomlægningen i 2007 blev det sat sammen af 3 mindre kommuner fra 3 forskellige provstier – Skagen – Frederikshavn og Sæby. Det har været en opgave - også i kirkelig sammenhæng - at forsøge at knytte de forskellige dele sammen og dermed styrke 'sammenhængskraften' i provstiet. Det er en proces, som tager tid, og som har medført, at bl.a. budgetsamrådene bliver store forsamlinger på omkring 50 deltagere. Det er i så stor en forsamling vanskeligt for alle at komme til orde og få indflydelse, så man reelt kan føle medejerskab til provstiet. Provstiudvalget har derfor forsøgt en dobbeltstrategi. Dels fastholder vi enkelte stormøder for hele provstiet, og dels inviterer vi til 'zone-møder' i de tre naturlige områder, som de gamle kommuner var. Den korte erfaring vi endnu har med zone-møderne viser, at der på den måde nemmere skabes netværk menighedsråd imellem. Når man mødes i et mindre 'naboskab', kommer snakken naturligt til at gå på samarbejde, muligheden for fælles medarbejdere over sognegrænser og økonomisk fællesskab. Men vi glemmer ikke, at det stadig er vigtigt at styrke forståelsen og sammenhængskraften i ligningsområdet. Provstiudvalget besluttede for et par år siden at 'forære' samtlige sogne i provstiet en digital Brandsoft-kalender. Det skete for at sikre, at når menighedsrådene fremover ser fordelene ved at samarbejde, har man et fælles styringsredskab, som kan bruges. Den forventede udvikling i retning af at flere sogne samarbejder om medarbej-

Gudstjeneste anno 1713 ved Den tilsandede kirke, Skagen, i anledning af byens 600 års købstadsjubilæum. Sognepræst Lisbet Rønnow Torp fortæller om tiden og den smule, man ved om den nedrevne kirke. Alterstagerne stammer fra Den tilsandede kirke. Foto: Niels Clemmensen.

PERSONALIA

Sognepræst Mette Bodum Behrndtz fratrådte embedet i Understed-Karup pastorat 30. november 2012 for at blive sognepræst i Nørre Lyndelse sogn på Fyn.

Sognepræst Mads Jakob Thorlund Jakobsen, der blev ordineret 17. april 2013 i Budolfi kirke, er ansat som vikar i Skagen pastorat for Per Rasmussen, der er bevilget et års orlov med henblik på at løse opgaver i Dansk Etiopermission. Vikariatet slutter med udgangen af februar 2014.

dere over sognegrænsen, er nu i gang flere steder. Der er f.eks. samarbejde om organist mellem Skæve-Hørby og Bangsbostrand, og andre organist-samarbejder er på vej. Flere kirkegårde slår driften sammen eller deler medarbejdere.

Indeklimaudvalg

Provstiudvalget har nedsat et 'Indeklimaudvalg' i Frederikshavn Provsti – bestående af 3 menighedsrådsmedlemmer (Kjeld Høgh, Jerup (formand); Kristian Juel Christensen, Albæk-Lyngså; Arild Kerstein Nielsen, Abildgård) og provsten. Udvalget udspringer af en kampagne i provstiet I 2012 som opfordrede kirkerne til at anskaffe en såkaldt 'datalogger' for bedre at kunne kontrollere temperatur og luftfugtighed. Indeklimaudvalget vil sætte fokus på kirkernes indeklima og energiforbrug. Det vil samle viden på området generelt og i særdeleshed om varme- og styringssystemer i de enkelte kirker - med henblik på at kunne vejlede menighedsrådene i indeklima-spørgsmål.

Noget om kirkegårde og takster og en kalender

GIAS (det digitale gravstedsaftaleindberetnings- og administrationssystem) og kirkegårdstakster har det seneste år fyldt en del i provstiadministrationen – som det har gjort hos kirkeværger og i mange menighedsråd. Vi er i en omstillingsfase, hvor vore priser skal tilpasses omkostningsniveauet. Det mærkes ikke mindst på gravstedsaftaler, hvor prisen på en pasningsaftale, der strækker sig over 25 – 30 år, nogle gange kommer bag på folk. Det er kirkeværge og gravere, som er i front med at forklare, hvorfor et gravsted koster, som det gør. Det er en opgave, som kan kræve en del pædagogisk sans. I foråret 2013 holdt vi i provstiet et møde for netop de to grupper, for at klæde dem bedre på til opgaven. Både kirkeværger og gravere er uundværlige medhjælpere i folkekirken – også når det handler om at møde kirkegårdens brugere med

kirkegårdens tilbud. Der var fuldt hus i sognehuset i Understed. Og der var en god drøftelse og vilje til at gå ud og møde brugerne med de udfordringer, det giver.

Diakoni og mission

Populært sagt går folkekirken på 4 ben: forkyndelse – undervisning – diakoni - mission. Som udviklingen har været, har den dog traditionel koncentreret sig mest om forkyndelsen og undervisningen. Diakoni og mission har derimod i stor udstrækning været overladt til frivillige organisationer, - som har gjort det fremragende. Missions-selskaber og diakonale organisationer gør et godt og nødvendigt arbejde. Men tiden er kommet, hvor vi i folkekirken, i det kirkelige liv i sogne og i menighedsråd må have større fokus også på de sider af kirkelivet. Begreberne mission og diakoni er under forandring i disse år. Den udvikling må vi i menighederne være med i. Derfor har vi i Frederikshavn provsti en provstikomite for Folkekirken Mission, som holder fokus på mission og det mellemkirkelige arbejde.

Folkekirke og flygtninge – et glimt

Af sognepræst Ole Kamp, Strandby

Gennem den senere tid er der kommet et flygtningecenter til Frederikshavn. Det er skudt op og det er vokset, så der lige nu bor 280 mennesker fra mere end 15 nationer og med mange forskellige religiøse tilhørsforhold. Alle er kommet her til med deres egne grunde. Efter en tur omkring Sandholmlejren er de blevet fordelt på landets asylcentre. De har ikke selv valgt, og de kender ikke hinanden. De kommer med hver deres fortælling. Udefra er det jo en masse af mennesker, der kommer med en fælles betegnelse: Flygtninge. Vi snakker ikke så meget om dem mere; og der er ikke længere den store opstandelse omkring dem. Men hvis man kan komme til at kigge idenfor i lejren, er det 280 individuelle skæbner.

Deres sag behandles og de sendes så videre. Som kirke kan vi reflektere over vores rolle i den sammenhæng. De er jo ikke en rigtig del af vores folkekirke. De er forskellige og de er her kun i en kort tid.

Et par mennesker fra menigheden i Strandby tog af sted til en aften om frivillighed i centret. De ville gerne høre om det, men kunne ikke lige se deres rolle i sammenhængen. Men ud af besøget voksede der en indsamling af brugte ting i sognet. Masser af mennesker bakkede op; de kunne se, at det gav mening. Senere snakkede vi videre og i løbet af september er der arrangeret at centret sætter et par busser ind, så ca. 100 fra centret kan komme på besøg i vores nye kirkecenter en søndag eftermiddag i forlængelse af gudstjenesten. Vi kalder det kulturmøde og vi respekterer deres forskellighed og deres egen tro. Vi vil bare mødes og dele liv. Og vi glæder os over, at kirken kan stille mennesker, mad og lokaler til rådighed for mødet. Måske vil nogen senere vende tilbage som nysgerrige på troen? Under alle omstændigheder ved vi, at vi kan lave en spændende dag, hvor vi begynder med at vise dem vores havn og så synger, danser, spiser

og snakker vi sammen. Det gør os alle klogere og giver nye venskaber.

En anden udløber af centret er, at der er begyndt at dukke fremmede op til vores gudstjenester og arrangementer. De kommer, fordi de har fået forbindelse med mennesker fra menigheden, og de har lyst til at dele liv og tro. Nogle er nye i kristendommen. Andre har baggrund i katolicismen. Fælles for dem og vi andre er, at vi bliver rigere ved at møde nye mennesker.

Gazalhe er en af de nye, der er begyndt at komme hos os og i andre kirkelige sammenhænge på egen. Hun er 31 år og kommer fra Iran. Hun har en master i landbrug og en danselæreruddannelse med sig. Gazalhe har en særlig evne til at blande sig og gøre indtryk. Hun var den første der dukkede op. Senere er der kommet flere. Vi ved ikke, hvor længe den enkelte bliver her. Vi ved heller ikke, hvad vi kan gøre for at komme dem i møde. Og alligevel får kirken en særlig rolle, fordi vi er et sted, der bygger på at bryde grænser, og vi kan overveje, hvordan vi i fremtiden kan møde hinanden på tværs af kulturer og måske også på tværs af tro.

PERSONALIA

Sognepræst Kirsten Pallesen er ansat som vikar i Understed – Karup pr 1. april 2013 indtil embedet besættes.

Sognepræst Ole Kamp blev ansat som vikar i Elling – Strandby – Jerup pastorat 1. oktober 2012 og indsat 29. september i de tre kirker. Vikariatet slutter med udgangen af januar 2014.

Albæk-Lyngså pastorats nye sognehus ved Lyngså kirke. Det blev taget i brug 18. november 2012 ved en festgudstjeneste og indvielse ved biskop Henning Toft Bro. Foto: privat.

Hjørring Nordre og Søndre provstier

Pinlige eksempler omkring gravfred, fredningstid og ejendomsret

Af provst Lars-Erich Stephansen

Det hænder, at menighedsråd og kirkegårdspersonale glemmer, at det ikke er kirken, der ejer gravstederne, men gravstedsejeren. Jeg har som provst de sidste 15 år været involveret i tre særligt bemærkelsesværdige og pinlige sager.

I første tilfælde gav kirkeværgen, som var tidligere graver på kirkegården, sin efterfølger lov til at sælge et gravsted til en ny ejer, selv om fredningstiden ikke var udløbet. Der resterede 3 mdr. "De kommer alligevel aldrig og ser til graven!" sagde han. Men det gjorde de, og de var selvsagt oprørte over,

at der pludselig stod en ny sten på deres gravsted. Det kom der en lang og dyr sag ud af, og det så heller ikke pænt ud i avisen. Skifteretten afgjorde, de følsomme forhold taget i betragtning, at den ældste begravelse måtte vige for den nye, selv om det var deres gravsted. Menighedsrådet måtte derefter bekoste en genbegravelse af den ældre begravelse på en anden kirkegård og en ny fredningstid på 20 år. De pårørende ønskede ikke at komme på kirkegården igen.

I næste tilfælde nedlagde en egenrådig graver et gravsted uden at spørge ejer eller menighedsråd. Stenen blev sendt til knusning. Det var ejerne ikke tilfredse med. Menighedsrådet heller ikke. Men kirken kom til at bekoste en ny sten magen til den gamle ud fra de fotografier, som var tilgængelige. Graveren fik naturligvis en alvorlig påtale.

I det seneste tilfælde blev der anlagt en ny belægning med kantsten på en kirkegård. Hverken arkitekt, menighedsråd eller ansatte kontaktede eller orienterede gravstedsejerne om, at den gamle hæk blev erstattet med kantsten og en ny hæk plantet 15 cm inde på gravstedet. Selv om gravstederne var rigeligt store i forhold til normen, var en enkelt gravstedsejer så utilfreds, at det har kostet mange arbejdstimer for såvel menighedsråd som provsti, uden at det har givet et fuldt ud tilfredsstillende resultat. For hvor stod den gamle hæk helt præcis? Hækken er nu flyttet helt ud til kantstenen, og fredningstiden er stillet tilbage på start.

De tre eksempler viser, hvor vigtigt det er, at grave, kirkegårdsledere og menighedsråd ikke tror, at gravstederne er deres, men er opmærksomme på ejendomsretten til gravstederne. Det er ikke kirken, der ejer de gravsteder, der er i brug. Det gør gravstedsejerne. Derfor skal ethvert indgreb i

Gravstedsejeren disponerer over gravstedet inden for det givne regulativ. Privatfoto.

et gravsted være aftalt med ejerne i forvejen eller varslet i forbindelse med udløbet af en fredningsperiode.

En lille beretning om at finde penge til fine gamle kirker

Vi har mange fine og dejlige kirker i de to Hjørning-provstier, i alt 50, hvoraf 3 ligger i Læsø kommune, og 3 er i privateje, nemlig Børglum Kloster, Valgmenighedskirken i Vrå og fængselskirken i Kragsskovhede.

Børglum Kloster kirke skiller sig ud. Den har i 2-3 generationer trængt til en gennemgribende renovering, og der ligger et fint projekt til 23-24 mio. kroner. Den er – skønt sognekirke – i privateje. Det er familien Rotbøll på klosteret glade for, og det er vi glade for, for så er økonomien ikke vores problem. Renoveringen skal finansieres gennem fondstøtte, som vi meget anbefaler og ønsker al mulig fremgang.

Læsø skiller sig også ud, først og fremmest ved

gammel stolthed og selvstændighedstrang. Øboerne var søfarende, og det sætter sit præg på både karakter og kultur. Det gælder også kirker og kirkegårde. Nu trænger Byrum kirke til den helt store tur indvendig til 5-7 mio. kr., alt efter om alle etaper tages med.

Selvstændigheden koster. Læsø er landets mindste ligningsområde med en kirkeskatteprocent på 1,3 %, kun overgået af Samsø. Det udløser da også et udligningstilskud på godt ¾ mio. kr. Til daglig er det fuldt ud tilstrækkeligt, men selv om der er opsparet 1,2 mio. kr. til renoveringen af Byrum kirke, så skal kirkeskatten forhøjes til 1,4 %, hvis det skal gennemføres inden for den lokale økonomi. Også her skal vi altså finde penge udefra. Vi er i fuld gang med at søge fondstøtte. Heldigvis er der mange engagerede og handlekraftige mennesker på øen, så vi er fulde af forhåbninger.

De to eksempler viser, at finansiering ikke er noget, der giver sig selv. Og selv om det umiddelbart ser lettere ud for de 44 almindelige kirker, der lig-

Provstiudvalgsmøde i Læsøfærgens konferencerum undervejs til budgetsamråd i Byrum. Privatfoto.

PERSONALIA

Fratrådte præster

Sognepræst i Hirtshals pastorat Mette Krogholm Pedersen er fratrådt pr. 15. januar 2013. Mette Krogholm Pedersen er tiltrådt en stilling som præst i Horsens-Hammer pastorat.

Sognepræst (kb) i Bindslev-Sørig pastorat Kenneth Berg er fratrådt pr. 30. juni 2013. Kenneth Berg er pr. 1. juli 2013 tiltrådt en stilling som præst i den danske kirke i Toronto, Canada.

ger i Hjørring kommune, så har provstiudvalget også her indset, at det er nødvendigt at prioritere. Der er ikke råd til det hele. Således har Lyngby kirke kun fået tilladelse til en opfriskning af kirkens indre i anledning af 100-årsjubilæet, fordi Rubjerg-Lyngby menighedsråd kan finansiere det gennem midler fra salg af Rubjerg præstegård. Der bevilges ikke ligningsmidler til formålet.

Det vigende medlemsgrundlag gør, at den hårdere prioritering er kommet for at blive, hvis der også skal være plads til kirkens liv og vækst. For som Grundtvig digtede: "Kirken, den er et gammelt hus, står om end tårnene falde..."

Tanker fra en ungdomspræst anno 2013

Af Sogne- og ungdomspræst Oral Shaw

En af de ting som jeg hele tiden har som pejlemærke i mit arbejde som ungdomspræst, er at vi som folkekirke må have prioriteringerne på plads når det kommer til at møde de unge. Vi skal ikke have fat i flere unge, fordi det vil være godt for kirken og dens fremtid. Vi skal gøre det, fordi det vil være godt for de unge.

Når det så er sagt, så står folkekirken i disse år over for en stor udfordring, når det handler om at gøre flere unge opmærksomme på, hvad den har at tilbyde. Igennem de seneste år har der lydt hyppige suk fra folkefolket over, hvordan man får flere unge til at fatte interesse for kirken. Og det lidt pa-

radoksale i dette er, at kirken faktisk har noget at tilbyde de unge.

Mange unge mennesker oplever i dagens Danmark et stort pres, fordi de skal leve op til egne og samfundets forventninger. De skal træffe en masse valg, og spille deres kort rigtigt, uddannelse, job og familie, alt sammen skal det gå op i en højere enhed. Ind i den situation kan kirken være et rum, hvor det ikke er dine præstationer, men din menneskelighed, der står forrest. Hvor du ikke bliver vurderet, men udelukkende anerkendt, man kunne med rette kalde det for et præstationsfrit rum. Selvom mange opfatter unge som travle, højrøstede, flyvske og altid sammen med venner via mobiltelefonen eller Facebook, skal man ikke undervurdere unges behov for, og evne til, at forholde sig til de dybere sider af tilværelsen. Hvis det var mig der var ung i dag, og hvis jeg skulle tage udgangspunkt i mig selv som ung i dag, ville jeg blandt alle de mange tilbud, der er til de unge i dag, savne et sted med en kvalificeret samtale som et alternativ til al støjen, og al tale om, "... at verden kun er for mig... og at jeg skal have mest ud af det liv som ligger foran mig..."

Jeg har ikke svært ved at forestille mig, at de unge nogen gange savner steder med refleksion, i stedet for action og selvhævdelse. Vi skal som kirke vise os på banen for de unge, men vi skal som kirke også træde varsomt i vores bestræbelser på at få fat på de unge. Kirken skal være påpasselig med ikke at udvande budskabet og seriøsiteten. Risikoen er nemlig, at folkekirken nogle gange bliver lidt for "smart i en fart" og "ung med de unge"

Det at lave events, og særprægede og ofte alternative gudstjenester for de unge, som jo er en væsentlig del af mit daglige arbejde, mener jeg er meget vigtig for en nutidig kirke, så længe der også er plads til det højtidelige og det traditionelle. For uden fundamentet og historien, så smuldrer det hele.

*Vendsyssel Church Tour i
Bistrupkirken. Privatfoto.*

Når man nu har et rum som de unge godt ved hvor er, og som de egentlig har stor respekt for, så er det da oplagt at lave musikarrangementer, ungdomsgudstjenester, og andre events i kirken, rettet mod et ungt publikum. For selvom forkyndelsen på flere områder ligger langt fra søndagens højmesse, kan kirkerummet i sig selv tale til de unge.

Når en 17-årig ung knægt hører en fed koncert med hans ynglingsband, eller når en 15-årig pige får lov til at sms' se til ham den lækre fyr fra parallelklassen under en ungdomsgudstjeneste i den lokale kirke, og nyder musikken og sammenholdet inde i kirken, ja, så oplever de begge, at der er plads til dem i rummet. Og det har de jo ret i,

PERSONALIA

Fratrådte præster

Sognepræst (kbf) i
Byrum-Hals-Vesterø
Pastorat i Aalborg Stift
Johannes Christoffersen
er bevilget afsked med
pension pr. 30. septem-
ber 2013.

Dronning Margrethe
og Prins Henrik under
besøget på Læsø. Foto:
Læsøposten.

for det er der, og det er der hele tiden. Kirken er nemlig rummelig.

Vi skal som kirke vise at vi er åbne for alle der vil kirken, og at vi gerne vil at de kommer. Og når det så er sagt, så gælder det også om, at være realistisk i sin målsætning. Det skal ikke være kirkens ultimative mål, at få alle 15-19 årige til at komme til højmess'en en søndag formiddag, og være begejstret, for det kan vi ikke. De skal nok komme sidenhen, hvis kirken ellers viser de unge at den er der.

Man kunne sige, at folkekirkens opgave også er, at bygge nogle broer, som folk kan gå over, når de får lyst til at komme til højmess'en. Så kirken ikke til den tid er et fremmed sted for dem.

I mit arbejde som ungdomspræst for de to Hjørring provstier har jeg brugt det forgangne år, dels på at komme på plads i mit nye arbejde, og finde

mig tilrette, og dels på at skabe kontakter og finde frem til mulige samarbejdspartnere.

Det er dog også blevet til lidt nye initiativer og tiltag for de unge. Jeg kan nævne VCT (Vendsyssel Church Tour) som er et gudstjenestetilbud for konfirmander og deres præster i de to Hjørring provstier, Facebookside, foredrag for skoleklasser, i tæt samarbejde med skolekirketjenesten, og som det nyeste, har jeg kastet mig ud i forsøget på at skabe et "ungdomsamenighedsråd" også kaldet provstipiloter, på baggrund af den såkaldte Hadsund-model.

Jeg synes selv at jeg er kommet godt i gang, og præsterne og folkene omkring mig, har været gode til at støtte op og engagerer sig i de ting som jeg har langt frem. Det har været et spændende år, med mange nye ansigter, og anderledes arbejdsgange,

men jeg er i høj grad fortrøstningsfuld, og ser med glæde frem til det fremtidige arbejde, og de opgaver og ikke mindst udfordringer som ligger og venter forude.

Nye menighedsråd og kongeligt besøg

Af provst Ole Dybro

Det sidste år har været præget af menighedsrådsvalget i november 2012, der resulterede i, at mange erfarne medlemmer genopstillede, samtidig med at nye ansigter også fik sæde – det er altid heldigt, når erfarne menighedsrådsmedlemmer suppleres med nye folk, så dynamikken bevares – det medfører den rette balance, så nogle har rødder i de forgangne perioder, men også kan suppleres med nye friske synspunkter og nye vinkler på tingene.

Formand for det fælles provstiudvalg, Poul Bach, har været solid tovholder på indførelse af det nye gravsteds/informationsadministrationssystem GIAS, der sikrer en mere smidig håndtering af gravstedsadministrationen i fremtiden.

Desværre gik en hård vinter meget udover kirkegårdene og gravstedshækkene, men provstiudvalget har ikke kunnet bevilge tilskud til udskiftning, grundet problemets omfang.

Kongeligt besøg

På Læsø stod den 3. september i regentparrets tegn

– ikke siden 1964 har Læsø været beæret med officielt besøg af regentparret. Det blev et langt og indholdsrigt program, Hendes Majestæt Dronning Margrethe og Hans Kongelige Højhed Prins Henrik gennemførte på Læsø. Med godt humør og stor interesse for Læsøs herligheder.

Regentparret fik set, hvordan man tænger et tag – dronningen fik hele fortællingen om Læsø Salt, som altid veloplagt fortalt af Poul Christensen og dronningen fik set og fortalt om Læsø uldstue og de mange kvalitetsprodukter. Regentparret fik lejlighed til at besøge Læsø Kur og Helse, hvor en af de ansatte beskænkede Hans Kongelighed med et glas rose af prinsens egen produktion. Menighedsrådsformand Olav Juul Gaarn Larsen fik lejlighed til at underholde dronningen med en personlig beretning om den nedlagte Hals skole og dronningen afveg i øvrigt fra det officielle program, da hun pludselig ønskede at se den smukke altertavle i Byrum kirke.

Jo, der udfoldedes megen hjertelighed på Læsø den 3. september 2013, både fra Læsø boerne, der var taknemmelige over besøget og fra regentparret, der så ud til at nyde Læsø i fulde drag – velsignet som dagen var med det smukke sensommervejr, så en smuk dag kunne afrundes med folkedansernes opvisning på Østerby havn, inden chaluppen med de fornemme gæster sagde farvel og sejlede ud til kongeskibet, der hele dagen havde ligget for anker smukt udenfor Østerby havn.

Folkedans for kongeparret i Østerby. Foto: Læsøposten.

Nyansatte præster

Lea Hoff Ringgård Lauridsen er udnævnt til sognepræst (kbf.) i Horne-Asdal pastorat fra den 1. februar 2013.

Michael Schwensen er udnævnt til kirkebogsførende sognepræst i Tversted-Uggerby Pastorat i Aalborg Stift fra den 1. juli 2013.

Hadsund provsti

Provst Carsten Bøgh Pedersen

Sammen er vi stærke!

Sådan lød overskriften, da samtlige, kirkefunktionærer, præster og nyvalgte menighedsråd i Hadsund provsti var samlet til visionsmøde en søndag i maj 2013.

Søndagen begyndte med fælles gudstjeneste i provstiets største kirke, Astrup kirke, som var fyldt til bristepunktet. Alle præster og organister var i funktion ved gudstjenesten, der bød på indslag fra organister med kor fra hele provstiet – blandt andet et til lejligheden komponeret korværk.

Efter gudstjenesten og en god frokost på Astrup kro samledes alle på Astrup skole med det mål at afsætte pejlemærker for det kommende provstiudvalgs indsatsområder de næste 4 år.

I efteråret 2012 afholdt provstiet et fællesmøde for provstiets menighedsråd og præster, hvor opgaven var at evaluere resultaterne af den valgperiode, som stod umiddelbart foran sit udløb.

1. søndag i advent 2012 skulle de nyvalgte menighedsråd fortsætte, hvor de gamle slap, og målet var at give erfaringer fra valgperioden 2008-12 videre til de nye menighedsråd.

Resultatet blev en rig palet af meningstilkendegivelser inddelt i 5 hovedområder: Hvad er blevet bedre? Hvad skal vi bevare? Hvad skal vi udvikle? Hvad skal vi afvikle? Hvad er det bedste råd, I kan give til de nye menighedsråd? (*se artikel i Aalborg Stiftsbog 2012 side 24-31*).

Alle disse meningstilkendegivelser fra de "gamle" råd blev nu præsenteret for de nyvalgte råd, der var samlet på Astrup skole, og på den baggrund skulle de nyvalgte menighedsråd nå frem til pej-

lemærker og indsatsområder for det kommende provstiudvalg, der netop er tiltrådt her 1. søndag i advent 2013.

Siden provstireformen i 2007 med nye provstigrænser har der været tradition for denne type møder i Hadsund provsti, men som noget nyt havde vi i år på opfordring fra kirkefunktionærerne også inviteret dem med. Det viste sig at være en rigtig god idé! Det er ganske vist menighedsråd og præst, der med gensidig pligt til samvirke har ansvaret for sognets kirkeliv, men uden et tæt og positivt samarbejde med kirkefunktionærerne kan kirkelivet ikke trives. Menighedsråd og præster kan have nok så store forkromede visioner, men hvis ikke kirkefunktionærerne føler ejerskab til visionerne, så forbliver visionerne blot store og fine ord på papir og ikke levende virkelighed.

Det vil føre for vidt her at redegøre nærmere for resultaterne og indholdet af provstidagen, men der kom mange nye synsvinkler på vores provsti, og blandt de højest prioriterede pejlemærker for provstiet var: *Nye og tidsvarende gudstjenesteformer – samarbejde med lokalsamfundet – arbejdet blandt børn og unge – en vedkommende forkyndelse.*

De enkelte pastorater blev ligeledes bedt om at finde frem til deres særlige fokusområde, hvilket resulterede i disse svar: *Nærhed og nabofællesskab – en fælles kultur i provstiet – nytænkning inkl. nye gudstjenesteformer – diakoni og besøgstjeneste – samarbejde i lokalområdet – børn og unge – "frisogn" med nytænkning – vedkommende højmesse – engagerede frivillige – samarbejde mellem sogne i tillid*

Der var kø ved tavlen med prioriteringen af pejlemærker og fokusområder for provstiet. Privatfoto.

og åbenhed.

Alt i alt blev det en fantastisk dag, og særligt kirkefunktionærerne, som var med for første gang udtrykte stor glæde over at opleve provstifælleskabet – ja, som en af deltagerne udtrykte det på vej ud af døren: ”Man føler sig helt genopladet på batterierne og inspireret til virkelig at gøre en forskel”.

Præsten som ”daglig leder”

Uden at have undersøgt det til bunds, er sognepræst Erik Bang formentlig den eneste præst i Aalborg Stift, der er ansat af sit menighedsråd som ”daglig leder” for kirkefunktionærerne og præsterne i pastoratet. Som daglig leder udfører Erik Bang også kontaktpersonens rolle. Der har været megen debat i Folkekirken om det nu var en god idé at sætte præsten til at være daglig leder for de ansatte – nogle er for, andre er imod! Jeg har bedt Erik Bang om selv at beskrive ordningen – og så kan læserne jo selv vurdere, hvad man synes om ordningen.

Når enhver passer sit, er der ingen, der passer på ”vores”.

Af Erik Bang, sognepræst, daglig leder. Vive-Hadsund pastorat

Erik Bang. Privatfoto.

En skøn junidag var alle 14 medarbejdere fra Vive-Hadsund pastorat samlet til en uformel medarbejderdag. Solen skinne- de og vi kunne sidde udendørs og nyde en dejlig brunch. Derefter var der tid til leg og konkurrencer, inden grillen blev tændt så vi kunne stege nogle velvoksne bøffer. Vi nød hinandens selskab og havde en rigtig god og sjov dag som et afbræk i hverdagens arbejde. Den dag er et godt eksempel på det sammenhold og den glæde ved hinanden, der kendetegner vores medarbejderstab. Vi oplever, at vi, uanset vores funktion, trækker på samme

PERSONALIA

Sognepræst (kbk) i Rold-Vebbestrup pastorat siden 1. november 1984, Hans Seedorff Uldall Juhl afgik ved døden den 12. januar 2013

Sognepræst (kbk) i Skelund-Visborg pastorat siden 1. august 1978, Finn Carpentier er bevilget afsked med pension den 30. april 2013

hammel og gerne hjælper hinanden i et muntret fællesskab. Når en opgave skal løses ser vi ikke på stillingsbetegnelser, men på hvem der kan byde ind med sine kompetencer for at få det bedste resultat. Vi er alle 14 med til, hver på vores måde, at forkynde evangeliet – uanset om man er sekretær, graver eller præst.

Sådan har det ikke altid været. For 10 år siden var det hele præget af stramme regulativer, hvor enhver passede sit og ikke interesserede sig synderligt for, hvad andre foretog sig. En række ”ensomme ulve” gik rundt og vogtede sit eget territorium. En situation, der desværre slet ikke er ukendt i dagens Folkekirke. Med det resultat, at hverdagen er præget af dårligt arbejdsmiljø, manglende samarbejde og en række småkonflikter, hvor paragraffer og rettigheder danner grundlag for små magtkampe mellem medarbejderne. Når enhver passer sit, er der ingen, der passer på ”vores” – og kirkens liv og vækst har trange vilkår.

Dette har vi formået at vende op og ned på gennem de sidste 8 år. Det begyndte med, at menighedsrådet formulerede en vision og en række værdier for pastoratet. Dermed blev der også sat retning og rammer for medarbejdernes virke i det daglige. Nu handlede det ikke om at passe ”sit”, men at passe på ”vores”. Og det kan kun ske gennem et tæt samarbejde mellem alle medarbejdere, hvor retningen og rammerne bestemmer indsatsen.

Dernæst fik jeg funktionen som daglig leder med bemyndigelse fra menighedsrådet til at varetage rådets ansvar som arbejdsgiver. Den vigtigste opgave som leder er at implementere visionen og værdierne og gøre dem konkrete og brugbare i det daglige arbejde. Det er en stadig udfordring at holde bevidstheden om retningen og rammerne levende, så de hver dag og i hver opgave er pejlemærker for indsatsen. For at få dette til at ske, har vi hvert år afholdt et medarbejderdøgn, hvor alle er med, og hvor hovedsagen netop har været at få pudset vision og værdier af, så alle kan trække på

samme hammel. Samtidig har det sociale samvær haft stor betydning for den indbyrdes forståelse. Menighedsrådet har hvert år bevilliget 30.000 kr. til dette medarbejderdøgn, fordi man ser betydningen for både arbejdsmiljø, trivsel og samarbejde. Hvis vision og værdier skal blive til andet end flotte ord på et stykke papir, er det nødvendigt med en stadig samtale om betydningen heraf. Det giver det årlige medarbejderdøgn gode muligheder for. Jeg er samtidig leder for vort præsteteam på 3. Vi mødes mindst et par timer hver uge, dels for at evaluere og planlægge, men også for at udvikle vort team og komme tæt på hinanden. Det har betydet, at vi ikke blot er gode kolleger, men også gode venner, der finder stor støtte og inspiration hos hinanden. Et par gange om året drager vi af sted på et præstedøgn, ligesom vi jævnlig er sammen af sted på kurser eller konferencer. Vores konfirmandundervisning foregår i fællesskab, hvor alle 75 konfirmander er samlet på ét hold, og hvor vi hver især byder ind med vore egne kompetencer, ligesom vi også ofte alle 3 medvirker ved gudstjenester. Det giver et rigtigt godt sammenhold mellem præsterne.

I det daglige holder vi et personalemøde på en time hver uge. Her mødes alle til en kop formiddagskaffe, hvor vi evaluerer og drøfter den kommende uges opgaver. Det betyder, at alle har god føling med, hvad der foregår, både i kirken, på kontoret, på kirkegården og i vores menighedscenter. Til opgaven som daglig leder hører naturligvis også MUS-samtaler, lønforhandlinger, ferieplanlægning osv., men det vigtigste er den jævnlige personlige kontakt med alle medarbejdere, hvor vi kan vende stort og småt og tage evt. konflikter i opløbet. Det giver medarbejderne en rigtig god trivsel. På de månedlige menighedsrådsmøder kan jeg så berette om tingenes tilstand og fortælle om de initiativer, der er sat i værk. Jeg oplever heldigvis både stor interesse og stor opbakning fra menighedsrådet til funktionen som daglig leder.

Sognepræst Jane Jelsbak, palmesøndag i Astrup kirke. Foto: Christian Roar Pedersen

Menighedsrådet er hele tiden opdateret om medarbejdernes arbejde og trivsel.

Alt dette er naturligvis ikke sket uden sværds slag. Menighedsrådet har skullet vænne sig til, at en daglig leder agerer selvstændigt på rådets vegne. Medarbejderne har skullet vænne sig til, at det ikke er ens egne interesser eller præferencer, der skal bestemme indsatsen, men den vision og de værdier, menighedsrådet har vedtaget. Og som daglig leder har jeg skullet fortjene både menighedsrådets og medarbejdernes respekt og anerkendelse. Men jeg oplever tydeligt, at vi er kommet rigtig langt i den rigtige retning.

Alt dette har betydet, at vi i dag har en meget stor fællesskabsfølelse og et rigtigt godt samarbejde om de forskellige opgaver. Vive-Hadsund pastorat er i høj grad blevet "vores", og det er tydeligt, at den enkelte medarbejder tager ansvar for helheden og går ind i opgaverne med stort engagement. Opgaven fremover er at vedligeholde og udbygge denne ramme og fastholde visionen for vort pastorat. Det er en opgave, jeg går ind i med stor glæde. Og jeg kan kun anbefale, at andre prøver noget tilsvarende til gavn for kirkens liv og vækst!

Kathrine Krog ansat som sognepræst (kbff) i Rold-Vebbestrup pastorat den 1. juli 2013, ordineret af biskop Henning Toft Bro den 25. juni 2013 og indsat i embedet af provst Carsten Bøgh Pedersen den 30. juni 2013

Sognepræst (o.a.) i Als-Øster Hurup pastorat og Skelund-Visborg pastorat siden 15. februar 2012, Mette Tved Hansen er ansat som sognepræst (kbff) i Skelund-Visborg pastorat den 15. august 2013 og indsat i embedet af provst Carsten Bøgh Pedersen den 25. august 2013.

Jammerbugt provsti

Provst Folmer Toftdahl-Olesen

Tidens gang

Selv om Jammerbugt Provsti i lighed med de fleste andre provstier ikke har så mange år på bagen endnu, kan vi sige det samme som i det berømte filmklip om 90-års fødselsdagen: "same procedure as last year, Miss Sophie?" – "same procedure as every year, James!"

Som så mange andre steder er det også stadig i Jammerbugt provsti svære tider rent økonomisk set – og sine steder kæmpes der også med faldende beboertal og svigtende tilslutning til både gudstjenester og kirkelige arrangementer. Det skrev jeg også sidste år, ja – men det er desværre den virkelighed, vi stadig må forholde os til.

Men der er heldigvis lys forude: med udsigten til, at økonomien af forskellige årsager langsomt bedres, er der også en spirende optimisme at spore rundt omkring i provstiet, og flere projekter er på vej ud af mørket fra skrivebordsskufferne, hvor de ellers har ligget gemt i flere år.

En kirkerestaurering er så småt på vej i Vedsted Kirke, hvor en længe tiltrængt fornyelse af varmeanlægget og dermed følgende indvendig restaurering kan tage sin begyndelse i 2014, og andre større og meget nødvendige projekter er rykket lidt tættere på. Men anlægsbudgettet har også stået på nul i efterhånden en del år, så mangt og meget har hobet sig op og venter på den forløsning, der nu

*Gospel koncert Hune.
Foto: Carl Chr. Hansen.*

kan skimtes, og der bliver efterhånden mulighed for at komme i gang med nogle af de mindre ting, der har måttet vente på en bedring i økonomien....

Kirkelige aktiviteter

Men når pengene er små, må opfindsomheden tage til, og det har den heldigvis gjort, så aktiviteterne og det kirkelige liv har bestemt ikke ligget stille i det forgangne år; der er stadig babysalmesang rundt omkring, og der undervises konfirmander og minikonfirmander på mange forskellige opfindsomme måder.

Samtidig holdes der sogneaftner og koncerter i stor stil, ikke mindst i turistsæsonen, hvor der sker noget nær en fordobling af provstiets indbyggertal! Derfor er det også glædeligt, at der flere steder gøres mange tiltag for disse ”nye” sognebørn, hvoraf mange nu er gengangere, der netop kommer hertil for at opleve bl.a. det rige kirkeliv – og naturligvis den pragtfulde natur, vi har i så rigt mål.

Der eksperimenteres også med antal og tidspunkter for gudstjenester, ligesom der afprøves andre gudstjenesteformer end de sædvanlige: der holdes spaghetti- og familiegudstjenester, taizé-gudstjenester og tyske gudstjenester; musikgudstjenester og gudstjenester for asylsøgere samt gudstjenester med kunstudstillinger og en lang række af koncerter og kirkefremvisninger, højskoledage, litteraturaftner, bibellæsninger og ungdomsarbejde af forskellige arter, hvor kirkernes mange børne- og ungdomskor bestemt ikke skal glemmes. Ja, der er faktisk så mange aktiviteter, at man kan blive helt forpustet bare ved tanken!

Men der er stadig plads til udvikling af kirkelivet, både i de enkelte sogne og i samarbejde med andre, og det er mit indtryk, at også de nye menighedsråd ser en fordel i mere samarbejde, både på medarbejder-niveau og på aktivitetsniveauet.

PERSONALIA

Valgmenighedspræst Thorben Johannesen, Klim Valgmenighed, er bevilget afsked med pension med udgangen af juni måned 2013.

Torben Tvorup Christensen er 1. juli tiltrådt som præst for Klim Valgmenighed. Det er Torbens første embede som præst, idet han kommer fra en stilling som projektleder og historiker på Det danske Udvandrerarkiv i Aalborg.

Morgensang i Rødhus kirke. Foto: Carl Chr. Hansen.

Sognepræst Birgit Lundholm Jensen er 1. juni tiltrådt som sognepræst (kbfs.) i Hune pastorat og sognepræst i Jetsmark pastorat med en fordeling på 75% i Hune og 25% i Jetsmark.

Birgit kommer fra Vesthimmerlands provsti og Viborg stift, hvor hun har været præst forskellige steder siden 1991.

I første omgang flytter Birgit og Holger ind i en lejlighed, for den gamle præstegård i Hune har vist sig at være udtjent og skal erstattes af en ny – om få år, når der bliver plads i provstiets økonomi

Heldigvis, for det er efter min opfattelse den eneste vej frem mod udvikling i stedet for afvikling i mange mindre sogne.

Struktur og fremtidsperspektiver

I forbindelse med nybesættelserne af stillingerne i Hjortdal og Hune er der naturligvis udarbejdet nye regulativer, men der ses også på muligheder for øget samarbejde mellem præster og sogne i det hele taget – således er der en efterhånden velgennemprøvet samarbejdsaftale mellem de fire pastorer i den nordligste del af provstiet, der allerede har dannet model for en lignende samarbejdsaftale andetsteds og efterhånden, som der justeres og slibes kanter til i disse aftaler, håber jeg, at de også vil spredes til resten af provstiet til gavn for alle parter.

Det kræver somme tider nytænkning og opgivelse af gamle vaner, men resultatet skulle gerne blive til gavn for kirkelivet som helhed, så vi ikke bare får en bedre udnyttelse af ressourcerne, men frem for alt en styrkelse af mulighederne for forkyndelsen af det kristne budskab, for det er jo hele vores eksistensgrundlag!

Det handler ikke kun om at aflaste præster og fordele arbejdsbyrder så rimeligt som vel muligt, men også om at man nu engang kan løfte tungere byrder, når man løfter i flok, end når man forsøger sig alene – også selv om det kan være en besværlig proces at løfte i flok...

Udfordringer og muligheder

Når talen falder på strukturerne, kommer vi ikke udenom at tale om de udfordringer og muligheder, de nye skolestrukturer byder på: mange mindre skoler lukkes, og eleverne samles på færre og større skoler – det gør det nødvendigt at tænke nye tanker i forbindelse med den kirkelige undervisning og ofte det kirkelige børnearbejde i det hele taget, for børnene og de unge er simpelthen rent fysisk andre steder, end de plejer at være.

Kan vi præster blive ved med at undervise vore egne konfirmander (og minikonfirmander)?

Og kan vi blive ved med at have undervisningen i vore egne konfirmandstuer?

Måske skal der i hvert fald på længere sigt svares "nej" til begge spørgsmål, sådan at vi med tiden kan risikere at skulle forberede konfirmander, som vi ikke selv skal konfirmere – og konfirmere nogle, som vi ikke selv har undervist. Ikke bare sådan i det små, som de fleste har prøvet, men som en helt generel tilstand, og det vil betyde behov for nytænkning af, hvordan vi skaber tilhørsforhold til præst og sogn og kirke i en tid, hvor tilhørsforhold på alle måder og niveauer er sat under pres.

Men det kan også betyde begyndelsen til noget frugtbart, fordi vi tvinges til at tænke "ud af boksen" og være kreative på en ny måde, og her kan f.eks. team-samarbejde, temadage og projekter være med til at få ny dynamik ind i det kirkelige børne- og ungdomsarbejde. For man kan næsten ikke undgå også at måtte finde nye måder at være junior- og teenklub på – og tænk sig, hvis nogle af projekterne kunne laves i samarbejde med f.eks. spejdere/FDF eller endda skolerne?

Vi kan jo komme i den situation, hvor vi er nødt til at have i hvert fald en del af aktiviteterne på skolen i stedet for konfirmandstuerne, fordi transportproblemerne bliver for besværlige, både økonomisk og især praktisk for børn og unge, der allerede tilbringer en stor del af dagen i en bus på vej til og fra skole.

Og så ligger jo endnu en kæmpe omvæltning og venter på kirken, nemlig skolereformen, der vil betyde længere skoledage med nye udfordringer og nye muligheder, hvor det i høj grad gælder om at være klar, når toget kører – jo, vi lever i spændende tider, hvor der heldigvis er meget andet end økonomi og mursten at tænke på!

Tranum kirke. Foto: Niels Clemmensen.

Rebild provsti

Provst Holger Lyngberg

Kirkeblade som inspirationskilde.

Det vil være en tilsnigelse, hvis jeg påstod, at jeg minutiøst læste alle kirkebladene fra sognene igennem, når de dumpede ind på kontoret.

Men ellers vil jeg sige, at jeg modtager dem med glæde, fordi de på mange måder afspejler det menighedsliv, som udfolder sig rundt omkring i sognene. De giver et godt indblik i, hvad man prioriterer de enkelte steder, hvad man bruger kræfter på, og dermed hvad der karakteriserer det enkelte pastorat. Altså er de spejle af sognene.

Og ofte er det imponerende, hvor megen ildhu der mange steder lægges i sognearbejdet, dvs. i børne- og ungdomsarbejde, foredragsvirksomhed (selv om den del af sognearbejdet måske nok er lidt trængt?) ældrearrangementer, musiktilbud af forskellige art. Det arbejde fortjener fuld respekt, ikke mindst fra den ”kirkelige ledelses side”.

Særligt spændende er det, når der sommetider optræder en form for evaluering af et arrangement, især når denne evaluering går et skridt videre end blot til at glæde sig over, hvor mange der kom, eller udtrykke skuffelse over en for ringe opbakning. Den slags siger jo ikke så meget om kvaliteten af arrangementet, medmindre antallet af deltagere var det eneste formål. Interessantere er det at erfare, om de fremmødte – mange eller få, store eller små – var mødt frem til et arrangement og ”så fik noget med hjem”, som det lidt fortærsket hedder.

Hvad jeg vil sige med disse betragtninger er lidt i retning af den gamle vending ikke at give folk skuespil for brød. Ikke fordi der er noget galt med skuespil, tværtimod, for uden skuespil kan intet folk trives, men hvad jeg mener er, at alene tilslut-

ningen til et arrangement må aldrig blive den eneste kvalitetsmålestok.

I folkekirken har vi en stræk tradition for at kunne levere kvalitet, dels har vi et værdifuldt arvegods at trække på, dels har vi – i modsætning til mange af de lokale foreninger – temmelig mange penge at gøre godt med.

Derfor tror jeg, at vi ude i sognene – som det allerede sker mange steder – kan indgå i et tæt samarbejde med andre lokale kræfter til gavn for folkelivet i provstiet. Jeg behøver ikke nævne eksempler, men blot opfordre til, at der hvor man allerede gør det, da holde fast i det og måske udbygge det endnu mere, og hvor man måske ikke gør det endnu, da turde give sig i kast med det.

Har højmessen åndenød...?

Denne overskrift hentyder til bemærkninger og kommentarer, som jeg mellem år og dag får fra præstekolleger, når de kommer med hjertesuk over, at søndagsgudstjenesten indimellem har det svært, hvad tilslutningen angår.

Dette er imidlertid ikke nyt, idet flere undersøgelser gennem årene viser, at visse steder viger tilslutningen til højmissen, den er altså ikke folkekirkens ”største succes” målt på deltagere. Langt større tilslutning har så specialgudstjenester af mange forskellige slags.

Selvfølgelig er der steder, hvor tilslutningen til højmissen er upåklagelig og god, men det fjerner ikke det faktum, at nogle af landets præster ofte prædiker for ganske få søndag formiddag. For nogle er det ikke et problem, men for andre kommer det til at virke demotiverende og uopbyggeligt.

Hvad gør vi så ved det?

Det har jeg naturligvis ikke svaret på, ikke et entydigt svar i hvert fald.

Det er dog tankevækkende, når flere fremtrædende forfattere og andre ”kendisser” roser højmessens frem for at nedgøre den, sådan som jeg faktisk synes der kan være en tendens til blandt ”kirkefolket”. Det er altså lidt beskæmmende at læse og høre om højmessens mange fejl, ja sommetider kunne man få den kætterske tanke, at folkekirken vist mange steder godt kan undvære højmessens.

En vej man i hvert fald efter min mening ikke bør gå..og det gælder både præster og menighedsråd ...det er at betragte søndagens gudstjeneste som en form for venstrehåndsarbejde, som der helst skal ofres så lidt tid og opmærksomhed på som muligt. Tværtimod skal højmessens have så meget opmærksomhed fra præst og menighedsråd, som overhovedet muligt. Ikke mindst – tror jeg – skal opmærksomheden rettes imod at fastholde og gerne forøge højmessens skønhed. Og det kan gøres på mangfoldige måder, for vi har en tradition fuld af skønhed at trække på.

Konfirmanddag

På et provstisamråd for præsterne i provstiet blev det besluttet at forsøge at få etableret en eller anden form for fælles arrangement for alle konfirmander i provstiet. En dato blev fastsat – 6. marts 2013 – og en arbejdsgruppe blev nedsat til at komme med ideer til dagens forløb.

Gruppens forslag til tema blev Guds henvendelse til mennesket og menneskets henvendelse til Gud, altså åbenbaring og bøn lidt teologisk sagt. Og den højtid, som skulle i centrum, var pinsen, den højtid hvor konfirmanderne jo for længst er fløjet, og som derfor måske let kunne til at stå i skyggen af alt det andet spændende.

Temaet skulle afvikles som en form for tretrinsraket:

Først samles man derhjemme i en af de lokale kir-

ker, hvor den lokale sognepræst(er) genfortalte fortælling om Babelstårnet, indøvede et par pinsesalmer, ”gik fadervor” (den øvelse at gå fadervor skulle alle prøve. Øvelsen er lidt svære at beskrive her, men alle sognepræster har materiale til det, så prøv en gang ved et menighedsrådsmøde, skrev nogle personlige bønner ned på et stykke karton og så ellers blev beværtet med brød og sodavand e.l.

Dernæst samledes man tre udvalgte steder: Durup, Øster Hornum og Skibsted kirker, hvor der var truffet aftale med en fortæller udefra: Sognepræsterne Paul Christian Arnbak, Flemming Kloster Poulsen samt Lotte Lyngby Nielsen. De tre skulle hver især fortælle om Jakobs drøm, jakobsstigen og hans kamp med Gud. De nedskrevne bønner blev hængt op medbragte stiger, og der blev igen sunget pinsesalmer.

Sluttelig agede man så i busser til staden Aalborg, hvor stiftets domkirke fyldtes af 300 unge med hormonerne drønende rundt i koppen. Biskop Henning Toft Bro stod for gudstjenesten, som bl. a. indeholdt en kirkebøn med bønner, som plukkedes af de tre stiger, som stod i domkirkens kor. Gudstjenesten sluttede med nadver med flutes og saftvand.

I studenternes hus fik de unge stillet deres sult med sandwich og sodavand, inden næserne blev vendt mod syd og hjemad.

De unge har efterfølgende givet deres karakter til dagen og dens forløb, og der var naturligvis delte meninger om dagen, men som et gennemgående træk kunne anes en glæde ved at være sammen med alle de andre konfirmander i samme årgang fra hele kommunen.

Det er allerede besluttet, at i 2014 bliver der ingen fælles konfirmanddag. Det betyder dog ikke, at tanken om en fælles konfirmanddag er skrinlagt, det drejer sig blot om at få udtænkt en form, som tilgodeser så mange behov som muligt.

Dialog og debat i provstiet.

Rebild provsti dannedes jo i 2007 af ”resterne” af tre andre provstier (Nørager kommune fra Sydvesthimmerlands provsti, Viborg stift, Skørping kommune fra Hadsund provsti og Støvring kommune fra Støvring provsti), og efter nogle år dukkede den tanke op, om man på en eller anden måde kunne iværksætte et eller andet, som dels kunne knytte provstiet tættere sammen, dels kunne åbne for nye måder at samarbejde på, for i grunden var det jo så lidt man vidste om, hvad der foregik andre steder, og om man kunne gensidig inspirere hinanden.

Forskellige tilløb blev gjort, men efter at have konsulteret blandt andet provst Mette Moesgaard Jørgensen, Morsø provsti (hendes gode råd var, at en sådan opgave er næsten umulig at løfte uden konsulentbistand udefra) blev det besluttet – med provstiudvalgets opbakning – at indgå samarbejde med Landsforeningens proceskonsulenter: Vivi Rolskov Jensen og Lisa Junge Jensen om iværksættelse og gennemførelse af en sådan debat og dialog om fremtidens kirke i Rebild provsti (og man kunne tilføje kirkens fremtid i Rebild provsti).

Som sparringsgruppe er udpeget repræsentanter

fra provstiudvalget, fra menighedsrådene, fra de ansatte i provstiet samt fra sognepræsterne.

Det indledende informationsmøde blev holdt på Hotel Comwell, Rebild, hvor de to konsulenter gennemgik den kommende proces, tankerne bag hele projektet. En rød tråd i projektet er åbenhed, åbenhed og atter åbenhed, så ingen behøver at sidde og tænke: Hvad mon den skjulte dagsorden er. Der er ingen skjult dagsorden!

Nu løber projektet så videre, og i næste års beretning fra Rebild provsti kan jeg forhåbentlig for tælle mere om forløbet og dets – håber jeg – gode og opløftende resultater.

Storken er en dejlig flyver...

Storken er en dejlig flyver, og den har i overført forstand gæstet Rebild provsti med glæde, ser det ud til:

I april afsluttede sognepræst Sara Schouby Petersen, Skibsted-Lyngby-Terndrup, sin barselsorlov. I orlovsperioden blev embedet passet på bedste vis af pastor Natalia Packert Andresen, Hobro.

Først på året gik sognepræst Sanne Birkely Sørensen, Gerding-Blenstrup og Skørping-Fræer, på barselsorlov, og embedspasningen blev lagt i trygge og gode hænder hos den erfarne og næsten hjemmевante pastor Susanne Rytter Karamperis, Aalborg.

Sognepræst Therese Strand Nielsen, Store Brøndum-Siem og Buderup-Gravlev-Sørup, nedkom den 13. oktober med et velskabt drengébarn. Som vikar kan vi her byde den unge Elisabeth Hildestad velkommen i provstiet og ønske hende og sognene god vind i samarbejdet. Det er mit håb, at vikarerne må finde sig godt til rette i provstiet.

Glimt fra et sted i provstiet...

I år havde jeg den glæde at holde grundlovstale i Sønderup præstegårdshave. Vejret var perfekt, og rammerne optimale for et traditionsrigt grundlovsmøde. De danske præstegårdshaver

Selv om de fleste børn stadigvæk døbes som spæde, er der dog stadig flere børn, der døbes på et senere tidspunkt. Billedet stammer fra en dåb i Gravlev kirke. Foto: Corinne Lyngberg.

*Grundlovsfest i præstegårdshaven i Sønderup.
Foto: Jesper Højland Laursen.*

har jo gennem årene dannet ramme om mange grundlovs møder, vel at mærke ikke-partipolitiske grundlovs møder, eller skulle man måske snarere kalde dem: Grundlovsfester. For det var jo hvad de var: Fester for rigets Grundlov.

Således har det også været i mange år i Sønderup præstegårdshave, også i år. Når jeg nævner denne grundlovsfest skyldes det ønsket om at pege på, at det sagtens kan lade sig gøre at samle sognenes forskellige folk til et folkeligt møde med sang, musik og ord i centrum.

Sognepræst Lene Højland Laursen fortæller...

For godt tre år siden blev de første frø sået til et nyt samarbejde på tværs af provstiets sogne mod vest, hvor Støvring, Gravlev, Sørup, Veggerby, Suldrup og Sønderup sogne gik sammen med Ældresagen om at arrangere en foredragsrække på seks foredrag om året, som foregår tirsdag formiddag i Suldrup Sognehus.

Foredragsrækken blev døbt "Lokale højskoledage" og efter at arrangementet har fået nogle år på bagen, må vi med glæde konstatere, at successen

med foredragene ikke er blevet mindre siden den fælles opstart. Der er folk på venteliste til billetter og fyldt godt op i Sognehuset til hver enkelt foredrag, som også byder på en halv times fællessang fra Højskolesangbogen og fælles frokost.

Det er fantastisk at mærke det fællesskab på tværs af vore sogne et sådant samarbejde giver, både mellem menighedsråd og de godt 100 mennesker, som møder op til hvert enkelt foredrag, som både byder på lokale navne og meget kendte foredragsholdere, som hvert enkelt menighedsråd i sig selv ikke har økonomisk mulighed for at invitere til vores egen, hvis ikke vi løftede sammen i flok. Så det er på alle måder en stor glæde at de første frø til et samarbejde har vokset sig store og stærke – til glæde for mange i vores provsti.

Sydthy provsti

Provst Jens F. Munksgaard

Sommergudstjenester i det fri

I Sydthy Provsti har der gennem en årrække været holdt fællesgudstjeneste for flere sogne 2. pinsedag. Gudstjenesten samler mange fra de deltagende sogne, og præsterne prædiker på skift. Et af sognenes kor synger og en gruppe musikere spiller til. Det er smukt at samles i skoven, når det lysegrønne løv spejler sig i søen.

Sognepræst i Visby, Heltborg, Hassing og Villerslev Lillian Risum fortæller om en anden friluftsgudstjeneste, der finder sted på Galgebakken i Hassing sogn:

Galgebakke er et område, der består af otte oldtidshøje, og området er perfekt til en søndagsudflugt med gudstjeneste. Når det nu ligger i sognet, så fandt man for nogle år siden det nærliggende at holde gudstjeneste på stedet en gang om året. Nu er det blevet en tradition, som menighedsrådet står sammen om at arrangere, og man forventer, at

*Sognepræst Lillian Risum holder friluftsgudstjeneste på Galgebakken.
Foto: Lillian Risum*

Sognepræst Torben Bech Hansen holder strandgudstjeneste i Stenbjerg. Foto: Anna Lise M. Jensen.

der kommer en hel del flere end til en indendørs-gudstjeneste. Desværre må gudstjenesten ca. hvert andet år flyttes til kirken pga. at Gud også under os nogle regnbyger i ny og næ!

At være til gudstjeneste i det fri har den fordel, at man kan sætte sin stol der, hvor der er den bedste udsigt ud over Limfjorden eller hvad man gerne vil se på, medens præsten prædiker! Det er afslappende, og giver fællesskab og snak på tværs af sognegrænser. Der kommer folk fra pastoratets fire sogne og fra andre sogne. Fællesskabet opleves måske især ved den efterfølgende lette frokost, der som bekendt ofte smager bedst i det fri.

Om at planlægge gudstjeneste i det fri

Når man skal planlægge og udføre en gudstjeneste i det fri, så bliver gudstjenesten "anderledes", selv om grundstrukturen er den samme. Jeg forudsætter, at mange har sværere ved at koncentrere sig i det fri, og det må der tages højde for. Prædikenen bliver mere enkel end den ville blive, hvis den skulle holdes i kirken. Da de nye konfirmander denne dag bydes velkommen, vil der være en del forklaringer til gudstjenestens led, sådan at det er nemmere at følge med i gudstjenestens forløb. Og det er ikke de tungeste salmer, der vælges til en friluftsgudstjeneste, men salmer der umiddelbart skulle være til at forstå.

PERSONALIA

*Erik H. Bennetzen
Konstitueret sognepræst
i Bedsted-Grurup pasto-
rat i Sydthy provsti fra
8. oktober 2012 til 31.
august 2013.*

*Derefter konstitueret
sognepræst i Hør-
dum-Skyum pastorat
ligeledes i Sydthy provsti
fra 1. september 2013.*

*Sognepræst Torben Bech Hansen, Sønderhå,
Hørsted, Nørhå og Stenbjerg har i 11 år holdt
strandgudstjeneste i Stenbjerg lige ned til havet.*

Gudstjenesterne holdes den første søndag aften i august omkring den maleriske Stenbjerg Landingsplads. Vi har været så heldige, at der 9 af gangene har kunnet holdes gudstjeneste i flot sommervej, og blot i to tilfælde har vi måttet rykke ind i det nærliggende fiskerhus.

Opbakningen til gudstjenesten afhænger af vejret, men deltagertallet har ligget fra ca. 100 i dårligt vejr til ca. 250, når der var flest. De sidste par år har der været 200, så opbakningen er bestemt ikke for nedadgående.

Den oprindelige idé til at holde strandgudstjeneste kom fra et samlet menighedsråd, og i menighedsrådet er glæden over den store opbakning stadig til stede. Det er på mange måder en almindelig opbygget gudstjeneste, og i alle årene har det lokal kendte "Iversen Band" fra Agger ledsaget sangen på dets instrumenter. Det ekstra ved gudstjenesten

er en minikoncert efter gudstjenesten ved "Iversen Band". I en kort pause har gudstjenestedeltagerne mulighed for at købe kaffe/kage, som kan nydes under koncerten. Kagen består som regel af flotte lagkager, som lokale har bagt og sponsoreret til salget. Overskuddet ved salget går til Aktivitetsklubben i Stenbjerg. – Så strandgudstjenesten er i høj grad en af årets store lokale begivenheder i sognet.

Gudstjenestedeltagerne kommer dels fra sognet, dels fra det øvrige Midtth, og også med enkelte turister som deltagere.

Som præst har jeg et par gange tilpasset indholdet af gudstjenesten til naturomgivelserne, men de fleste gange har jeg brugt den samme prædiken som ved formiddagsgudstjenesten i én af pastoratets kirker. For mig at se er der ingen grund til at holde en "lettere" eller "tyndere" prædiken end ellers, og der er altid en lydhør menighed, selv om man har skibene på havet og en begyndende solnedgang

lige for øjnene.

Ideen med at holde friluftsgudstjeneste er selvfølgelig for afvekslingens skyld, og for at så mange som muligt får lyst til at komme til gudstjeneste. Begge dele bliver fuldt ud opfyldt, for vi må se i øjnene at der aldrig ville komme så mange, hvis den samme gudstjeneste blev holdt i den, ellers, smukke og nyrestaurerede Stenbjerg Kirke, fortæller sognepræst Torben Bech Hansen.

Præsten med FDF'erne på pinselejr. I pinsen var Hurup FDF på lejr i Uganda (Jegindø). Lejrens afrikanske tema indebar, at de boede i shelter, lavede afrikansk mad på bål, lavede deres egen vandhane og opvaskebord. De fiskede fjordrejer og kogte dem på trangia, kastede med ildkugler og lavede samarbejdslege. Provst, Jens F. Munksgaard, kom forbi på lejren og holdt gudstjeneste på dansk manér. Foto: Mads Holm.

Thisted provsti

Provst Mariann Dahl Amby

*Friluftsgudstjeneste 2.
pinsedag ved Nors Sø.
Foto: Leif Amby.*

Friluftsgudstjeneste

De triller ud i skoven. Nogle med klapvogne, andre med rollatorer. Spædbørn ligger i arm, de lidt større børn tumler rundt i græsset eller på tæpper. En lille dreng har fanget et insekt, som han studerer i det glasklare engangsbæger, og en lidt større pige har plukket masser af kongensknapper og fletter på en blomsterkrans. Forældrene må dele opmærksomheden. Med et øje følger de med i salmebog og gudstjeneste, med det andet følger de børnene. Bedsteforældregenerationen har medbragt komfortable klappe-ud havestole med velpolstrede hynder. Nogle medbringer solhat og vandflaske, mens andre har garderet sig med en paraply under stolen. Man må være forberedt på hvad som helst. Arrangørerne kan tilrettelægge det meste, men dog ikke vejret. Men 2.

pinsedag går alt op i en højere enhed i ly af bøgeskov og tæt på søbred. Drengkoret stemmer i med pinsens salmer, og snart efter dukker den blå himmel frem mellem de grå skyer. ”I al sin glans nu stråler solen, livslyset over nådestolen, nu kom vor pinseliljetid, nu har vi sommer skær og blid”. Inden gudstjenesten er forbi, skinner solen over de 300-400 kirkegængere, som i 2013 har taget turen ud i den thylandske nationalpark for at holde gudstjeneste sammen i Guds allerstørste katedral. Og efter gudstjenesten, ... er der ikke kirkekaffe, men pandekager, bagt over bål af både unge og ældre kirkegængere. Under behørigt opsyn af spejdere og FDF’ere fra lokalområdet.

Det er godt engang imellem at mødes i et stort gudstjenestefællesskab. I 2013 fejrede Thisted

Præsteindsættelse i Sennels. Fra venstre: sogne- og sygehuspræst Sigrid Kjær, provst Mariann Amby og sognepræst Benne Holwerda. Foto: Jørgen Vestergaard.

Provsti for ottende gang fælles friluftsgudstjeneste 2. pinsedag. I år blev gudstjenesten holdt ved Nors Sø

Fremtidens kirker i Thisted provsti

Thisted provsti er ellers et provsti, hvor en hel del af sognene er små. Befolkningstallet falder, især i landområderne. Men vi har stadig 32 kirker at tage vare på i provstiet, hvilket betyder, at det er en stadig udfordring for menighedsrådene både at finde midler til at vedligeholde de mange kirker og samtidig føre samtaler om, hvordan vi skal bruge vore kirker.

Der holdes mange gudstjenester hver eneste søndag i Thisted Provsti. Søndagsgudstjenesten er

krumtappen i kirke- og menighedsliv. Men det er snart mange år siden, - om nogensinde - der blev fejret gudstjeneste i samtlige 32 kirker hver søndag. I de mindste sogne holdes der 1-2 månedlige gudstjenester. Det betyder ikke, at menighedsrådene ligger på den lade side de steder. Menighedsrådsmedlemmer overvejer og drøfter med hinanden, hvordan vi skal være kirke i Thy i fremtiden, - ikke blot på helligdagene, men også til hverdag. Nye gudstjenesteformer er under udvikling, og de gamle rammer bruges til andre former for gudstjenstligt samvær end den traditionelle søndagsgudstjeneste. Mødre med deres små nyfødte mødes uge efter uge til babysalmesang i efterhånden en hel del af provstiets kirker. Gå-gudstjenester

PERSONALIA

Annie Krog Foldager er ansat som sognepræst i Nors-Tved Pastorat den 1. januar 2013.

Sigrød Wilbrandt Kjær er ansat som sognepræst i Hillerslev-Kåstrup-Sennels Pastorat og sygehuspræst ved Sygehus Thy-Mors den 1. marts.

Jesper Kjær Andersen er ansat som sognepræst i Sjørring-Thorsted-Skjoldborg-Kallerup Pastorat den 1. juli 2013.

eller pilgrimsvandring er i vækst, der er masser af veje og stier og kirker i Thisted provsti. Sommeraftensgudstjenester i Hjørdemål Klit kirke samler masser af deltagere onsdag efter onsdag sommeren igennem. Og i Kallerup Kirke er pastorafråd og arkitekt langt fremme med at konkretisere drømmen om, at gøre Kallerup Kirke til et eksperimentarium.

Thisted kirke genindviet

Året startede 1. søndag i advent med genindvielse af Thisted Kirke, der havde været lukket i mere end et halvt år for at gennemgå en omfattende renovering og istandsættelse. Det blev en festdag i Thisted Sogn. Provst Henning Bjørndal Sørensen, som gik på pension i efteråret 2012, forestod genindvielsen, der var første led i dagens festgudstjeneste i en stuvende fyldt kirke. Der er al mulig grund til at lykønske menigheden i Thisted med det smukke resultat, som ikke mindst skyldes et ihærdigt arbejdende menighedsråd og byggeudvalg. Kirken fremstår nu nykalket og med nye vinduer. Belysning og opvarmning er forbedret, kirkebænke og knæfald har fået nye farver og antependiet er restaureret. Thisted Dreng- og Mandskor har fået et podie tæt på orglet, og derudover er der opsat fladskærme i kirken. Disse bruges dels som nummertavler, dels til visning af tekst og billeder i forbindelse med f.eks. konfirmandgudstjenester.

Sygehuspræst ved Sygehus Thy-Mors

I Thisted Provsti har vi længe ønsket at få "mere præst" på Sygehus Thy-Mors. I forbindelse med ansættelse af ny sognepræst i Sennels blev dette ønske realiseret. Hillerslev-Kåstrup pastorat og Sennels pastorat blev pr. 1. februar ét pastorat med to sognepræster: Hidtidig sognepræst i Hillerslev-Kåstrup Pastorat, Benne Holwerda, fortsætter som sognepræst i det nye pastorat på fuld tid. Og Sigrød Wilbrandt Kjær ansættes som sognepræst i det nye pastorat på halv tid. Samtidig er hun ansat

som 50 % sygehuspræst ved Sygehus Thy-Mors. I kølvandet på et større udvidelsesbyggeri ved Sygehus Thy-Mors arbejder den nye sygehuspræst i 2013 på at udvikle sin stilling, så den passer til såvel sygehusets rammer som sygehusets behov for præst. I øjeblikket opholder sygehuspræsten sig to dage ugentlig på sygehuset. Hun arbejder tæt sammen med det palliative team, men er naturligvis tilgængelig for enhver patient, der måtte ønske det. Sygehuspræsten har hidtil ikke haft kontor på selve sygehuset, men i løbet af efteråret 2013 forventes det, at Sigrød Kjær får eget kontor på Sygehus Thy-Mors.

Nyt fælleshus i Hunstrup-Østerild-Hjørdemål

Gennem nogle år har menighedsrådet i Østerild været klar over, at graverhuset i Østerild ikke levede op til nutidens krav vedr. velfærdsbygninger på kirkegårdene. Spørgsmålet var blot, hvornår der kunne findes økonomi til at ændre på forholdene. Sideløbende med disse overvejelser har der i de senere år været et stadigt tættere samarbejde mellem nævnte tre sogne, - et samarbejde som resulterede i sammenlægning af sognene til ét fælles pastorat fra 1. december 2012. Behovet for ny velfærdsbygning sammenholdt med planer om sognesammenlægning førte til, at der endelig i 2012 - 2013 kunne bygges et nyt service- og menighedshus i Østerild, i daglig tale kaldet "Fælleshuset".

Huset består af to bygninger, dels en værksteds- og maskinbygning, dels en personale- og menighedsbygning. Begge er opført i diskrete grå sten og falder naturligt ind omkring en ny anlagt materielgård og udgør en fin helhed, der ligger i ly af den prægtige Østerild Kirke.

Menighedsbygningen har mødefaciliteter, der kan rumme ca. 80 personer. Det rummede bygningen helt og holdent - og flere til - søndag 2. juni, hvor fællesmenighedsrådet under provstens deltagelse inviterede sognenes beboere indenfor til indvielse

Nyt service- og menighedshus i Østerild, i daglig tale kaldet "Fælleshuset". Foto: Mariann Amby.

i forlængelse af dagens festgudstjeneste i Østerild Kirke.

Ny provst og nyt provstikontor

Med udgangen af september 2012 fratrådte Henning Bjørndal Sørensen som provst for Thisted Provsti. Henning Sørensen tiltrådte provstestillingen på et tidspunkt, hvor der som følge af påbud fra Arbejdstilsynet var en stor opgave i at få ført graverfaciliteter på provstiets kirkegårde op to date. Dette arbejde er stort set færdiggjort i Henning Sørensens provsteperiode, og der skal lyde en stor tak til ham for en stor og engageret indsats på dette samt på mange andre områder i de otte år, han har været provst.

I begyndelsen af 2013 blev sognepræst Mariann

Amby, Tilsted Pastorat udnævnt til provst for Thisted Provsti. Som følge af ansættelsen af ny provst, har provstikontoret fået ny adresse. Provstiudvalget har lejet lokaler hos fagforeningen 3F på Silstrupvej 12, ca. 1 km. fra provstens tjenestebolig.

Sognepræst Mariann Dahl Amby, Tilsted Pastorat er udnævnt til provst for Thisted Provsti fra den 1. februar 2013.

Poul Henning Poulsen, Thisted-Skinnerup Pastorat, er bevilget afsked den 31. oktober 2013.

Morsø provsti

Glimt fra kirkelivet på Mors

Af sognepræst i Frøslev-Møllerup-Outrup-Dragstrup, Peter Albek Noer

Kirkelivet kan blomstre!

Kirkelivet blomstrer i 2013, når budskabet går medlemmerne i hjertet, ved både at forholde sig til medlemmernes hverdag – samt ved at være rig på åndelig substans. Den kristne åndelige dybde er unik, for når det er Skaberen selv, der får lov at vejlede skabningen bliver det ikke bedre! Gud kan om nogen sætte os fri til virkelig at leve livet med fylde. Derfor holder jeg også meget af nogle gode salmelinjer, der lyder i bøn til Gud: *Vi beder gør os fri fra vort, for trangt og småt og højt og stort, og fyld os med din Ånd.* Når Guds Ånd fylder os, sker der noget positivt!

Kirkelivet kan virkelig blomstre, når man arbejder tydeligt med indholdet og formulerer visioner og mål, sådan at man får hinanden til at løfte blikket – og tændes af indholdet. Og tændes vi først af indholdet – spørger vi ikke om, hvor lidt vi kan nøjes med at gøre. Så brænder vi.

Kirkelivet kan rent praktisk blomstre, når vi ser muligheder fremfor begrænsninger, giver positivt rum til hinanden og etablerer platforme nok til at folkekirkemedlemmerne kan blive aktive og får mulighed for at tage ansvar. Medlemmer, der ikke får lov til at være aktive i foreningen, mister gejsten. Folkekirken har en kæmpe medlemsflok, som besidder en masse ressourcer og kompetencer, som Folkekirken kan og bør blive bedre til at udfolde. Der er medlemmer nok, der gerne vil og kan noget mere.

Jesperhus Gospel.

Blandt rigtig mange gode eksempler på Mors f.eks. Pilgrim Mors, vil jeg blot udfolde et par enkelte tiltag, - noget af det jeg selv er involveret i, for det nemmest at gengive det man selv har mest hjerteblod i.

Arrangører af Jesperhus Gospel er to pastorer, i samarbejde med turiststedet Jesperhus Bløsterpark og Friluftsmissionen i Danmark. Siden 2000 har Jesperhus Gospel været en fast tradition 2. pinsedag. En ide blev plantet i 1999. Der var gospel-event på forlystelsesstedet Bakken nord for København. Kunne det ikke være godt at lave noget tilsvarende i Jesperhus Blomsterpark? Præster og menighedsråd i pastoraterne Lødderup-Elsø og Frøslev-Møllerup-Outrup greb efterhånden ideen – og Blomsterparken ligeså.

En tradition blev skabt, fordi der blev set muligheder. Vi samler hvert år 400-500 til gudstjeneste om formiddagen og op mod 1000 om eftermiddagen til farverig gospel-gøgl og gospel-koncerter med bl.a. X-Factor-pigerne Laura Kjærgaard og Linda Andrews.

Men en ting der er mindst ligeså vigtig, som at vi samles mange mennesker 2. pinsedag til gudstjeneste mm. er, at Jesperhus Gospel er en platform for at blive aktiv medarbejder.

Og det gælder såvel de frivillige hjælpere, der trofast hjælper med det praktiske år efter år, som det at vort Midtmors Gospelkor i sin tid kunne medvirke, samt at vort børnekor medvirkede i en årække.

Teatersalsgudstjenester.

Et andet tiltag, der som en platform er blevet et godt aktiv på Mors er gudstjenester 2. søndag i november i teatersalen ved gymnasiet. Det er et arrangement med bred deltagelse blandt øens pastorater. Ideen opstod da jeg sad til en forestilling i teatersalen og tænkte: ”Her ville jeg gerne prøve at fejre gudstjeneste”. Ideen blev delt med kolleger, og 1½ år efter fejrede vi den første gudstjeneste og her i 2013 gør vi det for 6. gang.

Det er en rigtig dejlig platform på flere planer. Vi præster har et meget spændende samarbejde omkring det – og eksperimenterer meget med at udnytte de nye rammer som rummet giver. Desuden har det givet en oplagt mulighed for at inddrage gymnasiets teater- og musiklinje. Og musikmæssigt har det for flere været begyndelsen til at spille og synge i bands til gudstjenester, fordi gudstjenester af denne type også er efterspurgt og nu holdes i flere pastorater.

Personalets tænketank. Kirkeskuespil.

To gange om året sætter personalet i vort pastorat et par timer af som tænketank til at drøfte aktiviteterne. Der fremkommer mange ideer og menighedsrådet plejer opmuntrende at sige god for personalets ekstraordinære ideer. Godt teamwork. Mange yder en del mere end de skal. Et aktuelt eksempel er, at en af vore vores kirkesangere står i spidsen for et kirkeskuespil om Paulus – og at en af landsbygraverne står for oplægget af salmer til den første gang vi holder ”Fyraftensang”.

Visionsgruppe & Åndelige tænketank.

Som noget helt nyt har vi på Mors etableret en visionsgruppe, hvor alle pastorater er opmuntret til at vælge en repræsentant. I skrivende stund har 7 af de 9 pastorater valgt en repræsentant til ”Visionsgruppen: Folkekirkens fremtid på Mors.” Visionsgruppens opgave er bl.a. få skabt debat om Folkekirkens fremtid. Parallelt med visionsgruppen

er der etableret en åndelig tænketank, som har til opgave at bede for visionsgruppens arbejde og Folkekirkens fremtid, samt inspirere visionsgruppen. Den åndelige tænketank er åben og består pt. af 8 personer heriblandt vores provst emeritus Karl Aage Madsen. Og jeg har den glæde at være tovholder for begge grupper.

Glæde – blandet med et stænk af afmagt.

På Mors er vi blevet gode til at give rum for forskellighed og glæder os over den farverige palet af personligheder og måder at gøre tingene på. Men selv om vi kan synes at rigtig meget lykkes godt, og rigtig mange yder mere end de er pligtige på at gøre, ved vi præster og mange med os godt, at hvis Folkekirken ville og kunne investere mere tid i kontakten med medlemmerne kunne der udrettes mere. Kirken har værdisat til at løfte endnu mere til gavn for medlemmer og lokalsamfund. Sogne og gudstjenester

Galtrup, Øster Jølby, Erslev og Solbjerg sogne på Mors er udprægede landsogne. Pastoratet har 2.148 indbyggere, 1.633 medlemmer af Folkekirken. De fleste af dem, der ikke er medlemmer af Folkekirken, er medlemmer af Morsø Frimenighed, hvis kirke ligger i Øster Jølby.

Galtrup og Ø. Jølby har delt præst i hvert fald siden reformationstiden. Erslev blev lagt til i 1988, Solbjerg i 2011. Menighedsrådene og sognepræsten tilstræber både at bevare en høj grad af selvstændighed for hvert af de fire sogne og at udbygge og styrke fællesskabet mellem dem.

Vi lægger stor vægt på den almindelige, regelmæssige gudstjeneste. De fleste søn- og helligdage er der gudstjeneste i to af kirkerne: Højmesse kl. 10,30 og en anden gudstjeneste morgen, eftermiddag eller aften. Den anden gudstjeneste forlægges jævnligt til en hverdagsaften i den følgende uge og

PERSONALIA

Trine Gjørtz er 1.juli 2013 tiltrådt som sognepræst (kb) i Vejerslev, Øster Assels-Blidstrup, Vester Assels pastorat

Ole Kobbegaard er ansat 16. juni som præst ved Morsø Frimenighed.

følges da som regel af kirkekaffe eller et andet arrangement. Sognenes indbyggertal taget i betragtning er der god deltagelse i vore gudstjenester.

En række årligt tilbagevendende gudstjenester er meget velbesøgte: Det gælder bl.a. musikgudstjenesten med besøg af et af øens kor før jul, midnatsmessen julenat, gudstjenesten nytårsaften kl. 16, særlige gudstjenester for konfirmander og mini-konfirmander og deres familier, sensommerens friluftsgudstjeneste ved Erslev Kalkovn og efterårets høstgudstjenester. Det er vores erfaring, at jo flere gudstjenester, der holdes, og jo mere forskellige de er, desto flere deltager i dem.

Arrangementer

De sidste par vintre er der blevet indbudt til fyraftenssang i Solbjerg Kirke, onsdage kl. 16,30 i november, januar og februar. Hver gang har en af sognets beboere valgt og præsenteret seks salmer eller sange. Flere gange har der været op mod 30 deltagere, enkelte gange endnu flere – det nærmer sig 10 % af sognemenighedens medlemmer i Solbjerg Sogn!

Sidste år og i år er der en søndag sidst i august blevet indbudt til en kirkevandring, hvor vi i dagens løb har besøgt alle fire kirker. Vi begyndte med højmesse i en af kirkerne og havde forskellige indslag i de andre: fortælling om sogn og kirke, fællessang, orgelmusik. Medlemmer af menighedsrådene sørgede for mad og drikke. Det blev understreget, at turen ikke kun kunne gennemføres til fods, men også på cykel eller i bil, så ingen skulle undlade at være med, fordi man ikke kunne holde til at gå de 11-12 km, de to vandringer har været på. Deltagelsen har været overvældende: Sidste år deltog over 60 mennesker, i år over 70!

En halv snes gange om året indbydes til eftermiddagssammenkomst i Præstegården, og et lille ud-

valg står for en række eftermiddage i Sognehuset i Solbjerg hver anden mandag i vinterhalvåret, begge dele naturligvis med tanke på dem, der ikke længere er på arbejdsmarkedet. Et udvalg under menighedsrådene tilrettelægger hver vinter tre eller fire foredragsaftener i Sognehuset i Solbjerg.

Alt i alt oplever vi, at det er muligt at have en bred vifte af tilbud også i forholdsvis små landsogne. Og der er stor interesse for at mødes – ikke bare for at høre et foredrag eller en koncert, men også ganske enkelt for at være sammen, drikke en kop kaffe og vende dagenes nyheder.

I erkendelse af, hvilken rolle internettet spiller i disse år, fik menighedsrådene efter valget 2012 oprettet en hjemmeside for pastoratet (www.4nord-vestmors-kirker.dk). Selve arbejdet med den valgte vi at lægge i professionelle hænder, og vi mener, at vi derved har fået et meget fint resultat. Men vi ved også, at vi endnu har noget at lære vedrørende brugen af hjemmesiden.

Fire gange årligt udsender vi et kirkeblad, og vi udnytter flittigt den lokale avis, både til annoncer for gudstjenester og arrangementer og til forumtaler, når der sker noget ud over det sædvanlige. Avisen er en meget positiv samarbejdspartner for hele øens kirkeliv.

Præstens arbejde

Det er selvsagt en udfordring for en præst efter 23 år i et pastorat at få tillagt et nyt sogn. Men efter en lang periode med forskellig afløsning i det pastorat, som det nye sogn hidtil havde været en del af, bragte det også en ønskelig arbejdsro, da der blev truffet en afgørelse om den fremtidige struktur.

Heldigvis er de fire sognes menighedsråd sammensat af dygtige og engagerede mennesker, der har stor forståelse for, at præsten ikke kan over-

komme så meget for det enkelte sogn, som han kunne, da han havde et sogn mindre.

Som i de fleste landsogne er man her vant til, at præsten er meget synlig og helst også aktiv i lokaalsamfundenes liv. Han må gerne vise sig i foreningslivet og bliver ofte bedt om at medvirke ved vidt forskellige arrangementer i sognene – som forsanger ved en juletræsfest, dirigent ved en generalforsamling, taler ved Sankt Hans-festen. En lang årrække fik han lov at være medlem af og formand for skolebestyrelsen ved den lokale kommuneskole.

Som der er tradition for i dansk kirkeliv bliver præsten også bedt om at påtage sig opgaver uden for sine egne sogne – som foredragsholder og taler i kirkelige og folkelige foreninger og som bestyrelsesmedlem i noget af alt det foreningsliv, der kendetegner Folkekirken i dens bredde.

Sognepræsten her har i flere år været medlem af og er nu formand for bestyrelsen for Morsø Kirkehøjskole. Kirkehøjskolen, som kunne holde 25 års fødselsdag i år, er et tilbud til interesserede fra hele øen. På de omkring 20 skoledage om året, onsdag formiddag og eftermiddag i vintermånederne, er der som regel mellem 90 og 110 deltagere – en femtedel af dem kommer fra vore fire sogne, så præstens indsats for Kirkehøjskolen er også en indsats til gavn for sognene. Den kirkelige og folkelige oplysning, Kirkehøjskolen ønsker at give, er uden tvivl i høj grad tiltrængt i disse år.

Præstens tid

Det er moderne at skelne mellem skal-opgaver og kan-opgaver. Når en præst får et sogn mere, giver det flere skal-opgaver og medfører, at præsten får mindre tid til kan-opgaver, både i sine sogne og uden for dem. Det tager tid at vænne sig til det. Men hvis alle præster efterhånden skal spændes

så hårdt for med skal-opgaver, at der næsten ikke bliver tid til kan-opgaver, vil det både betyde en svækkelse af det ellers nære bånd mellem folk og kirke – og medføre en folkekirke, der bliver fattigere på det frivillige liv på tværs af sogne- og pastoratsgrænser, som har kendetegnet dansk kirkeliv siden 1800-tallet.

Der er uden tvivl mange kan-opgaver her i sognene, som præsten kunne bruge langt mere tid på. Husbesøg. Samtaler i forbindelse med kirkelige handlinger. Tilbud inden for kirkelig voksenundervisning, f.eks. omkring bibel, salmebog, katekismus, store skikkelser i Kirkens historie o.s.v. Han kunne sikkert også vise større engagement i det lokale samfund. Hvordan det kommer til at gå, må vise sig.

Til sidst: Det må aldrig glemmes, at præsten også har brug for tid til sin familie og brug for tid til ved flittig og alvorlig granskning af Guds ord og troens hellige lærdomme altid fuldkomnere at danne og duelliggøre sig til sit hellige embede – som det hedder i det løfte, enhver præst aflægger i forbindelse med sin præstevielse. Intet af dette må blive mindre vigtigt.

Visionsgruppen: Peter Albek Noer, Jens Holm, Birgit Bisgaard, Johannes Jørgensen, Henning Bang Nielsen, Birgitte Landgrebe, Kirsten Nielsen. Privatfoto.

Med fjorden for øje

Tekst Henning Toft Bro 2013

Musik Erik Sommer 2013

The musical score is written for piano and voice. It consists of three systems of music, each with a vocal line and a piano accompaniment. The key signature is one sharp (F#), and the time signature is 4/4. The lyrics are in Danish.

System 1:
Vocal: Med fjor - den for ø - je i bak - ker - nes land, der
Piano: Accompaniment with chords and moving lines in both hands.

System 2:
Vocal: lig - ger den lav - mæl - te kir - ke. Den vid - ner om men - nes - kers
Piano: Accompaniment with chords and moving lines in both hands.

System 3:
Vocal: tro på den Gud, der sen - der os ud i sit vir - ke.
Piano: Accompaniment with chords and moving lines in both hands.

Med fjorden for øje

1.

Med fjorden for øje i bakkernes land
der ligger den lavmælte kirke.
Den vidner om menneskers tro på den Gud,
der sender os ud i sit virke.

2.

Kirker vi bygger af træ og af sten,
fordi vi er mærket af Ordet
om Kristus, der prædikes i ord og musik,
i sangen, ved fonten og bordet.

3.

Kirken står mejslet i menneskers sind
som husenes hus i det lave,
der fører os gennem de farligste skær
på livsvejens bølgende have.

4.

Dåben og korstegnets blivende skær
er dåbslivets pant på den nåde,
som Kristus har vundet på Golgatas kors,
i selve opstandelsens gåde.

5.

Nadveren nydes i brød og i vin,
og Kristus er livfuld til stede.
Vi styrkes af Ham, og vi mærker, vi får
en forsmag på Himmelenes glæde.

6.

Ordet om Kristus og livet i Ham
bestemmer vor livskurs og færd.
Og vi hører til, hvor vi mødes, og er
en levende kirke i verden.

Mel.: Erik Sommer, 2013

Tekst: Henning Toft Bro, 2013.

ISSN 0107-5055